T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

MÜZİK ÖĞRETMENLERİ VE MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ SON SINIF ÖĞRENCİLERİNİN UZAKTAN MÜZİK EĞİTİMİNE HAZIR BULUNMA DURUMLARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SONAT BAŞPINAR

Tez Danışmanı
PROF. DR. ALAATTİN CANBAY

ÇANAKKALE – 2021

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

MÜZİK ÖĞRETMENLERİ VE MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ SON SINIF ÖĞRENCİLERİNİN UZAKTAN MÜZİK EĞİTİMİNE HAZIR BULUNMA DURUMLARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SONAT BAŞPINAR

Tez Danışmanı
PROF. DR. ALAATTİN CANBAY

ÇANAKKALE – 2021

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Sonat BAŞPINAR tarafından Prof. Dr. Alaattin CANBAY yönetiminde hazırlanan ve **15/10/2021** tarihinde aşağıdaki jüri karşısında sunulan "**Müzik Öğretmenleri ve Müzik Öğretmenliği Son Sınıf Öğrencilerinin Uzaktan Müzik Eğitimine Hazır Bulunma Durumları**" başlıklı çalışma, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü **Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı**'nda **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak oy birliği ile kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri	**İmza**
Prof. Dr. Alaattin CANBAY	……
Prof. Dr. Hasan ARSLAN	……
Prof. Dr. Zeki NACAKÇI	…….

Tez No : 10429585
Tez Savunma Tarihi :15/10/2021

……
Prof. Dr. Pelin KANTEN
Enstitü Müdürü

../../2021

ETİK BEYAN

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tez Yazım Kuralları'na uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi taahhüt ve beyan ederim.

Sonat BAŞPINAR

15/10/2021

TEŞEKKÜR

Bu tezin gerçekleştirilmesinde, çalışmam boyunca benden bir an olsun yardımlarını esirgemeyen saygı değer danışman hocam Prof. Dr. Alaattin CANBAY, çalışma süresince önerileri ile daima bana ışık tutan Doç. Dr. Begüm AYTEMUR, Prof. Dr. Hasan ARSLAN'a ve hayatımın her aşamasında bana destek olan değerli aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Sonat BAŞPINAR

Çanakkale, Ekim 2021

ÖZET

MÜZİK ÖĞRETMENLERİ VE MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ SON SINIF ÖĞRENCİLERİNİN UZAKTAN MÜZİK EĞİTİMİNE HAZIR BULUNMA DURUMLARI

Sonat BAŞPINAR
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi
Danışman: Prof. Dr. Alaattin CANBAY
15/10/2021, 86

Bu araştırmada müzik öğretmenliği bölümü son sınıf öğrencileri ve MEB'de görev yapan müzik öğretmenlerinin müzik dersine ve uzaktan eğitime hazır bulunma durumları ve beklentilerinin tespiti amaçlanmıştır. Bu amaçla araştırmada betimsel yönteme dayalı bir desen kullanılmıştır. Araştırma halen görev yapan müzik öğretmenleri ve 2020-2021 eğitim-öğretim yılının bahar döneminde müzik öğretmenliği son sınıf öğrencilerinden oluşturulan örneklem üzerinden yürütülmüştür. Araştırmada YÖK müzik öğretmenliği lisans programı incelenmiş, müzik öğretmenlerinin ve müzik öğretmeni adaylarının 2020 yılında başlayan ve 2021 yılını da etkisi altına alan Covid-19 pandemi süresince karşılaştıkları problemler değerlendirilmiştir. Veri toplama aracı olarak anket formu ve yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen nitel verilerin çözümlenmesinde içerik analizi, nicel verilerde ise frekans (f) ve yüzde (%) analiz tekniklerinden yararlanılmıştır.

Araştırmada müzik öğretmenlerinin ve müzik öğretmeni adaylarının pandeminin getirmiş olduğu uzaktan eğitime geçiş sürecinde karşılaştıkları sorunlar, çözüm önerileri ve beklentileri irdelenmiştir. Uzaktan eğitimin öğretim materyali olan bilgisayar, tablet bilgisayar ve mobil telefonları kullanma düzeyleri ile online ortamda ders işleme uygulamaları da araştırmanın alt problemleri olarak ele alınmış bu konularda öğretmenlerin geliştirmiş oldukları metot ve uygulama esasları incelenmiştir.

Bu bulgulardan yola çıkarak müzik öğretmeni adaylarının ve müzik öğretmenlerinin lisans eğitimi boyunca uzaktan müzik eğitim konusunda daha fazla seminer, konferans ve çevrim içi etkinliğe katılım beklentilerinin olduğu görülmüştür. Uzaktan eğitimde mevcut internet altyapısında görülen kısmi yetersizliklerin yanı sıra ses ve görüntü aktarımı zorunluluğu olmaması sebebiyle öğrenciler ve öğretmenler arasında iletişim sorunları yaşandığı görülmüştür. Uzaktan eğitim için oluşturulmuş bir eğitim programı, öğretmen ve öğrencilerin birbirine denk çevrim içi cihazlarla donatılmaları ve daha yaygın ve gelişmiş bir internet alt yapısının gerekli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan Müzik Eğitimi, Uzaktan Eğitime Hazır Bulunma, Online Eğitim, Müzik Öğretimi

ABSTRACT

SUITABILITY OF MUSIC TEACHERS AND MUSIC TEACHING FINAL STUDENTS FOR MUSIC EDUCATION IN DISTANCE

Sonat BAŞPINAR
Çanakkale Onsekiz Mart University
School of Graduate Studies
Fine Arts Education Department, Music Teacher Training Department
Advisor: Prof. Dr. Alaattin CANBAY
15/10/2021, 86

In this study, it was aimed to determine the readiness and expectations of the music teachers and the final year students of the music teaching department, working in the Ministry of National Education regarding music lessons and distance education. For this purpose, an experimental design based on descriptive method was used in the research. The research was carried out on a sample of music teachers who are still working and music teaching senior students in the spring term of the 2020-2021 academic year. In the research, the music teaching undergraduate program of the council of higher education was examined to determine the expectations of music teachers and music teacher candidates and the problems that music teachers faced during the Covid-19 pandemic, which started in 2020 and affected 2021 as well. Questionnaire form and structured interview form were used as data collection tools. Content analysis was used to analyze the obtained qualitative data, and frequency (f) and percentage (%) analysis techniques were used for quantitative data.

In the research, the problems that music teachers and music teacher candidates face during distance education brought by the pandemic, solutions and expectations were examined. The level of using computers, tablets and mobile phones, which are the teaching materials of distance education, and the teaching practices in the online environment are also considered as sub-problems of the research, and the methods and application principles developed by the teachers on these subjects were examined.

As a result, music teacher candidates and music teachers have expectations of participating in more seminars, conferences and online activities on distance music education during their undergraduate education. It has been observed that they have communication problems with students since there is no obligation to transfer audio and video in distance education. It has been concluded that a training program created for distance education, equipping teachers and students with equivalent online devices, and a more widespread and advanced internet infrastructure are required.

Keywords: Distance Music Education, Distance Education Readiness, Online Education, Music Teaching

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

JÜRİ ONAY SAYFASI……...…... i
ETİK BEYAN…… ii
TEŞEKKÜR…… iii
ÖNSÖZ…… iv
ÖZET …….. v
ABSTRACT …… vii
İÇİNDEKİLER ……..……..…… ix
SİMGELER ve KISALTMALAR…….....…….…. xiii
TABLOLAR DİZİNİ……... xiv
ŞEKİLLER DİZİNİ……..……...…… xv

BİRİNCİ BÖLÜM
GİRİŞ

1.1. Giriş……...……... 1
1.2. Problem Durumu ….……....…….. 1
1.2.1. Problem Cümlesi ……....…… 3
1.2.2. Alt Problemler ……...……. 3
1.3. Amaç ..……. 4
1.4. Önem …..……. 4
1.5. Araştırmanın Varsayımları …….……. 5
1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları …….……... 6
1.7. Tanımlar ……..…….. 6

İKİNCİ BÖLÜM
KURAMSAL ÇERÇEVE 9

2.1. Türkiye' de Müzik Öğretmenliği Tarihi ……..…… 9
2.1.1. Cumhuriyet Öncesi Müzik Öğretmenliği ……... 9

2.1.2. Cumhuriyet Dönemi Müzik Öğretmenliği ……..…….…...…. 10
2.1.3. Türkiye' de Müzik Öğretmenliğinin Günümüzdeki Durumu …..… 11
2.2. Uzaktan Eğitim ……...…...…… 14
2.2.1. Uzaktan Eğitim Kavramı ……...……. 14
2.2.2. Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi ve Uygulama Örnekleri …… 17
2.2.3. Uzaktan Eğitim Modelleri ……... 20
2.3. Türkiye'de Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi ……... 21
2.4. Uzaktan Müzik Eğitimi ...……...…… 27

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
ARAŞTIRMA YÖNTEMİ 31

3.1. Araştırmanın Modeli ……..……...……..... 31
3.2. Evren Ve Örneklem ……..…….…….. 34
3.2.1. Örneklem Grubuna İlişkin Betimsel Veriler …...…….…….. 34
3.3. Veri Toplama Araçlarının Geliştirilmesi ……....……..... 36
3.3.1. Müzik Öğretmenlerinin ve Müzik Öğretmeni Adaylarının Uzaktan Müzik Eğitimine İlişkin Düşüncelerine Yönelik Anket.… 37
3.3.2. Yapılandırılmış Görüşme …….…… 38
3.4. Verilerin Toplanması ……....……..….... 40
3.5. Geçerlik Ve Güvenirlik ……....……..….... 41
3.6. Verilerin Analizi ……...……..... 42
3.6.1. Uzaktan Müzik Eğitimine Dair Literatür Taramasından Elde Edilen Verilere Yönelik Çözümleme…… 43
3.6.2. Anket Yoluyla Elde Edilen Verilerin Analizi……... 43
3.6.3. Görüşme Yoluyla Elde Edilen Verilerin Analizi…….. 43
3.7 Bulguların Sunulması Ve Yorumlanması……. 45

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
ARAŞTIRMA BULGULARI 46

4.1. Müzik Öğretmenleri Ve Müzik Öğretmeni Adaylarına Uygulanan Anket İle Elde Edilen Bulgular ……...……. 46
4.1.1. Müzik Öğretmenlerinin Mesleğe Yönelik Bakış Açıları Beklentileri, Müzik Eğitimi Programına Dair Görüşlerine İlişkin Bulgu Ve Yorumlar ……. 46

4.1.2.	Müzik Öğretmeni Adaylarının Lisans Eğitimi Süresince Uzaktan Müzik Eğitimine Yönelik Yapılan Çalışmalara İlişkin Bulgu Ve Yorumlar …….	49
4.1.3.	Müzik Öğretmenlerinin Pandemi Sürecinin Müzik Eğitimine Etkilerine Dair Düşüncelerine İlişkin Bulgu Ve Yorumlar ….……	52
4.1.4.	Müzik Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Genel Olarak Karşılaştıkları Teknolojik Alt Yapısal Sorunlara İlişkin Bulgu Ve Yorumlar …….	55
4.1.5.	Uzaktan Eğitimde Kullanılan Eğitim Araçları ve Öğretmenlerin Bu Araçlara Hakim Olma Düzeylerine İlişkin Bulgu ve Yorumlar……...……	57
4.1.6.	Uzaktan Müzik Eğitiminde Ders İşleme Uygulamalarına İlişkin Bulgu ve Yorumlar ……..…….....	59
4.2.	Görüşme Yolu İle Elde Edilen Bulgu ve Yorumlar ……...…….....	61
4.2.1.	Müzik Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Ders Planlamaları ve Mevcut Öğretim Programına Dair Düşüncelerine İlişkin Bulgu ve Yorumlar ……...	64
4.2.2.	Müzik Öğretmenlerinin Pandemi Sürecinin Müzik Eğitimine Etkilerine Dair Düşüncelerine İlişkin Bulgu ve Yorumlar	66
4.2.3.	Müzik Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Genel Olarak Karşılaştıkları Teknolojik ve Alt Yapısal Sorunlar İle Çözüm Önerilerine İlişkin Bulgu ve Yorumlar …….……..	68
4.2.4.	Müzik Öğretmenlerinin Uzaktan Müzik Eğitiminde Ders işleme, Çalgı Eğitimi Ve Değerlendirme Uygulamalarına İlişkin Bulgu Ve Yorumlar	70
	BEŞİNCİ BÖLÜM	
	SONUÇ ve ÖNERİLER	75
5.1.	Sonuçlar …….……..…….……....	75
5.1.1.	Müzik Öğretmenlerinin Mesleğe Yönelik Bakış Açıları, Beklentileri, Ders Planlamaları Ve Mevcut Öğretim Programına Dair Görüşlerine İlişkin Sonuçlar …….……...	75
5.1.2.	Müzik Öğretmeni Adaylarının Lisans Eğitimi Süresince Uzaktan Müzik Eğitimine Yönelik Çalışmalarına İlişkin Sonuçlar ……...	76
5.1.3.	Müzik Öğretmenlerine Göre Pandemi Sürecinin Müzik Eğiitmine Etkilerine İlişkin Sonuçlar …….……..	77
5.1.4.	Müzik Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Genel Olarak Karşılaştıkları Teknolojik ve Alt Yapısal Sorunlara İlişkin Sonuçlar……	78

5.1.5. Uzaktan Eğitimde Kullanılan Eğitim Araçları Ve Müzik Öğretmenlerinin Bu Araçlara Hakim olma Düzeylerine İlişkin Sonuçlar …….. 79
5.1.6. Uzaktan Müzik Eğitiminde Ders İşleme Uygulamalarına İlişkin Sonuçlar ……..…… 79
5.2. Öneriler ……..……...…….…... 80
KAYNAKÇA ...…….……. 82
EKLER ……..……..……. I
EK 1. BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU ……...…….... II
EK 2. ÖĞRETMENLERE UYGULANAN ANKET FORMU ÖRNEĞİ..……..... III
EK 3. ÖĞRENCİLERE UYGULANAN ANKET FORMU ÖRNEĞİ……..…. IX
EK 4. ÖĞRETMENLERE UYGULANAN YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU ÖRNEĞİ....…….. XIV
EK 5. ETİK KURUL ONAYI…….…… XVI
EK 6. ÖZGEÇMİŞ ……...……..... XVII

SİMGELER VE KISALTMALAR

YÖK	Yüksek Öğretim Kurumu
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
EBA	Eğitimde Bilişim Ağı
UZEM	Uzaktan Eğitim Merkezi
HEM	Halk Eğitim Merkezi
AÖF	Açık Öğretim Fakültesi
KPSS	Kamu Personeli Seçme Sınavı
COVİD-19	Koronavirüs Hastalığı
ÖFM	Öğretici Filmler Merkezi
YAYKUR	Yaygın Yükseköğretim Kurumu
AÖL	Açık Öğretim Lisesi
EĞİTEK	Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü
FATİH	Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi
AUAD	Açık Öğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi
AYSE	Milli Eğitim Bakanlığı Araştırma, Yarışma Ve Sosyal Etkinlikleri

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo No	Tablo Adı	Sayfa No
Tablo 1	Öğretmenlerin görev aldıkları kurumlara ilişkin tablo	34
Tablo 2	Öğretmenlerin hizmet sürelerine ilişkin tablo	35
Tablo 3	Öğretmenlerin eğitim düzeylerine ilişkin tablo	35
Tablo 4	Öğretmenlerin mezun oldukları yüksek öğretim kurumuna ilişkin tablo	35
Tablo 5	Öğretmenlerin müzik öğretmenliğine bakış açılarına ilişkin dağılımlar	47
Tablo 6	Öğretmenlerin müzik öğretmenliğinden beklentilerine ilişkin dağılımlar	48
Tablo 7	Müzik öğretmeni adaylarının uzaktan müzik eğitimine yönelik yapılan çalışmalara dair düşüncelerine ilişkin dağılımlar	50
Tablo 8	Müzik öğretmenlerinin pandemi sürecinin müzik eğitimine etkilerine dair düşüncelerine ilişkin dağılımlar	52
Tablo 9	Müzik öğretmenlerinin uzaktan eğitimde genel olarak karşılaşılan teknolojik ve altyapısal sorunlara dair düşüncelerine ilişkin bulgular	55
Tablo 10	Müzik öğretmenlerinin uzaktan eğitimde kullandıkları eğitim araçları ve bu araçları kullanabilme düzeylerine ilişkin bulgular	57
Tablo 11	Müzik öğretmenlerinin uzaktan eğitimde kullandıkları eğitim araçları ve bu araçlara hâkim olma düzeylerine ilişkin bulgular	60
Tablo 12	Müzik öğretmenleri ile yapılan yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen bulgular	62
Tablo 13	Müzik öğretmenlerinin uzaktan eğitimde ders planlamaları ve mevcut öğretim programına dair düşüncelerine ilişkin bulgular	64
Tablo 14	Müzik öğretmenleri ile yapılan görüşmelerden pandemi sürecinin müzik eğitimine etkilerine dair düşüncelere ilişkin elde edilen bulgular	66
Tablo 15	Müzik öğretmenleri ile yapılan görüşmelerden uzaktan müzik eğitiminde karşılaşılan temel sorunlar ve önerilere dair düşüncelere ilişkin elde edilen bulgular	68
Tablo 16	Müzik öğretmenleri ile yapılan görüşmelerden elde edilen ders işleme, çalgı eğitimi ve değerlendirmeye ilişkin bulgular	71

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil No	Şekil Adı	Sayfa No
Şekil 1	Çalgı yapım bilgisi ve müzik teorisi kitapları	28
Şekil 2	Araştırma Kapsamındaki Veri Toplama Süreci	32
Şekil 3	Araştırma Sürecinde İzlenen Aşamalar	33

BİRİNCİ BÖLÜM
GİRİŞ

Müzik çağlar boyunca insanlığın gelişimine doğrudan etki etmiştir. Müzik eğitimi ve beğenisinin toplumun şekillenmesine etkisi olduğu fikri Platon tarafından da ileri sürülmüş ve Antik Yunan'dan günümüze kadar farklı metot ve materyaller ile toplumların müzikal algıları, beğenileri geliştirilmeye çalışılmıştır. Müzik eğitiminin yöntemi zaman içerisinde coğrafi ve antropolojik sebeplerle farklılıklar göstermiştir. Günümüzde, teknolojik gelişmelerin sınırları kaldırması ve dünyanın küreselleşmesi ile birlikte, müzik eğitiminin ekseni teknoloji tabanlı uzaktan eğitime doğru kaymıştır. 2019 yılı sonlarında Çin'de ortaya çıkıp kısa sürede dünyayı büyük oranda etkilemiş olan Covid- 19 salgını sebebiyle uzaktan eğitim bir anda eğitimin en önemli sorunu haline gelmiştir. Tüm dünyanın görece hazırlıksız şekilde yakalandığı pandemi süreci üretim ve tüketim alışkanlıklarını değiştirip hatta birtakım özgürlüklerin kısıtlanması tartışmalarını dahi doğururken, eğitimi ve daha özelde müzik eğitimini de doğrudan etkilemiştir. Müzik eğitiminde uygulanan uzaktan eğitim çalışmaları her ne kadar çok yeni bir olgu değilse de, şimdiye kadar hiç bu kadar eğitimin temelinde yer almamıştır. Bu çalışmada müzik öğretmenleri ve müzik öğretmeni adaylarının uzaktan eğitime hazır bulunma durumları, uzaktan eğitim uygulamaları ve karşılaştıkları sorunlar, lisans eğitimleri ve ardından başarılı olmak zorunda oldukları Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS)'na dair görüşleri, pandeminin müzik eğitimine etkileri değerlendirilecektir. Bu bölümde ise araştırmanın problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, araştırmanın varsayımları ve sınırlılıkları ile araştırmada kullanılan terimlerin tanımlarına yer verilmiştir.

1.2. Problem Durumu

Sanat eğitiminin birey için ne derece önemli olduğu yapılan çalışmalarda ortaya konulmuştur. Hem teorik hem de uygulamalı bir işleniş gerektiren müzik dersleri, öğretmen ve öğrenci arasındaki etkileşimin son derece yoğun olduğu derslerden biridir. Pandemi süreci ile şimdiye kadar pek de aktif kullanılmayan uzaktan sanat eğitimi yaklaşımı da zorunlu olarak her müzik eğitimcisinin literatürüne girmiştir.

Uzaktan eğitim modeline büyük oranda hazırlıksız ve ani bir geçiş yapılmış olması müzik öğretmenlerinin ortaya çıkan problemlere karşı kendi çözüm yollarını geliştirmesini gerektirmiştir. Özellikle çalgı eğitimi, toplu çalma ve toplu söyleme gibi eğitimlerde birtakım olumsuzluklar yaşanmıştır. Çalgı eğitimi yüzyıllardır usta çırak ilişkisi ile süregeldiği için uzaktan eğitimdeki öğretmen öğrenci etkileşiminin sınırlılıklarından olumsuz yönde etkilenmiştir. Çalgı öğretiminin temeli olan müzikal ifadelerdeki ayrıntıları, uzaktan eğitim ile vermenin mevcut internet alt yapısı ile mümkün olmaması yaşanan olumsuzlukların temel sebebi olduğu düşünülmektedir. Müzik eğitiminin uygulamalı alanlarında karşı karşıya kalınan bu sorunlara rağmen uzaktan eğitimin sunmuş olduğu zamandan ve mekândan bağımsız olma, ihtiyaç duyulduğu kadar tekrar edebilme, modelleme yapabilme gibi teknolojik getirileri de müzik eğitiminin teorik kısmının öğrenciye aktarılmasında büyük kolaylık sağladığı düşünülmektedir.

Etkili bir müzik eğitimi öğrencinin ufkunu açmalı, yaratıcılığını geliştirmeli, öz saygısını yükseltmelidir. Uzaktan eğitimin sınıf ortamında söz hakkı almaya çekinen, kendini ifade edemeyen öğrencilere, kendilerini göstermek için bir fırsat verdiği, yaratıcılığı baskılayan olumsuzlukları bir nebze devre dışı bıraktığı düşünülmektedir. Müzik eğitimi öğretmen ve öğrenci arasında aktif ve etkili bir iletişimin sonucu olduğu için gerek öğretmenin öğretebilmek gerekse öğrencinin öğrenebilmek için merakının baskılanmaması, başarıların takdir edilmesi ve nihayet öğrenim kazanıldığında başarının önemsenmesi çok önemlidir. Dersin veriminin artırılabilmesi için müzik eğitimcilerinin büyük bir dikkatle seçilmesi gereklidir. Çağın gereksinimlerini kavrayıp adapte olabilen, modern cihazlarla eğitimi zenginleştirebilen öğretmenlerin yanı sıra, öğretmenleri motive eden, ihtiyaç duydukları takdir ve saygıyı gösteren bir toplum ve aldıkları eğitimin önemini kavramış, kendilerini geliştirmeye açık öğrencilerle müzik eğitiminin amaçlarının gerçekleşmemesi için bir neden yoktur.

Uzaktan eğitime geçilmesiyle öğrenci ve öğretmenlerin teknolojiye karşı tutumlarında değişiklikler meydana gelmiştir. İnternet sağlayıcıların hızı, kullanılan teknolojik cihazların yapabildikleri ve eğitim materyali sayılabilecek uygulamalara hâkimiyet oldukça önem kazanmış bununla doğru orantılı olarak kimi eşitsizlikler ortaya

çıkmıştır. Müzik öğretmenliği son sınıfta okuyan müzik öğretmeni adaylarının uzaktan müzik eğitimine dair tutumları da uzaktan müzik eğitimini gelecek yıllarda şekillendirecek önemli bir etkendir.

Bu sorunlardan hareketle;

"Müzik Öğretmenleri ve Müzik Öğretmenliği Son Sınıf Öğrencilerinin Uzaktan Müzik Eğitimine Hazır Bulunma Durumları" konulu bu çalışma uzaktan eğitimin müzik öğretmeni adayları ve müzik öğretmenleri tarafından nasıl uygulandığını, çalma- söyleme gibi uygulama alanlarında ne derece etkili olduğu problemini araştırmak amacındadır. Pandemi koşulları altında uzaktan eğitimin ne kadar daha süreceğinin öngörülememesi de yakın veya uzak gelecekte yaşanması muhtemel benzer dönemlerde problemin önemini artırmaktadır.

1.2.1. Problem Cümlesi

Müzik Öğretmenleri ve Müzik Öğretmenliği Son Sınıf Öğrencilerinin uzaktan müzik eğitimine hazır bulunma durumları nedir? Uzaktan eğitimin uygulamaya yönelik genel görünümü ve mevcut alt yapı olanakları nasıldır?

1.2.2. Alt problemler

1. Müzik öğretmenlerinin, mesleğe yönelik bakış açıları, beklentileri ve 2018 yılında güncellenmiş olan YÖK müzik öğretmenliği lisans programına dair görüşleri ne yöndedir?
2. Müzik öğretmeni adaylarının Lisans eğitimi süresince uzaktan müzik eğitimine yönelik olarak yaptıkları olası çalışmaları nasıldır?
3. Müzik öğretmenlerine göre Pandemi sürecinin müzik eğitimine etkileri ne ölçüdedir?
4. Müzik öğretmenlerinin uzaktan eğitimde genel olarak karşılaştıkları teknolojik ve altyapısal sorunlar nelerdir?

5. Uzaktan eğitimde kullanılan eğitim araçları ve müzik öğretmenlerinin bunlara ulaşabilme ve kullanabilme düzeyleri ne nasıldır?

6. Uzaktan müzik eğitiminde ders işleme uygulamaları nasıldır ve ne şekilde yapılmaktadır?

1.3. Amaç

Bu araştırmanın amacı; halen görev yapan müzik öğretmenleri ile eğitim fakültesi müzik öğretmenliği bölümlerinde okuyan son sınıf öğrencilerinin uzaktan müzik eğitimine hazır bulunma durumları, karşılaştıkları sorunlar, bu sorunların tanımlanması ve araştırma kapsamında elde edilen veriler doğrultusunda çözüm önerileri sunulmasıdır. Bu kapsamda,

1. Müzik öğretmenlerinin uzaktan müzik eğitimine dair mesleki ve teknik anlamda karşılaştıkları veya karşılaşabilecekleri sorunların tanımlanması,
2. Uzaktan müzik eğitimi ile ilgili karşılaşılan sorunların analiz edilmesi ve çözüm önerileri sunulması,
3. Müzik öğretmenliği son sınıf öğrencilerinin uzaktan müzik eğitimine karşı tutumları ve hazır bulunma durumlarının sistematik bir veri toplama yöntemiyle analiz edilmesi,
4. Yapılan çalışmalar sonucunda, müzik öğretmenlerinin lisans düzeyinde aldıkları eğitimlerle, öğretmenlik mesleğine başladıklarında uzaktan müzik eğitimine dair karşılaştıklarını sorunların analizi amaçlanmaktadır.

1.4. Önem

21. Yy' da küreselleşmenin etkileriyle dünyanın büyük oranda her yerinden internete erişim bulunmaktadır. Uydu telefonları, küresel konumlandırma cihazları, cep telefonları gibi gereçler iletişimdeki sınırları kaldırırken, artık kablosuz bir şekilde iletişime olanak vermeyi amaçlayan yeni teknolojiler dünyanın tüm verilerini telefon, tablet ve bilgisayarlara sunmaktadır. Bu teknoloji içerisinde sanat ve müzikte de yeni arayışlara gidilmiş, farklı sanat anlayışları ortaya çıkmıştır. Sanat eğitiminde insanlığın yıllardır süregelen sanatsal ve

müzikal birikiminin yanı sıra, kültürel, felsefi ve sosyolojik miras ve değerlerin bir sonraki kuşaklara aktarılması zorunluluğunun doğduğu düşünülmektedir. Çağdaş dönemden beridir sanatçıların yaratıcılıklarını çoğunlukla kendi toplumlarının kültürleri üzerinden geliştirdikleri görülmektedir. Sanatsal anlamda öze dönmenin, geleneksel mirası tekrar su yüzüne çıkarmanın ön planda olduğu çağımızda, müzik öğretmenlerine, gelecek kuşaklara kültürlerini daha iyi tanıma ve aktarma anlamında da görevler düştüğü düşünülmektedir. Müzik öğretmenlerinin eğitimleri esnasında çalgılarında üst düzey bir performansa sahip olmanın yanı sıra pedagojik, psikolojik ve teknik anlamda da derin bir eğitimden geçmeleri beklenmektedir. Ne var ki müzik öğretmenlerinin lisans eğitimleri süresince aldıkları bilgiler, özellikle merkezi yerlerden uzakta çalışmaya başladıklarında işlevselliğini yitirebilmekte ve müzik öğretmenleri karşılaştıkları sorunlar karşısında çaresiz kalabilmektedirler. Bununla birlikte 2019 yılının sonlarında ortaya çıkan Covid-19 salgını ve ardından Mart 2020 itibariyle ülkemiz genelinde uzaktan eğitim modeline geçilmesiyle birlikte, herhangi bir şekilde uzaktan eğitim deneyimi olmayan birçok müzik öğretmeni teknoloji temelli uzaktan müzik eğitimine geçiş yapmak zorunda kalmıştır. Bu çalışma ülkemizde uzaktan müzik eğitiminin durumu, müzik bölümü öğrencilerinin uzaktan müzik eğitimine karşı tutumları, lisans süresince aldıkları eğitimlerin uzaktan eğitimde işlevsellikleri, öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde kurumlarından beklentileri gibi konuları bilimsel bir bakış açısıyla irdeleyip, tanımlayacak ve varsa çözüm önerileri sunacağı düşüncesiyle önem taşımaktadır.

1.5. Araştırmanın Varsayımları

Bu araştırma;

• Belirlenen nitel ve nicel betimsel yöntemin problemin çözümü için uygun olduğu,

• Kullanılacak veri toplama araçlarının, araştırmada belirlenen sorulara cevap aramak için uygun olduğu,

• Örneklem grubunun evreni temsil ettiği,

temel sayıltılarına dayanmaktadır.

1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma;

1. Mesleki müzik eğitimi veren kurumlar,
2. İlgili alan uzmanları,
3. Evren içinde bulunan örneklem grubundaki müzik öğretmenliği son sınıfta okuyan öğrencileri,
4. Araştırmacının ulaşabildiği Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak görev yapmakta olan müzik öğretmenlerini kapsayacak şekilde sınırlandırılmıştır.
5. İdari görevleri nedeniyle ders vermeyen müzik öğretmenleri evrenin dışında tutulmuştur.

1.7. Tanımlar

Müzik: Bir güzellik anlayışına göre düzenlenmiş, belirli teknikler kullanılarak birleştirilen seslerden oluşan ve kendi içinde bir estetiğe sahip sesler topluluğudur. Müziğin temeli seslerdir. Sesler bir amaç ve belirli bir estetik kaygıya göre seçilip birleştirilirler. Bu birleştirme esnasında amaç duygu ve düşüncelerin anlatılabilmesidir. Birleştirilen sesler, duygu ve düşünceleri ifade etmesinin yanı sıra belirli bir estetik boyuta sahiptir ve tüm bu özelliklerin tamamı müziği oluşturur. (Uçan, 2005).

Eğitim: Bireyin kendi yaşantısı üzerinden ve kasıtlı olarak kültürleme yapma yoluyla istenilen yönde davranış değişikliği oluşturma sürecidir. (Demirel, 2007)

Müzik Eğitimi: Müzik eğitimi, temelde, bir müzikal davranış kazandırma, bir müziksel davranış değiştirme veya bir müziksel davranış değişikliği oluşturma, bir müziksel davranış geliştirme sürecidir. Bu süreçte daha çok, eğitim gören bireyin kendi müziksel yaşantısı temel alınır, bu temelden yola çıkılarak belirli amaçlar doğrultusunda planlı, düzenli ve yöntemli bir yol izlenir ve bu yolla belirli hedeflere erişilir (Uçan, 1997).

Uzaktan eğitim: Kaynak ve alıcıların öğrenme-öğretme süreçlerinin büyük bir bölümünde birbirlerinden ayrı ortamlarda bulunduğu, alıcılarına öğretim yaşı, amaçları, zamanı, yeri ve yönetimi vb. konusunda bireysellik, esneklik ve bağımsızlık olanağı tanıyan, öğrenme-öğretme süreçlerinde yazılı ve basılı materyaller, işitsel araçlar, görsel-işitsel teknolojiler ve yüz yüze eğitim gibi materyal, araç, teknoloji ve yöntemlerin kullanıldığı, kaynak ile alıcılar arasındaki iletişim ve etkileşimin etkileşimli/tümleşik teknolojilerle sağlandığı planlı ve sistematik bir eğitim teknolojisi uygulamasıdır (Uşun, 2006).

Eğitim Programı: Öğrenene, okulda ve okul dışında planlanmış etkinlikler yoluyla sağlanan öğrenme yaşantıları düzeneğidir (Demirel, 2007).

Öğretme Yöntemleri: Hedefe ulaşmak için önceden belirlenmiş ya da izlenecek en kısa yol olarak tanımlanmıştır (Demirel, 2007).

Mesleki Müzik Eğitimi: Mesleki müzik eğitimi müzik alanının, bütününü, bir kolunu veya dalını o bütün kol ya da dal ile ilgili bir işi meslek olarak seçen, seçmek isteyen, seçme eğilimi gösteren, seçme olasılığı bulunan ya da öyle görünen, müziğe belli düzeyde yetenekli kişilere yönelik kolun, dalın, işin ya da mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları ve birikimi kazandırmayı amaçlamaktadır (Uçan, 1994).

Müziksel Beğeni: Bireyin doğup büyüdüğü, içinde yaşadığı ve dolayısıyla da genel eğitimi yanında kültürel/ sanatsal eğitimini aldığı sosyal çevre ile şekillenen müziksel birikim veya kavrayış, müziksel beğeniyi doğrudan etkileyen unsurlardandır. (Canbay, 2019)

Sınıf Yönetimi: Bir ülkedeki sınıf yönetimi anlayışı ve yaklaşımı, o ülkedeki okul yönetiminden, aile yönetiminden, ülke yönetiminden soyutlamak olası değildir. Sınıf yönetimi, aslında ülke yönetiminin veya aile yönetiminin bir maketidir. Aile içi ilişkiler ve ailenin yönetimi, dolayısıyla ülkenin yönetimi, hangi anlayışın ürünü ise sınıf yönetimi de aynı anlayışın ürünüdür. Yönetim sadece kuralların konulup uygulanması olmayıp aynı zamanda kişiler arasında uyum sağlamaktır. Sınıf yönetimi, etkili bilgi birikimi, etkili bir iletişim ve değişen durumlar karşısında yaratıcı özelliğin ortaya konmasıdır (Celep, 2014).

Öğretim: Öğrenmeyi kolaylaştıracak etkinlikleri düzenleme, gereçleri sağlama ve kılavuzluk etme eylemi, olarak ifade edilmektedir (Eğitim Terimleri Sözlüğü, 1974).

Ölçme: Varlık veya olayların belli bir özelliğe sahip oluş derecelerini belirleme işlemi veya bir niteliğin gözlenip gözlem sonucu sayı ya da sembollerle gösterilmesidir. (Turgut, 1988)

Değerlendirme: Ölçme sonuçlarına göre zihinsel yargılarla öznel sonuçlar çıkarmak; ölçümlerden anlam çıkarmak ve ölçülen nesneler hakkında bir değer yargısına ulaşmak (Turgut, 1988)

Sanatsal öğrenme: Öğretici ile öğrenen arasında önceden programlanmış estetiksel etkinlikler çerçevesinde oluşan amaçlı, anlamlı ilişkilerle gerçeklesen etkileşimdir." (Artut, 2004)

Ping: Herhangi bir bilgisayar üzerinden alınan veri paketinin, ilgili sunucuya iletilmesi sırasında geçen süre.

İKİNCİ BÖLÜM
KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Türkiye' de Müzik Öğretmenliği Tarihi

Müzik öğretmenliğinin sistematik bakış açısıyla ele alınması Osmanlı Devleti'nin Avrupa ile ilişki ve etkileşimin hızlanmaya başlaması diyebileceğimiz Tanzimat öncesi dönem ile başlamıştır. Tanzimatla yoğunlaşan yenileşme hareketleri ile özellikle yüksek gelir seviyesine sahip ailelerde Fransızca öğrenimi, adab-ı muaşeret ve özel müzik dersleri rağbet görmekteydi. Tanzimat döneminde çocuklar için çeşitli şarkılar ve manzumeler yazılarak bunlar okul törenlerinde sahnelenmekte, bazı çocuk dergilerinde çeşitli müzisyenler tanıtılmakta ve çocuk şarkıları yer almaktaydı (Okay, 1998).

Müzik dersleri başlangıçta gına kelimesi ile ifade edilmekteydi. Gına kelimesi şarkı söylemek, teganni etmek demektir. Müzik eğitimi şarkı tekrarları ve şarkılara müzik aletleri ile eşlik yapılarak sürdürülmüştür. Bu dönemlerde müzik dersleri daha çok mızıka-i hümayun üyeleri, İstanbul dışındaki illerde de bando şefleri tarafından verilmiştir. Müzik eğitimi Cumhuriyet ile hız kazanmıştır. Günümüzde ise teknolojik gelişmelerin ve yeni ortaya çıkan öğretim yöntemi ve materyallerin kullanımıyla gelişimini devam ettirmektedir.

2.1.1. Cumhuriyet Öncesi Müzik Öğretmenliği

Türk eğitim tarihi bilinen ilk Türk toplumları ile başlamaktadır. Türk toplumlarında eğitim Hunlar, Göktürkler ve Uygurlar döneminden beridir önem görmüştür. Bilginin yayılması için yazı kullanılmış, baskı kalıp yöntemi ile kitaplar çoğaltılıp toplumun bilgi düzeyinin yüksek olmasına önem verilmiştir. Türklerde, İslamiyet'in kabulünden sonra, planlı, örgün bir eğitim–öğretim kurumu olan medreseler ortaya çıkmıştır. Medreselerin kısa sürede yaygınlaşması sonucunda düşünürler, mutasavvıflar, din adamları yaygın bir eğitim görevi yapmışlardır. Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde Tanzimat ile eğitimin geliştirilmesi, devleti felakete gidişten kurtaracak bir yol olarak görülmeye başlanmış ve bu teşhis günümüze kadar önemini korumuştur. 1826'da Tanzimat'la başlayan süreçte II. Mahmut (1784- 1839) ile hızlanan batıya yönelişin sonucu olarak yeni eğitim kurumları

açılmaya başlanmıştır. 1831 yılında kurulan Mızıka-ı Humayun batı tarzında eğitim yapan ilk müzik okuludur.

1870 yılında programlar yenilenerek bugünkü ilkokul ve ortaokul karşılığı olan sıbyan ve rüşdiyye sınıflarına müzik dersi konulmuştur. 1913-1914 öğretim yılında yeni kurulan sultanilerin yani günümüzdeki liselerin ikinci dönemlerine toplu şarkı söyleme anlamına gelebilecek gına dersleri adı altına müzik dersleri verilmiştir. 1910'lu yıllara gelindiğinde gözlenen önemli bir gelişme ise Darülelhan'ın kurulmasıdır. Darülelhan konservatuar niteliğinde bir kuruluş olarak göze çarpmaktadır. Geleneksel Türk Sanat Müziği Eğitimi yapma amacı taşıyan Darülelhan'ın1914 yılında kuruluş hazırlıkları başlamış ve 1917 yılında Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak hizmete girmiştir (Uçan, 1997).

2.1.2. Cumhuriyet Dönemi Müzik Öğretmenliği

18.yy'ın sonlarına doğru Osmanlı Devleti'nde görülen batılılaşma hareketinin de etkisiyle tabılhane, mehterhane, mızıka-ı humayun, enderun-u hümayun, darülelhan gibi kurumlar vasıtasıyla gelişen müzik eğitimi Cumhuriyetin etkisi ile hız kazanarak gelişimini sürdürmeye devam etmiştir. 1922'de saltanatın kaldırılması üzerine Muzika-i Humayun'un adı Makam-ı Hilafet Mızıkası olarak değiştirilmiş, 1921 yılında kapatılan Darülelhan 1923 yılında İstanbul Valisi Haydar Bey tarafından tekrar açılmış ve programı değiştirilerek batı müziği de şark müziği kadar önemsenmiştir.

Bu dönemde müzik eğitimi alanında sistematik iyileştirmeler yaşandığını söylemek mümkündür. Cumhuriyet' in ve dönem içinde yapılan köklü değişimlerin sonucu olarak Atatürk ilkelerinden inkılapçılık bağlamında eğitim alanında temeli sağlam adımlar atılmıştır. Cumhuriyetin ilanından sonra, 1 Eylül 1924'te O. Zeki Üngör'ün çabaları sonucu kurulan Musiki Muallim Mektebi, modern Türkiye Cumhuriyeti'nin mesleki müzik eğitimi veren tüm kuruluşlarının ilk basamağını oluşturmuştur. Musiki Muallim Mektebi 1925 yılında yayınlanan ilk talimnamesi ile lise, orta mektepler ve muallim mektepleri için müzik öğretmeni yetiştirmeyi amaçlamıştır. Yine bu dönemde Türk Beşleri" olarak bilinen; N. K.

Akses, H. F. Alnar, A. A. Saygun, U. C. Erkin, C. R. Rey, Türk müziğinin çağdaşlaşmasında öncülük etmiştir. Türk Beşleri batı müziği kurallarıyla besteledikleri şarkılar ve çok seslendirdikleri türkülerle "Türk Okul Müziği" dağarcığını da oluşturmaya başlamışlardır. 1960'lara gelindiğinde müzik eğitiminde yeni bir anlayış benimsenmiştir. Müzik eğitimi, Muammer Sun ve çağdaşı birçok müzik eğitimcisi tarafından bilimsel bir yöntemle irdelenmiş, ulusal müzik sorunlarımız detaylı bir şekilde incelenmiştir. Salih Aydoğan, Mahir Dinçel, Hikmet Eki, Muammer Sun, Saip Egüz, Yalçın Tura, Erdoğan Okyay gibi eğitimci ve bestecileri yarattıkları çocuk şarkılarıyla müzik eğitimine önemli katkılarda bulunmuşlardır (Sağer, 2002).

Müzik eğitimi alanındaki diğer gelişmelere bakacak olursak 1936 yılında Ankara Devlet Konservatuarı kurulmuştur. Musiki Muallim Mektebinin giderek yalnızca sanatçı yetiştiren bir kuruma dönüştürülmek istenmesi üzerine, müzik öğretmeni yetiştirme isi, 1937 yılından itibaren Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü'ne verilmiştir. 1942 - 1947 yılları arasında etkinlik gösteren Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsü Güzel Sanatlar Kolu'nda da müzik öğretmeni yetiştirme denemesinde bulunulmuştur. Ardından 1969 yılında İstanbul'da, 1973'te İzmir'de, 1977'de Nazilli'de, 1981'de Bursa'da müzik bölümleri açılmıştır. Müzik bölümlerinin, şimdiki adıyla Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dalı sayısı, 1994 'de 11'e, 1996'da 14'e 2021' de 26'ya ulaşmıştır. Cumhuriyet dönemi boyunca müzik öğretmeni yetiştirmeye yönelik açılan kurumların yanı sıra çağın getirmiş olduğu yeni öğretim model ve teknikleri de göz önünde bulundurulmaya çalışılmıştır. Öğretim programları sık sık güncellenmiştir. Günümüze kadar oluşturulan ilkokul müzik programları; 1924, 1926, 1936, 1948, 1968, 1994, 2006 ve 2017 yıllarında, ortaokul müzik programları ise 1927, 1930, 1931, 1938, 1949,1971, 1986, 1994, 2006 ve 2017 yıllarında ele alınarak yeni düzenlemeler yapılmıştır.

2.1.3. Türkiye' de Müzik Öğretmenliğinin Günümüzdeki Durumu

Günümüzde müzik öğretmenlerinin çağın gerektirdiği şekilde donanımlı ve teknolojik gelişmelere oldukça hâkim olmaları beklenmektedir. Müzik öğretmenlerinin gerek lisans süresince gerekse öğretmenliğe başladıklarında kendilerini geliştirmek için istek

duyması ve meslek hayatları süresince sürekli bir gelişim içerisinde olması gerektiği düşünülmektedir. Her eğitim dalında olduğu gibi müzik eğitiminin de Türkiye gerçeklerinden bağımsız, soyut bir dünyada tasarlanması düşünülemez. En temel amacı toplumsal sanat algısının yükseltilmesi ve geleneksel kültür aktarımının gerçekleşmesi olan bu eğitim dalının serpilip budaklanabilmesi için müzik öğretmenlerinin de çağdaş müzik eğitimine uygun bir şekilde yetiştirilmeleri sonucunda gerçekleşeceği düşünülmektedir.

Müzik öğretmenlerinin eğitim kurumlarındaki görevi çocuk, genç ve yetişkinlerin müzikal yaşantılarına kılavuzluk etmek ve bu yaşantılara yön vermektir. Müzik öğretmenleri kültür ve bilgi birikimi ile çevresindekilerin de müzikal anlamda gelişmesine yardım edebilmeli, öğrencilerinde müzik eğitiminin hedeflerine uygun olumlu davranış değişiklikleri meydana getirebilmelidir. Tüm bunları gerçekleştirebilmek için bir takım özelliklere sahip olması gereklidir. Bu özelliklere sahip olabilmesi için de müzik öğretmenliği eğitimi oldukça gereklidir. Çünkü müzik öğretmenlerinde bulunması beklenen bu özellikler ancak planlı ve düzenli eğitimlerle sağlanabilir. Bu sebeple müzik eğitiminin gerekleri ve Türkiye gerçekleri göz önüne alınarak müzik öğretmenliği programları tutarlı bir şekilde geliştirilmeli bu yolla da uygun özelliklere sahip müzik öğretmenleri yetiştirilmelidir (Uçan, 1997).

Türkiye' de müzik öğretmenleri ilk ve orta dereceli eğitim kurumlarında hizmet vermektedir. Örgün eğitimin yanı sıra yaygın eğitimde de müzik öğretmenleri son derece aktiftir. Halk Eğitim Merkezlerinde sahne ve gösteri sanatları dalı altında çok çeşitli çalgı eğitimleri vermenin yanı sıra koro ve toplu ritim eğitimleri ile de toplum geneli ile bilgi ve becerilerini paylaşmaktadırlar. Günümüzde her branşta olduğu gibi müzik branşında da öğretmenler olağan üstü şartlarla baş etmek durumunda kalmıştır. Pandemi koşulları ile hızla adapte olunmak zorunda kalınan uzaktan eğitim sistemi müzik öğretmenlerinin öğretme alışkanlıklarını baştan aşağıya sorgulamalarına ve bu alışkanlıklarını büyük oranda değiştirmelerine yol açmıştır. Güncel eğitim programında her ne kadar uzaktan eğitim göz önüne alınmamış olsa da müzik öğretmenleri programın tasarlandığı haline en yakın öğretme yöntemini kullanmaktadırlar. Uçan'a göre (1989) eğitim programlarının tasarlanan ve uygulanan olmak üzere iki önemli boyutu bulunmaktadır. Uygulanacağı düşünülen program

ile uygulanan program arasında bir miktar fark olabilir. Bu sebeple eğitim gerçekleştirilirken, uygulanması istenen ile uygulanan programlar arasındaki farkın mümkün olduğunca azaltılması hatta yapılabilirse yok edilmesi için çalışılır (Uçan, 1989). Pandemi sürecinden bağımsız olarak düşünüldüğünde bile programın ülkemizin her yerinde aynı şekilde uygulanabildiğini söylenemeyebilir. Canbay'a göre yurdumuzdaki tüm ilköğretim okullarında uygulanması gerekli olan bu program kimi zaman öğretmen, kimi zaman eğitim olanakları kimi zamanda kişisel ve yöresel diğer etmenler nedeniyle uygulanmayabilmektedir. Özellikle kırsalda ve sosyoekonomik olarak daha fazla olumsuzlukların yaşandığı yerlerde programların uygulanmasına yönelik birtakım olumsuzlukların yaşandığı düşünülmektedir. Bu olumsuzluklar hem müzik eğitimi hem de müzik öğretmenleri için önemli sorunlar ortaya çıkarmaktadır (Canbay, 2007).

Müzik eğitiminin günümüzde karşılaştığı en büyük sorunlardan biri de sanatsal gelişimin toplumsal olarak önemsenmemesidir. Öğrencilerin sınav odaklı olarak başarılı ve başarısız olarak ayrıştırılması sanatsal faaliyetlerin önündeki en büyük engellerden biridir. Gelişme çağındaki bireylerin çok yönlü gelişebilmeleri için çok büyük önemi bulunun sanat ve estetik eğitiminin yeteri kadar önemsenmemesi bunun çarpıcı örneklerindendir. Sınav kaygısı ve başarma zorunluluğu içinde yetişmeye zorlanan gençlerin yaşamlarında sanat eğitimi geri plana itilmekte ve bunun sonucu olarak da toplumda önemsenen değerlerin değiştiği düşünülmektedir (İpşiroğlu, 1998).

İlk ve ortaöğretimde müzik eğitimi verecek olan öğretmenlerin birbirlerinden oldukça farklı eğitimlere tabi tutuluyor olmasının bu kurumlarda standart bir müzik eğitimi oluşmasını engelleyebileceği düşünülmektedir. Farklı eğitim süreçlerinden geçen öğretmenlerin tabii olarak müzik eğitimine de bakış açıları farklı pencerelerden olabilmektedir. Kimi müzik öğretmeni müzik eğitiminde, evrenselden öze dönmeyi doğru bulurken, kimisi de gelenekten evrensele bir müzik eğitimi vermeyi doğru bulmaktadır. Hatta kimi zaman müzikal anlamda dahi kutuplaşmalar görülebilmektedir. Geleneksel müziğimizi doyurgan bulmayan eğitimciler yetiştiği gibi modern sanat akımlarına tamamen sırt çeviren eğitimciler de yetişmektedir.

Bunların yanında müzik eğitimcilerinin lisans süreci sonunda girdikleri KPSS sınavı, ağırlıklı olarak alan bilgisine yönelik bir eğitim alan müzik öğretmeni adaylarını son derece tedirgin etmektedir. Hatta kimi müzik öğretmeni adayları bu sebeple öğretmenlik mesleğine hiç başlamadan başka alanlarda çalışmaya yönelmektedir. Müzik öğretmenleri açısından KPSS Sınavı'ndaki önemli bir eksiklik, eğitim fakültesi programlarında çok fazla üzerine düşülmeyen genel yetenek ve genel kültür konularının ağırlıklı bir şekilde yer alması ve eğitim fakültesi programlarında daha çok üzerinde düşülen alan bilgisini aktarmaya dair olan konularından neredeyse hiç soru çıkmamasıdır. Sınavın eğitim bilimleri bölümünde yer alan sorular ise öğretmenlik meslek bilgisi derslerini kapsamamaktadır (Yüksel, 2004). KPSS sınavı sonrasında müzik öğretmenlerini bekleyen bir diğer sorun da atama sayılarının yetersiz olmasıdır. Yeterli atama yapılmadığı için ülkemizde müzik eğitimi işin ehli müzik öğretmenleri yerine diğer branşlardan öğretmenlere kalabilmektedir.

Müzik öğretmenlerinin mesleklerine yönelik tutumları, onların öğretmenlik mesleğine dair anlayışlarını gösterir. Bu sebeple öğretmenlerin öğrencilik yıllarındaki öğrenme yaşantıları, meslek anlayışlarının da temel oluşturacaktır. Bu sebeple öğretmen adaylarının öğrencilik yıllarındaki öğrenme deneyimlerinin, öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumlar kazandıracak şekilde planlanması gerekmektedir. (Konuk, 2011)

2.2. Uzaktan Eğitim

Uzaktan eğitim fikri 19. Yy'ın son çeyreğinde ortaya çıkmıştır. Kitlesel mesleki eğitimi hızlı ve en az maliyetle sağlama amacıyla ortaya çıkan uzaktan eğitim iletişim teknolojilerinin gelişmesi ile geleneksel eğitime destek amaçlı kullanılmıştır. 2019 yılında ortaya çıkan Covid-19 salgını sonucunda yüz yüze eğitime pandemi tedbirleri sebebiyle ara verilmiş bu zaman zarfında uzaktan eğitim modeli benimsenmiştir.

2.2.1. Uzaktan Eğitim Kavramı

Uzaktan eğitim, geleneksel eğitimin mümkün olmadığı durumlarda ya da geleneksel eğitimi destekleme amacıyla kullanılan, bireylerde istendik yönde davranış değişikliği meydana getirme sürecidir. Daha az maliyetle ve daha kısa zamanda eğitim- öğretim sürecini gerçekleştirme olanağı sunabildiği için uzaktan eğitime giderek daha çok popüler olmaktadır (Uşun, 2006).

Altıparmak, Kurt ve Kapıdere'ye göre (2011) uzaktan eğitim, ekonomik durumu el vermeyen veya başka bir sebepten dolayı öğrenim görme fırsatı olmayan insanların daha fazla faydalandığı ve özel iletişim metotları ile gerçekleştirilerek zaman ve mekândan bağımsız, çeşitli öğrenme faaliyetini öğrencilere sunan kapsamlı, tasarlanmış ve planlı bir öğrenme etkinliğidir. Uzaktan eğitimin temelini, uygun iletişim teknolojileri ile eğitim kaynaklarına erişim sağlayabilmek düşüncesi oluşturmaktadır. Uzaktan eğitim sistemi, öğretmen ve öğrencinin aynı mekânlarda bulunma zorunluluğunu ortadan kaldırmaktadır. Gerekli altyapıya erişebilen tüm öğrencilere, eğitim aldıkları programı tamamlayabilmeleri için gerekli şartları yerine getirme imkânı sağlamaktadır. Bu da uzaktan eğitimi formal, zaman ve mekândan bağımsız, iletişim teknolojilerinden ileri seviyede faydalanan bir eğitim modeli haline getirmektedir. Uzaktan eğitimde öğrenciler kendi çalışma ortamlarında eğitim görmektedirler. Bununla birlikte çevrimiçi kütüphaneler ile bilgiye diledikleri an ve zahmetsizce ulaşabilmektedirler. Tekrar etmek istedikleri konuları diledikleri sıklıkta tekrar edebilmektedirler. Kimi interaktif yazılımlar sayesinde dönüt alma, modelleme ve ölçmeler yapabilmektedirler.

Uzaktan eğitim;

1. Bir kuruluş tarafından uygulanan formal bir eğitimdir. Bu kuruluşların da farklı öğrenme yöntemlerinin kullanılması, eğitim kuramları, öğrenme organizasyonları, kaliteli eğitimin artırılması, sertifika, diploma, akreditasyon gibi çalışmaları vardır. İnformal ve geleneksel eğitimden biraz daha farklıdır.

2. Öğretmen ve öğrenciler eğitim alanı, zaman ya da her ikisinde birden birbirlerinden ayrıdır.

3. İletişim araçlarının kullanılması eş zamanlı ya da eş zamanlı olmayan şeklinde olabilir. İletişim için telefon, internet, radyo, televizyon gibi teknolojik gereçler kullanılabilir.

4. LMS (Learning Management System) biçiminde ifade edilen öğrenme yönetim sistemleri ile öğrenci, öğretmen, kullanılan kaynaklar ve içerikler arasında öğretim tasarımları ile eğitim kuramları aktif bir biçimde kullanılmaktadır (Simonso, vd. 2003).

Uzaktan eğitimin ortaya çıkışında önemli katkısı olan, eğitim ile iş arasında birliktelik yaratma, eğitimi yaşam boyu eğitime dönüştürme, eğitim sürecini demokratikleştirme, teknolojinin eğitimde etkili kullanması, eğitim isteği ile mali olanakları dengede tutma gibi önemli kavramsal dayanaklar bulunmaktadır. Bu dayanaklar çerçevesinde eğitimde reformist yaklaşımlar ortaya çıkmaktadır. Khan Academy gibi bu oluşumlar çevrimiçi eğitim modelleriyle eğitim düşüncelerimizi kökten değiştirme iddiasındadır (Khan, 2012). Herkese, her yerde, dünya standartlarında eğitim sloganı ile geleneksel eğitim modellerinde izlenenden çok farklı bir yol ile eğitim yeni bir boyut kazandırılmıştır. Uzaktan eğitime yönelik artan talep, uzaktan eğitimin niteliğinin de irdelenmesine yol açmıştır. ABD'de 2006 yılında Orta Öğretim Sonrası Meslek Eğitimi Bölümü'nün yayınladığı rapora göre kaliteli bir uzaktan eğitim yapılabilmesi için; Uzaktan eğitim programının misyon ifadesi, eğitimin amacını açık bir şekilde ifade etmeli; Uzaktan eğitim programı, fakülte tarafından gözetim altında bulunmalı; gene aynı şekilde uzaktan eğitim veren fakülte uzaktan eğitim ile verilen dersin içeriğinde etkin bir şekilde bulunmalı; teknolojik anlamda kesintisiz destek verilmeli; uzaktan eğitime dahil olan öğrenciler için akademik danışman desteği olmalı ve gelişimin sağlanabilmesi amacıyla uzaktan eğitim ile verilen dersler ve programlar sık sık değerlendirilmelidir (Simonson, 2007).

2.2.2. Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi ve Uygulama Örnekleri

Uzaktan eğitim her ne kadar yeni bir olgu gibi görünse de ilk uygulamalarına 18. Yy'dan itibaren rastlanmaktadır. Uzaktan eğitim, kullanıldığı dönemdeki iletişim teknolojilerine hızla uyum sağlamış bir eğitim modelidir. Önce mektupla ardından radyo, televizyon, telekonferans, video konferans ile öğreten ve öğrenen arasındaki iletişim

sürmüştür. Teknolojideki gelişmelere paralel olarak 21. Yy dünyasında uzaktan eğitim internet tabanlı bir şekilde sürmektedir. Dünya ülkeleri 18. ve 19. Yy'daki bilimsel ve teknolojik gelişmelerin gerisinde kalmamak, kitlesel eğitimleri daha hızlı ve az maliyetle gerçekleştirmek ve coğrafi sebeplerden dolayı ulaşamadıkları yerlere de eğitimi ulaştırabilmek amacıyla uzaktan eğitim modeline yönelmişlerdir.

Hall'a göre uzaktan eğitim 19. yy. ortalarında İngiltere, Fransa, ABD ve Almanya'da başlamıştır. 1840 yılında Sir Isaac Pitman posta yoluyla stenografi öğretmeye başlamıştır. Cambridge Üniversitesi'nde James Stuart'ın kampüsün dışında verdiği dersler, Mektupla Eğitim Üniversitesi'nin gelişmesini ve yaygın olarak kullanılmasını sağlamıştır. 1870'li yıllarda Illinois Wesleyan Üniversitesi'nde evde öğrenim programları başlamış, 1883 yılında ise New York, Ithaca'da Mektupla Öğretim Üniversitesi kurulmuştur. 1882'de William Rainey Harper Chautauqua, New York'ta mektup yoluyla öğrenim programı geliştirmiştir. Chicago Üniversitesi'nin ilk başkanı olarak (1891) bu yönteme devam etmiştir. 1880 yılında Thomas J. Foster'ın başşlattığı evde-öğrenime yönelik kurslar, 1890 yılında gelindiğinde Uluslararası Mektupla Öğrenim Okulları halini almıştır. ABD'de mektupla öğrenimin yaygınlaşması için 1914'te bir yasa yürürlüğe girmiştir. 1915'te, uzaktan eğitim veren okulların kurslarını denetlemek ve yönlendirmek amacıyla, Wisconsin'de Ulusal Yüksek Öğrenim Birliği (NUCEA) kurulmuştur (Hall, 2006).

Terimsel olarak uzaktan eğitim ilk olarak Wisconsin Üniversitesinde 1892 yılındaki kataloğunda geçmiştir. Üniversitenin yöneticisi olan William Ligthy tarafından 1906'da bir yazıda kullanılmıştır. Ardından Almanya'da 1960'lı yıllarda Alman eğitimci Otto Peters tarafından tanıtılmış, İngiltere ve Fransa'da uzaktan eğitim için toplanan uluslararası konseyde kullanılmıştır. Amerika'da ise Bjorn Homberg ve Micheal Moore tarafından yazışmalı eğitim için toplanan uluslararası konseyde kullanılmıştır (İşman, 2008).

Avrupa da uzaktan eğitime birbirine yakın yıllarda başlamış ve uzaktan eğitim çalışmaları günümüze kadar ulaşmıştır. Almanya uzaktan eğitimde öncü ülkeler arasındadır. Uzaktan eğitim uygulamalarına 1856 yılında başlamış, "Deutsch Institut Fur Fernstudien", "Tele Colleg", "Fern Universitat" ve "Schulfernsehen" gibi eğitimde uzaktan eğitim

modelini benimsemiş kurumlar günümüzde de etkinliklerini sürdürmektedir. Fransa'da uzaktan eğitime dair ilk çalışmalar 1907 yılında başlamıştır. Mektup yoluyla uzaktan eğitim hizmetleri 1930'lu yılların başında başlangıçta özel kurumlar tarafından başlamış ve hizmetler devlet tarafından da büyük destek görmüştür. 1939 yılında Fransa'da bir devlet kurumu olarak Uzaktan Eğitim Merkezi kurulmuştur. 1940 yılına gelindiğinde, Ulusal Tele Eğitim Merkezi (CNTE)'nin adı değiştirilerek Ulusal Uzaktan Eğitim Merkezi (CNED) yapılmış, bu kurum ikinci dünya savaşı yıllarında da etkin bir şekilde uzaktan eğitim hizmetleri vermeye devam etmiştir. Rusya da 1940'lı yıllarda uzaktan eğitime yönelik çalışmalar yapmıştır. Japonya ve Kanada'da da uzaktan eğitime büyük önem verilmiştir. Özellikle Kanada'nın uzaktan eğitim uygulamaları dünya eğitim sistemleri tarafından ilgi ile takip edilmektedir. Japonya' da 1948 yılında uzaktan eğitim uygulamaları başlamıştır. Kanada ise Amerika Birleşik Devletleri'ni örnek alarak kapsamlı bir eğitim hizmeti sunma çalışmaları yapmıştır (Antalyalı, 2004).

1873 yılında Güney Afrika'da Ümit Burnu Üniversitesi kurularak uzaktan eğitime ilişkin farklı programlar açılmaya başlanmıştır. İsveç'te Hang Hermod liderliğinde mektupla öğretim verilen bir lise kurulmuştur. 1919 yılında Avustralya'da yükseköğretim kademesi için ülkenin ilk uzaktan eğitim kuruluşu açılmıştır. Bu sayede uzaktan eğitim hakkından faydalanma imkânı sağlanmış ve bu hak ülke geneline sunulmuştur. Tüm dünyada önemi anlaşılan uzaktan eğitim uygulamalarına İspanya, İsrail, Polonya, Hindistan, İtalya, Kanada'dan da destek gelmiştir. Giderek farklı tasarımlar geliştirilmiş ve bu tasarımlar seviyeli olarak hayata geçirilmiştir. 1949 yılında Avustralya'da üniversiteye kaydolan öğrencilerin ders programları ve danışmanlık işlemlerini gerçekleştirebilmek adına Üniversite Dışı Öğretim Fakültesi kurulmuştur. Kırık (2014) araştırmasında Asya kıtasında da uzaktan eğitime yönelik çalışmalar olduğunu Çin'de 1950 yılında kurulan Mektupla Eğitim Merkezinin uzaktan eğitimin gelişimine katkı sağladığını vurgulamıştır. 1960'lı yıllarla beraber mektupla eğitim önem görmeye başlamış; Hindistan, Malezya ve Japonya da bu sistemi halkın kullanımına açmıştır. 1980'li yıllara gelindiğinde Tayland'da STOU adlı bir üniversite kurulmuş ve çeşitli sebeplerle üniversitede okuyamayan öğrenciler için çeşitli eğitim programları sunmuştur. Hollanda'da 1984 yılında yapı itibariyle STOU ile benzerlikler gösteren Hollanda Açık Üniversitesi kurulmuştur. 1989 yılında Hindistan kapsamlı bir proje geliştirerek uzaktan eğitimi eğitimin merkezine almıştır. Bu gelişme ile

yükseköğretimi doğrudan halka ulaştırabilmek amacı ile Open School'u (Açık Okul) faaliyete geçirilmiştir. Aynı yıl içerisinde bu kurum ülkenin geneli tarafından benimsenerek National Open School (Ulusal Açık Okul) adını almıştır (Kırık, 2014).

Uzaktan eğitim araçları tüm dünyada benzerlikler göstermekte, mektup, radyo, televizyon ve internet olmak üzere iletişim teknolojileri ile paralel olarak gelişmektedir. İlk olarak mektup ile başlayan uzaktan eğitim, radyoların yaygın olarak kullanımıyla beraber çok daha kalabalık kitlelere ulaşmaya başlamıştır. 1990'lı yıllara gelinmesi ile hayatımıza iyice giren televizyon ve internet kullanımının bir sonucu olarak uzaktan eğitim bu mecralar üzerinden yürütülmeye başlanmıştır. İçerikler görsel ve işitsel materyallerle desteklenmiş, öğrenciler ile iletişime geçilerek geribildirimler alınmış özellikle dil öğrenimde büyük kitlelere ulaşılıp başarılı sonuçlar alınmıştır.

İngiltere'de uzaktan eğitim uygulamaları Isaac Pitman tarafından mektup ile başlamıştır. Pitman, uzaktan eğitimini değerlendirme amacı ile not değerlendirme sistemini de oluşturmuştur. 1980'li yıllarda Fransızca öğretmek amacıyla hizmete sunulan National British Program, radyolar ve televizyonlar aracılığı ile kalabalık kitlelere ulaşmış, öğrenciler ve öğretmenler arasında telefon aracılığı ile soru- cevap servisi oluşturularak kısıtlı da olsa geri bildirimler sağlanmıştır (Nizam, 2004; Adıyaman, 2002). Amerika Bileşik Devletleri'nde 1923 yılında başlayan eğitsel radyo programları sayesinde geniş kitlelere ulaşılmıştır. 1990'lı yıllarda iletişim teknolojilerinin daha etkin kullanılmaya başlanmasıyla North Caroline Eyalet Üniversitesi'nde (NCSU) "Televizyonla Japonca Dil Programı" açılmıştır. İçerikler görsel öğelerle desteklenmiş, öğretmen ve öğrenciler zaman zaman iletişim kurarak derslere dair dönütler alabilmişlerdir. Güney Afrika Üniversitesi'nde "Uzaktan Eğitim Yoluyla Mandarin Çincesi Öğretimi Programı" oluşturulmuş, bu program farklı ses kayıtları içeren 16 kaset, farklı öğretmenlerin oluşturdukları eğitim mektupları ve oluşturulan ödevleri içeren üç farklı metod ile hizmet vermiştir. Bunların yanı sıra öğrencilere ek kaynaklar sunabilmek için slaytlar ve telekonferans yöntemleri de kullanılmıştır (Adıyaman, 2002). İsrail uzaktan eğitimde yabancı dil öğrenimine ağırlık vermiştir. İsrail'de bulunan Open University, öğrencilere uzaktan eğitim yoluyla ikinci yabancı dil öğrenme olanağı sunmuştur. Zambiya' da 1964 yılında mektupla eğitim veren

bir öğrenim kurumu oluşturulmuş, Polonya' da 1966-1968 yılları arasında test amaçlı uzaktan eğitim çalışmalarına başlanmış, öğrencilere televizyon aracılığıyla uzaktan eğitim olanağı sunulmuştur.

2.2.3. Uzaktan Eğitim Modelleri

Uzaktan eğitim uygulamaları birçok farklı şekilde gerçekleşmektedir. Günümüzde uzaktan eğitim uygulamalarında kullanılan anında ses ve görüntü etkileşimi sayesinde öğrenci ve öğretmene yüz yüze ders yapıyormuş gibi eğitim- öğretim faaliyetlerini yürütebilmektedir. Bununla birlikte teknolojik altyapının durumuna göre uzaktan eğitim televizyon, telekonferans vb. iletişim araçları ile de yapılmaktadır. Bir diğer uzaktan eğitim modeli de internet veri tabanına eğitimlerin kaydedildiği ve ardından bunların öğrenci tarafından istenen zamanda ve sıklıkta izlenmesine dayalı bir yöntemdir.

Uzaktan eğitim, programın içeriğine, belirlenen kitleye ve mevcut teknoloji altyapısına göre çeşitli şekillerde uygulanabilir. Bunlar; senkron (zamana bağımlı), asenkron (zamandan bağımsız) ve karma (zamandan yarı bağımsız) eğitim modeli olarak üç gruba ayrılabilir.

Senkron eğitim, çeşitli ortamlardaki kişilerin sanal ortamda, eş zamanlı olarak bir araya gelerek gerçekleştirdikleri eğitim şeklidir. Senkron eğitimde sanal sınıflar, telekonferans, video konferans veya karşılıklı canlı ses ve görüntü aktarımı gibi araçlar kullanılabilir. Öğreten ve öğrenenler arasında tartışma konuları yaratılabilir veya eş zamanlı olarak soru-cevap olanağı sağlanabilir. Senkron eğitimde öğrencilerin soru sorabilme, birbirleriyle tartışıp beyin fırtınası oluşturabilme, anında öğretmeninden dönüt alma gibi avantajları vardır. Ayrıca herkes grup içinde eşit olduğu için öğrenci kendini daha az izole eder, mekâna bağlı engeller ortadan kalkar (Yenal, 2009; Kanlı, 2009).

Asenkron eğitim, web tabanlı bir eğitimdir. Senkron eğitimdeki eşzamanlı ses ve görüntü etkileşimi asenkron eğitimde bulunmamakla birlikte, öğrencilere istediği mekân ve

zamanda web üzerindeki derslere girebilme, aktivitelere katılabilme, testler ile bilgisini ölçebilme imkânı verir. Öğrenci istediği dersi istediği kadar tekrar edebilir. Bu eğitim modelinde bilgi, iletişim teknolojileri yardımı ile dağıtıldıktan sonra öğrenci bilgiye istediği zaman ulaşabilir, sürekli olarak erişme açıktır. Ancak öğrenci ve öğretmen arasında anlık etkileşimli paylaşım bulunmamaktadır (Koçer, 2001). Asenkron eğitim modeli televizyon yayınlarını, videokasetleri, mektupla eğitimi de kapsayan oldukça uzun zamandır kullanılan ve geliştirilen bir modeldir. Online forumlar, podcast, videocast, e-mail gibi teknolojiler asenkron eğitim modelinde kullanılan teknolojilerden bazılarıdır. Uzaktan eğitimde asenkron eğitim modeli kullanılacaksa, öğretmenin kullanacağı eğitim materyallerini, eğitimden önce hazırlayıp sisteme yüklemiş olması gerekmektedir. Bu modelde kullanılan materyallerin çeşitliliğinin fazla olmasının öğrenmeyi desteklediği görülmüştür (Yeniad, 2006). Asenkron eğitimde yer ve zaman engelinin olmaması, eğitimin çok büyük kitlelere ulaşabilmesi, iletişim becerisi az gelişmiş öğrencilerin de derse katılımı gibi avantajları vardır. Asenkron eğitimin uygulamalı dersler için verimsiz olması, öğrencilerde izole edilmişlik hissi uyandırabilmesi, öğretmenden anında dönüt alma imkânı olmaması, iyi planlanmamışsa sanal ve dağınık bir eğitim sunması gibi olumsuzlukları bulunmaktadır.

Karma eğitim modeli ise sınıf ortamındaki yüz yüze eğitimin web tabanlı destekleyici eğitimlerle zenginleştirildiği eğitim modelidir. Bu modelde yüz yüze eğitim, senkron eğitim ve asenkron eğitim bir arada kullanılır. Bu model, hızlı, ucuz maliyetli, güncellenmesi zahmetsiz ve coğrafi dezavantajları ortadan kaldıran bir öğretme yaklaşımıdır.

2.3. Türkiye' de Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi

Ülkemizde de uzaktan eğitim dünyayla benzer gerekçelerle kullanılmaya başlanmıştır. Bunların başında okur-yazar oranını artırmak gelmektedir. Bununla birlikte coğrafi konum veya ekonomik imkânsızlıklar gibi sebeplerle eğitime ulaşamayan insanlara mektup, radyo, televizyon gibi gereçlerle eğitim sağlamak amacı da uzaktan eğitimin bu hızda gelişmesine fayda sağlamıştır. Cumhuriyet' in ilanından sonra okur-yazar nüfusun arttırılması için çalışmalar yapılmıştır. Tevhid-i Tedrisat kanunu ile eğitim laik temeller

üzerine oturtulmuş eğitimin daha verimli ve nitelikli sürebilmesi için gerekli çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Bu çalışmalar sonucunda eğitimde önemli adımlar atılmıştır.

Türkiye'de uzaktan eğitime dair ilk çalışmalar 1924 yılında Dewey'in sunduğu "Öğretmen Eğitimi Raporu" ile gündeme girmiş, 1927 yılına gelindiğinde uzaktan eğitim kavram olarak oluşmaya başlamıştır (Alkan, 1997).

Arar ve Çakmakçı'ya göre (1999) eğitim kurumlarının fiziki eksikliklerinin bulunması uzaktan eğitimin gelişim göstermesini sağlamıştır. Bu sistem zaman geçtikçe ilk, orta, lise, yükseköğretim derecelerinde de etkin bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır. 2 Haziran 1927 tarihinde bir araya gelen Milli Eğitim Bakanı, Müsteşar, Milli Talim ve Terbiye Azaları, 11 Maarif Emini ve Umum Müdürü, Türkiye'de eğitimin temel sorunlarını ele almışlardır. Bu toplantıda gelişmiş ülkelerin eğitim sistemleri irdelenerek Türkiye'deki eğitim sorunun çözümü için en uygun yöntemin mektupla öğretim yöntemi olduğu kararı verilmiştir (Arar ve Çakmakçı, 1999).

Uzaktan eğitim fikrinin doğuşu ve uygulamaya geçme süreci oldukça hızlı olmuştur. Okuma yazma seferberliğinin yanı sıra genç cumhuriyete kazandırılması amaçlanan özellikler doğrultusunda birçok farklı alanda uzmanlaşma sağlamak için uzaktan eğitim sistemi aktif olarak kullanılmıştır. 1950'li yıllardan itibaren yabancı dil eğitimi ve mesleki eğitim alanlarında uzaktan eğitim özel kuruluşlar ve Milli Eğitim Bakanlı tarafından teşvik edilmişlerdir. Bu eğitim modeline yatırım oranları artırılmış ve sonuç olarak Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne bağlı olan Bankacılık ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü uzaktan eğitim programlarına başlamıştır. Böylece 1927 yılında fikir olarak belirmeye başlayan uzaktan eğitim uygulanmaya başlanmıştır. Zaman geçtikçe uzaktan eğitim benimsenmiş ve 1951 yılında Öğretici Filmler Merkezi (ÖFM) kurularak uzaktan eğitimin etkin kullanımı artırılmıştır (Papi ve Büyükaslan, 2007). 1974 yılında kalkınma için gerekli olan insan gücü ihtiyacını karşılamak ve iletişim teknolojisinden yararlanarak büyük kitlelere eğitim hizmeti sağlama amacıyla "Mektupla Yüksek Öğretim Merkezi" kurulmuştur. Uzaktan eğitimi modern bir şekilde geliştirebilmek için "Eğitim Teknolojisi Strateji ve Yöntem Komitesi" oluşturulmuş ve bu kurumun çalışmalarında öncü olarak

kullanılacak olan "Deneme Yüksek Öğretmen Okulu" kurulmuştur. Bu girişim beklenen başarıyı sağlayamadığı için kurulduktan 15 ay sonra yerini "Yaygın Yükseköğretim Kurumu" (YAYKUR)'na bırakmıştır. Ancak bu girişim de beklenen başarıyı gösterememiştir (Alkan, 1996).

Arar'a göre (1999) Milli Eğitim bakanlığı mektupla eğitimin, eğitime vermiş olduğu katkıyı görerek Mesleki ve Teknik Öğretim Müsteşarlığı ve Millî Eğitim Bakanlığı ortaklığı ile farklı teknik konuların da mektup ile öğretimi konusunda girişimlerde bulunmuştur. Bunun sonucunda İstatistik Yayın Müdürlüğü' ne bağlı olarak Mektupla Öğretim Merkezi kurulmuştur. Mektupla Öğretim Merkezi Türkiye'nin uzaktan eğitime verdiği değeri gösteren önemli bir kurumdur. Bu merkez Türkiye'de uzaktan eğitimin etki alanını da genişletmiştir. Bu kurumun elde etmiş olduğu başarı Deneme Yüksek Öğretmen Okulu, Açık Öğretim Fakültesi, Açık Öğretim Lisesi, Açık İlköğretim ve Yayın Yükseköğretim Kurumu'nun (YAYKUR) oluşturulmasına zemin hazırlamıştır (Arar, 1999). Bu dönemde eğitimin geniş kitlelere ulaşabilmesi için her türlü çaba gösterilmiştir. Bu uygulamaların ana temasını çoğunluğu köy, kasaba veya küçük şehirlerde yaşayan ve eğitim olanağını yeteri oranda elde edemeyen kişiler için tüm imkanların seferber edilmesi oluşturmaktadır (Canbay, 2011).

Teknolojinin gelişmesi Türkiye'de de uzaktan eğitim araç ve yöntemlerinin değişmesi ve gelişmesinde etkili olmaya devam etmiştir. Radyo ve televizyonun giderek daha geniş kitlelere ulaşması, mektubun yanı sıra bu araçların da uzaktan eğitimde kullanılması sonucunu doğurmuştur. 1968 yılında radyo ve televizyonun yaygınlaşması ile Mektupla Öğretim Merkezi'nin adı Radyo ve Televizyonla Eğitim Merkezi olarak değiştirilmiştir. İletişim teknolojilerinde görülen gelişmelerin bir sonucu olarak yeni eğitim-öğretim teknolojilerinin ortaya çıkmasının bir sonucu olarak Radyo ve Televizyonla Eğitim Merkezi 1982 yılından itibaren Bilişim Merkezi adını almıştır. Ve bu isim ile çalışmalarına devam etmiştir. 1981 yılında bir yasa ile Anadolu Üniversitesi bünyesinde Açık öğretim Fakültesi yer almıştır.

1980'li yıllarda uzaktan eğitim son derece yoğun kullanılmış bunun da etkisiyle okur-yazar oranı gözle görünür şekilde artmıştır. Bilişim Merkezi'nin adı Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü (EĞİTEK) olarak değiştirilmiş uzaktan eğitim gelişen teknolojik araç ve gereçlerin yardımı ile geniş kitlelere ulaşmış ve nüfusun büyük bir kısmının eğitilmesi sağlanmıştır. Bunun sonucu olarak Türkiye'de 1998-99 eğitim öğretim yılında 3000'e yakın kişi diploma sahibi olmuştur. 7 yılın sonunda diploma sahibi olan kişi sayısı 146 bine ulaşmıştır. Uzaktan eğitim bu gelişmelerle Türkiye'nin eğitimde kullandığı temel eğitim modeli durumuna gelmiştir. Tüm bunlar nüfusun okur yazar oranını önemli ölçüde yükseltmiştir (Papi ve Büyükaslan, 2007). 1980'li yıllar Türkiye'de uzaktan eğitim için önemli bir dönemdir. Bu dönemle beraber yenilenmeye başlanan teknolojik alt yapı halkın eğitim ihtiyacını bir miktar karşılayabilecek bir düzeye gelmiştir. 1982 yılında İktisat ve İş İdaresi Programları ile Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi resmi olarak hizmet vermeye başlamış, Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi, Türkiye'nin yanı sıra Kuzey Kıbrıs ve Batı Avrupa'daki Türk vatandaşlarına da öğrenim olanağı sunmuştur.

Türkiye'de internet ve web teknolojileri 1990'lı yıllardan itibaren öne çıkmış, uzaktan eğitime yönelik etkinlikler internetin de sağladığı olanaklarla giderek daha geniş bir alana etki edecek hale gelmiştir. Öğrencilerin bilişim alanında kendilerini geliştirmeleri amacıyla Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) bünyesinde Enformatik Enstitüsü kurulmuş ve programın tamamında uzaktan eğitim metodu kullanılmıştır. Bu konudaki çalışmalar internet üzerinden iki sertifika ve bir yüksek lisans programı, başka üniversitelere verilen dersler, yerleşke içinde verilen dersler ve Enformatik Enstitüsü'nde geliştirilmiş olan Net-Class yazılımıdır. Net- Class yazılımı hem uzaktan eğitim programlarında hem de klasik sınıf sistemi derslerinde kullanılmıştır. 1992 yılında Açık Öğretim Lisesi kurulmuştur. Web tabanlı uzaktan eğitim programları İstanbul Bilgi Üniversitesi tarafından da gerçekleştirilmiştir. İnternet üzerinden uzaktan eğitim yoluyla MBA (yüksek lisans) programı oluşturulmuştur. İstanbul Bilgi Üniversitesi çevrim içi uzaktan eğitim modelini resmi olarak başlatan ilk özel üniversite olarak Türkiye uzaktan eğitim tarihinde önemli bir yer almıştır (Çukadar ve Çelik, 2003; Yalabık, 2001).

Sakarya Üniversitesi'nde 1999 yılında uzaktan eğitim bünyesinde Enformatik Bölümü'nün üstlendiği çok farklı programlar açılmıştır. 2002-2003 yılında YÖK önemli bir karar almış ve Türkiye'de uzaktan öğretim ön lisans programlarının açılmasına karar vermiştir. Bu proje bünyesinde Anadolu Üniversitesi ve Sakarya Üniversitesi yer almış; Sakarya Üniversitesi'nde Bilgi Yönetimi ve Bilgisayar Programcılığı ön lisans programları, Anadolu Üniversitesi'nde de Bilgi Yönetimi Programı açılmıştır.

Türkiye'de uzaktan eğitime etki eden olayların kronolojisine bakıldığı zaman 1933 yılında Mektupla Öğretim kursları düzenleme fikri, 1951 yılında Öğretici Filmler Merkezi'nin kurulması, 1952 yılında İstanbul Radyosu eğitici programları, 1953 yılında FONO Açık Öğretim Kurumu, 1954 yılında Eğitsel Radyo Programı "Köyün Saati" programlarının hayata geçirilmesi örnek gösterilecek gelişmelerdir. 1956 yılından itibaren banka personellerinin mektupla eğitimi, 1958 yılında Mektupla Öğretim Merkezi'nin kurulması, 1962 yılında Radyo ile Eğitim Ünitesi'nin kurulması, 1966 yılında Mektupla Öğretim ve Teknik Yayınlar Genel Müdürlüğü'nün, 1973 yılında Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi'nde Televizyon ve Eğitim Enstitüsü'nün kurulması uzaktan eğitime dair önemli gelişmelerdendir. 1974 yılında ise MEB'e mektupla yükseköğretim yapma görevinin verilmesi, Mesleki ve Teknik Mektupla Öğretim Okulu'nun, Yaygın Yüksek Öğretim Kurumu (YAYKUR)'un ve Deneme Yüksek Öğretmen Okulu'nun (DYÖO) kurulması Türkiye'nin uzaktan eğitimde attığı önemli adımlardandır. 1980'li yıllardan itibaren görsel işitsel araçların yaygınlaşması sonucunda 1986'da Anadolu Üniversitesinin Batı Avrupa Açık Öğretim Programlarının başlaması, 1993 yılına gelindiğinde ise Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi'nde Uzaktan Eğitim Anabilim Dalı'nın kurulması gösterilebilir. 1990'llı yılların sonunda teknolojik gelişmelerin etkisi ile uzaktan eğitimde bilişim tabanlı modellere geçilmiştir. İnternet ve Web tabanlı uygulamaların yaygınlaşması uzaktan eğitimin çehresini bir kere daha değiştirmiştir. 1996 yılında Bilkent Üniversitesi video konferans yöntemi ile ABD' den ders vermiş, bununla birlikte ODTÜ Enformatik Enstitüsü ve İstanbul Teknik Üniversitesi uzaktan eğitim çalışmalarını başlatmıştır. 2000'li yıllara gelindiğinde birçok üniversite bünyesinde uzaktan eğitim merkezleri kurularak faaliyete geçmiş, lisans ve yüksek lisans düzeyinde uzaktan eğitim programları görülmeye başlamıştır. 2011 yılında Yükseköğretimde 25.02.211 tarihli torba yasadaki 44. ve 46. Maddeler ile uzaktan eğitim yasal olarak meşrulaştırılmış 2012 tarihinde Uzaktan Eğitim

Ulusal Sorunlar Çalıştayı gerçekleştirilmiştir. 2018 yılında Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından FATİH Projesi Eğitim Teknolojileri Zirvesi düzenlenmiştir. 2019 yılında ortaya çıkan Covid-19 Pandemisi sebebiyle tüm yurtta zorunlu olarak uzaktan eğitime geçilmiştir. TRT EBA TV üzerinden ilk ve orta dereceli okullar için eğitim içerikli kanallar oluşturularak EBA uygulamaları üzerinden canlı dersler yapılmıştır.

Türkiye' de uzaktan eğitimi özetleyecek olursak fikir olarak ilk öne sürüldüğü dönemden itibaren öncelikle radyo ile bilgi verme amacı taşıyan programlar yayınlanmıştır. Ardından mektupla öğretim dönemi başlamıştır. Dışarıdan okul bitirmek isteyenler ve yetki belgesi sınavlarına hazırlayıcı kurslar oluşturulmuştur.1961 yılında Millî Eğitim Bakanlığı tarafından, Mektupla Öğretim Merkezi kurulmuş, 1964 yılında eğitim ve öğretimi yaptığı yayınlarla destekleme görevi TRT'ye verilmiştir. Bu gelişme ile artık radyodan planlı eğitsel yayınlar dönemi başlamıştır (Fidan ve Okan, 1975). Radyo ve televizyonun kullanımının yaygınlaşması sonucu görsel ve işitsel araçlarla uzaktan eğitim dönemi başlamıştır. "Eğitsel nitelikli yayınlara 1976-1977 yıllarında YAYKUR'un yanı sıra televizyon yayınları ile öğretim de dâhil olmuştur. Bu sayede televizyon yükseköğretim öğrencilerini destekleyen bir eğitim aracı olarak kullanılmıştır. Bu yayında televizyon sadece kitlesel haberleşme kanalı olarak kullanılmıştır ve YAYKUR programları Millî Eğitim Bakanlığı tarafından planlanmıştır (Aziz, 1977). İnternet kullanımının yaygınlaşması ile üniversitelerde bilişim tabanlı uzaktan eğitime yönelmişlerdir. İnternet üzerinden uzaktan eğitim uygulamaları 1996 yılında Ortadoğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Enformatik Enstitüsü tarafından başlatılmıştır. Uzaktan eğitimin gelişmesi amacı ile de adımlar atılmıştır. 1999 yılında Anadolu Üniversitesi'nde Türkiye'nin ilk 'Uzaktan Eğitim' Tezli Yüksek Lisans Programı açılmıştır. Bu programın amacı uzaktan eğitim alanında eğitimin verilmesi ve uzaktan eğitim alanında uzman kişilerin yetiştirilmesidir. 2011 yılında çıkarılan 6111 sayılı Kanun kapsamında 2547 sayılı Kanunun 44. ve 46. maddelerinde değişiklik yapılarak; 44. madde Türk yükseköğretiminde birinci öğretim, ikinci öğretim ve açık öğretimin yanına yeni bir öğretim biçimi olarak 'uzaktan öğretim' tanımlanmıştır.

Açık ve Uzaktan Öğrenme Üniversitelerarası Kurul tarafından Ekim 2015'te doçentlik alanı olarak kabul edilmiştir. Bozkurt'a göre (2017) Açık ve Uzaktan Öğrenmenin

doçentlik alanı olarak kabul edilmesiyle birlikte bu alanda yapılan çalışmaların hem niteliği hem niceliği artmış oldu (Bozkurt, 2017).

2.4. Uzaktan Müzik Eğitimi

Bireyin sağlıklı gelişimi için doğru ve sistemli bir müzik eğitiminin çok büyük önem taşıdığı günümüzde bilinen bir gerçektir. Çocukluk döneminden başlayan sağlıklı ve doğru yönlendirilmiş bir müzik eğitiminin, bireyleri gelecek yaşantılarında daha başarılı, daha mutlu ve dengeli kıldığı ve müziğin günümüz insanının hayatında giderek arttırdığı unutulmamalıdır (Edman, 1977). Eğitim yöntem, teknik ve araç-gereç bakımından kendini sürekli yenileyen bir olgudur. Geleneksel müzik eğitimi çağlar boyunca usta çırak ilişkisi ile süregelmiştir. Bununla beraber günümüzün en aşılamaz problemi olan zamanı etkin ve verimli kullanma ihtiyacı doğrultusunda müzik eğitimi de mümkün olan en hızlı, en etkili eğitim süreci vizyonuna odaklanmıştır. İletişim teknikleri ve teknolojileri ile meslekleri gereği ilgisi olan müzik eğitimcileri çağdaş müzik eğitimini etkili bir şekilde gerçekleştirebilmek için çağın sunduğu araç gereçleri kullanmaktadır. İlk olarak mektupla başlayan uzaktan müzik eğitimi mücadelesi günümüzde senkron, asenkron ve karma uzaktan eğitim modelleriyle devam etmektedir. Müzik eğitimi alanında ülkemizde gerçekleşen ilk uzaktan eğitim çalışması Edip Günay ve Ali Uçan tarafından hazırlanmış "Mektupla Keman Öğretimi" dersleridir. Yapılan bu çalışmada, programın yürütülmesinden kaynaklanan teknik olumsuzluklar nedeni ile sadece bir yıl öğrenci alınmış ve uygulamanın henüz ikinci yılında çalışma sonlandırılmıştır (Canbay ve Nacakçı, 2011). Mektupla çalgı öğretimi Türkiye' de uzaktan müzik eğitiminin ilk örneği sayılabilir. Bununla birlikte Yaykur Açık öğretim Yayınlarının Müzik Teorisi ve Çalgı Yapım ve Onarım Bilgisi eğitimleri ile TRT' de gerçekleşen müzik eğitimi programları uzaktan müzik eğitiminin önemli mihenk taşlarıdır.

Şekil 1. Çalgı yapım bilgisi ve müzik teorisi kitapları

"Çalgı Yapım ve Onarım Bilgisi" dersleri ve "Müzik Teorisi" dersleri de mektupla öğretim kapsamında uygulanmıştır. Ayrıca Hikmet Şimşek ve Muammer Sun' un TRT'de gerçekleştirdiği müzik eğitimi programları da bir uzaktan eğitim çalışması olarak değerlendirilebilir (Eden, 2014; Sağer, 2014; Şallıel, 2014).

Kullanılan materyallerin gelişmesinin bir sonucu olarak uzaktan eğitimin etkisi de artmıştır. Başlarda hazırlayıcı ve destekleyici eğitim olarak görülen uzaktan eğitim günümüzde Covid-19 pandemisinin de etkisiyle uzun bir süre boyunca temel eğitim modeli olarak kullanılmıştır. Uzaktan eğitim her ne kadar uzun bir süredir eğitim metodolojisinde yer alıyor olsa da hiç bu kadar eğitimin temelini oluşturacak kadar aktif kullanılmamıştı. Geleneksel eğitim anlayışına sahip eğitimcilerin uzaktan eğitim ile nitelikli eğitim verilmesine yönelik şüpheleri bulunsa da yapılan araştırmalar bu şüpheleri boşa çıkarmaktadır. MacLaughlin, Supermaw ve Howard' a göre (2004), uzaktan eğitim alan ve yüz yüze eğitim alan öğrencilerin başarıları arasında herhangi bir fark tespit edilmemiştir. Uzaktan eğitimin zaman kısıtlamasını ortadan kaldırması, az maliyetle geniş kitlelere ulaşabilmesi ve öğrencilere diledikleri kadar tekrar yapabilme imkânı sağlaması gibi eğitimin etkisini artıran pek çok önemli artısı vardır. Web tabanlı eğitimin etkisini artıran en önemli unsur ise gelişen iletişim teknolojileri ve araç gereçleri olmuştur. Müziksel bilgi ve mesajların uzak mesafeler arasında etkileşimli olarak iletilmesini mümkün kılan bilgisayar ve iletişim teknolojileri ile günümüz müzik eğitiminde içinde yaşadığımız dünyanın tamamı

bir müzik sınıfı haline gelmiştir (Can, 2001). Çağımızın materyalleri ile müzik eğitimi de mekân ve zaman kısıtlılığından sıyrılmış kendini dijital ortamda ilerletmenin yollarını bulmuştur. Sınıf ortamının dışına çıkan müzik eğitimi günümüzde yeni bir müzik anlayışı oluşturmuştur. Hazır kayıt kesitlerinden oluşan müzik eserleri, ritim ve melodileri üst üste ekleyebilen programlar ve bu şekilde oluşan eserleri dinleyen ve talep eden bir toplum oluşmuştur (Juvonen ve Ruismaki, 2009). Çağdaş müzik eğitiminin ilkokuldan üniversiteye kadar olan süreçte giderek artmakta olduğunu ifade etmiştir. Bilgisayar ve internet kullanımının, müzik eğitimi alanını daha da genişletmekte olduğunu belirtmişlerdir. Geliştirilen farklı bilgisayar programlarının ve yazılımlarının, müzik yapımı, kompozisyon ve eşlik etme, uygulama ve doğaçlamayı daha kolay ve daha anlamlı hale getirdiğini, dolayısıyla müzik eğitiminin giderek okul dışına çıktığını vurgulamışlardır. Eğitimde kullanılabilecek elektronik araçların bu denli artması okullardaki müzik eğitimini de doğrudan etkilemektedir. Artık dünyanın pek çok ülkesinde diğer eğitim alanlarında olduğu gibi müzik alanında da dersler teknoloji ile desteklenmektedir. Müzik teknolojisindeki gelişmeler hem öğretmene hem de öğrenciye müzik tarihi, müzik kuramları, müzik eğitimi ve müzikal performanslar gibi temel alanlarda yeni olanaklar sunmaktadır. Günümüzde caz, popüler müzik, müzik tarihi, müzik felsefesi, elektronik müzik, müzik psikolojisi dersleri, müzik yapımcılığı, gitar ve armoni gibi dersleri uzaktan eğitim yoluyla veren pek çok üniversite bulunmaktadır (Eden, vd., 2014; Okan, 2015; Arapgirlioğlu, 2019).

Uzaktan eğitim her ne kadar model oluşturma, deneyselleştirme ve teorik anlamda yeni ufuklar açmış olsa da uygulamalı derslerde yüz yüze eğitimin yerine henüz geçememiştir. Eden, Sağer ve Şallıel'in (2014) Malatya İnönü Üniversitesi oda orkestrasıyla yaptığı konser hazırlık çalışmaları uzaktan eğitim kapsamında yürütülmüştür. Araştırmada, işitsel iletişimde istenilen performans sağlanmadığı için, uzaktan bağlanan şefin yanı sıra orkestranın olduğu yerde ikinci orkestra şefinin bulunmasına gerek duyulmuştur. Uzaktan bağlanan şef orkestrayı yönetmekten ziyade, müzikal ifadeler ile ilgili düzeltmeleri ikinci şef ve orkestra üyeleri ile paylaşmıştır. (Eden, vd., 2014). Bu sonucun en temel sebebi mevcut internet alt yapısının uzaktan müzik eğitimi için yeterli oranda hızlı olmamasıdır. İletişimde yaşanan milisaniyelik gecikmeler dahi müzik icralarında büyük sorunlar yaratmaktadır bu sebeple işitsel iletişimde büyük oranda istenilen performans sağlanamamaktadır.

Millî Eğitim Bakanlığı'nın uzaktan eğitime dair geçmişten günümüze yapmış olduğu çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmalar içerisinde en çok dikkat çekeni 2011 yılından günümüze süregelen FATİH PROJESİ (Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi)' dir. 2011-2012 eğitim öğretim yılında başlayan FATİH Projesi ile birçok okula etkileşimli tahta, internet ağ altyapısı getirmiştir. Pek çok öğretmen ve öğrenciye tablet bilgisayarlar dağıtılmış ve tabletlerde işlenecek ders materyali için Eğitim Bilişim Ağı (EBA) kurulmuştur. EBA ağında müzik eğitimine yönelik bir başlık bulunsa da müzik eğitimine yönelik kapsamlı ve nitelikli materyallere ve teknoloji tabanlı uygulama örneklerine yeteri oranda yer verilmemiştir. Eğitim Bilişim Ağı (EBA)' nın 1 Aralık 2016 tarihinde logosu değişmiş sürümü güncellenmiş ve mobil uygulama kullanımına açılmıştır. Pandemi tedbirleri kapsamında 20 Mart 2020 tarihinde Türkiye' de eğitim öğretimde uzaktan eğitim modeline geçiş süreci başlamış, TRT-EBA TV açılmış ve ilkokul, ortaokul ve lise düzeyinde üç ayrı televizyon kanalı açılmıştır. Nisan ayında ise EBA üzerinden canlı ders uygulaması hayata geçirilmiştir. Zoom altyapısı ile hazırlanan bu uygulama sayesinden öğretmenler derslerini canlı olarak işlemişlerdir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Bu bölümde, araştırmada uygulanan model, desen, evren ve örneklem, araştırmada kullanılan verileri toplamak için hazırlanan araçlar ve araçların geliştirilmesi, verilerin toplanması, toplanan verilerin çözümlenmesinde kullanılan istatistiksel yöntem ve teknikleri açıklanmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma; müzik eğitiminde uzaktan eğitimi, müzik öğretmenleri ile müzik öğretmeni adaylarının uzaktan müzik eğitimine yönelik olarak yapılan uygulamalarının değerlendirilmesi ve verimliliğinin arttırılmasına yönelik öneriler ortaya koymak için hazırlanmıştır. Bu amaç çerçevesinde biçimlendirilen araştırma modeli, ilgili alandaki yurt içi ve yurtdışı kaynak taraması ile başlamıştır. Araştırmanın yürütülmesinde bütüncül bir yaklaşım izlenmiş. Nitel ve nicel betimsel araştırma yöntemi birlikte kullanılmıştır.

Araştırmada çalışılan durum "Müzik Öğretmenliği Son Sınıf Öğrencileri ve Müzik Öğretmenlerinin Uzaktan Müzik Eğitimine Hazır Bulunma Durumları" olarak ele alınmıştır. Covid-19 salgını nedeni ile tüm yurtta uzaktan eğitime geçilmesi sebebiyle yaşanan problemler gözlenmiştir. Nasıl ve niçin soruları doğrultusunda uzaktan eğitimde öğretmen, öğrenci ve teknik altyapı temelli uygulamaları derinlemesine sorgulamada durum çalışmasının yapılması uygun görülmüştür. Çünkü durum çalışmaları; güncel ve araştırmacının değişkenler üzerinde etkili olmadığı, olay ile içerik arasındaki sınırların açık bir şekilde belirlenmediği ve bir olgunun kendi gerçek yaşam ortamında araştırılarak, "Ne şekilde?" ya da "Ne sebeple?" sorularına cevap arayan durumlarda kullanılan, deney ve gözleme dayalı bir araştırma deseni olarak tanımlanmaktadır (Yin, 2003).

Çalışılması kararlaştırılan Uzaktan Müzik Eğitimi olgusu planlama, eğitimcilerin hazır bulunurluğu ve uygulama yönü ile araştırılmış bu yolla sonuca gidilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda kaynak taraması ve ön alan araştırması veri toplama araçları olarak kullanılması planlanan araçlarda yer alabilecek temel boyutlara ve soruların oluşturulmasına

önemli bir katkı sağlamıştır. Taslak halinde veri toplama araçları çıkarılmış, uzmanların görüşü alınarak veri toplama araçlarında gerekli değişiklikler yapılmıştır. Bu düzeltmelerden sonra ilgili müzik öğretmenleri ve müzik öğretmeni adaylarına anket uygulanmış ve ayrıca müzik öğretmenlerinin uzaktan müzik eğitimine dair düşüncelerini almak için görüşme yöntemi kullanılmıştır. Yapılan anketlerin ve görüşme yöntemi ile ortaya çıkan görüşler arasındaki ilişkiye bakarak uzaktan eğitime dair oluşan verilerin tutarlılığı incelenmiştir.

Şekil 2. Araştırma Kapsamındaki Veri Toplama Süreci

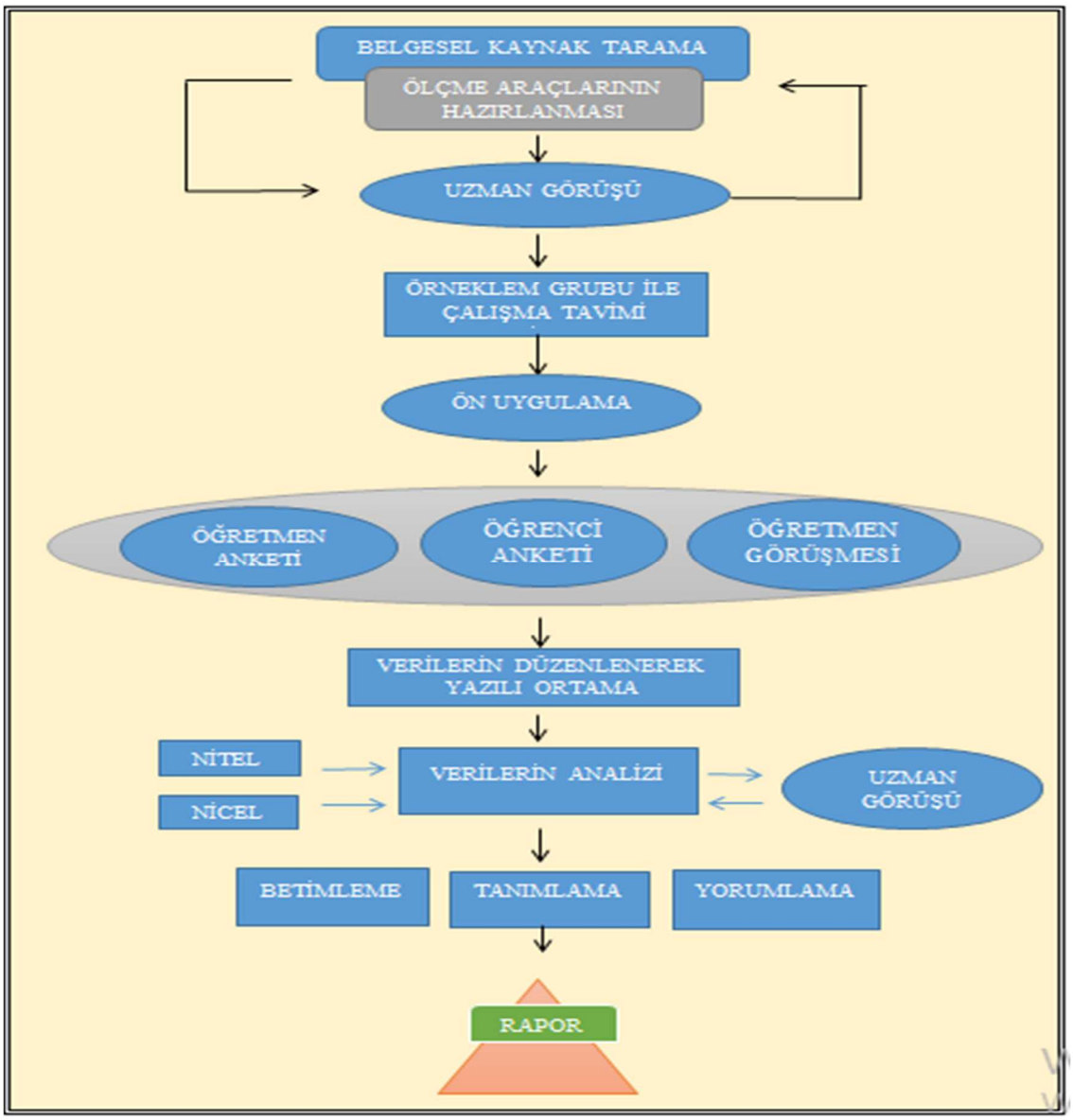
Elde edilen veriler nitel ve nicel analiz yöntemleri ile değerlendirilmiştir. Elde edilen sonuçların yorumları literatürdeki ilgili araştırma sonuçları dikkate alınarak yapılmış ve bu çerçevede gerek uygulama gerekse daha sonra yapılacak ilgili araştırmalar için öneriler geliştirilmiştir. Aşağıda araştırma modeli çerçevesinde izlenen etkinlikler özetlenmiştir:

1. İlgili yurt içi ve yurt dışı kaynakları içeren bir kaynak taraması.
2. Kaynak taramasından ölçme araçlarında yer alabilecek temaların çıkarılması.
3. Oluşturulan temalardan “Anket” ve “Görüşme” formlarının oluşturulması,
4. Uzman görüşü alınarak sonuçlara göre gerekli değişikliklerin yapılması.
5. Araştırma örnekleminin belirlenmesi.
6. Ölçme araçlarının uygulanması.

7. Açık uçlu verilerin nitel çözümlenmesi.

8. Sonuçların tanımlanması ve yorumlanması.

9. Raporun yazılması.

Şekil 3. Araştırma sürecinde izlenen aşamalar

Bu araştırmada, müzik öğretmeni adayı son sınıf öğrencilerinin ve müzik öğretmenlerinin uzaktan müzik eğitimine hazır bulunma durumlarına ve uzaktan eğitim sürecinde karşılaştıkları durumlar görüşme ve anket yöntemi kullanılarak toplanmış, elde

edilen veriler SPSS 23 programı ile analiz edilmiştir. Bu bağlamda çalışma nicel ve nitel verilerin bir arada kullanıldığı karma çalışmadır.

3.2. Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın evreni Millî Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim okullarında, özel okullarda ve özel kurs merkezlerinde görev yapan müzik öğretmenleri ile müzik öğretmenliği bölümlerinde öğrenim görmekte olan son sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır.

Bu evrenden, okulların bulunduğu ilçelerin düşük-orta-yüksek olmak üzere sosyo-ekonomik durumlarına göre bir örneklem seçilmiştir. Bunun için Milli Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı'ndan elde edilen ilköğretim okulları listesi kullanılmıştır.

3.2.1 Örneklem Grubuna İlişkin Betimsel Veriler

Müzik öğretmenlerine uygulanan anket 100 kişiye ulaştırılmış 66 kişi anketi doldurarak geri dönüş yapmıştır. Buna göre müzik öğretmenlerinin çalışmakta oldukları kurum, mesleklerindeki hizmet süreleri, eğitim durumları ve mezun oldukları yükseköğretim programı listeleri şu şekildedir.

Tablo 1

Öğretmenlerin görev aldıkları kurumlara ilişkin tablo

Çalışmakta olduğunuz bir kurum var mı?	f	%
Devlet Okulu	61	93
Özel Kurs Merkezi	2	3
Özel Okul	2	3
Yok	1	1
Toplam	66	100,0

Tablo 2

Öğretmenlerin hizmet sürelerine ilişkin tablo

Öğretmenlik mesleğindeki hizmet süreniz nedir?	f	%
1- 5 yıl	6	9
11- 15 yıl	20	31
15 yıl ve üzeri	17	25
6- 10 yıl	23	35
Toplam	66	100,0

Tablo 3

Öğretmenlerin eğitim düzeylerine ilişkin tablo

Eğitim durumunuz nedir?	f	%
Lisans (4 yıllık eğitim fakültesi)	58	88
Tezli Yüksek Lisans	8	12
Toplam	66	100,0

Tablo 4

Öğretmenlerin mezun oldukları yüksek öğretim kurumuna ilişkin tablo

Eğitiminizi hangi yükseköğretim kurumunda tamamladınız?	f	%
Devlet Konservatuarı Müzik Bölümü	2	3
Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı	51	77
Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bilimleri Bölümü	2	3
Türk Müziği Devlet Konservatuarı	11	17
Toplam	66	100,0

Tablolarda görüldüğü gibi ankete katılan 66 müzik öğretmeninden %93' ü devlet okulunda, %3' ü Özel okulda, %3'ü Özel Kurs Merkezlerinde çalışmakta, %1' i ise herhangi bir kurumda derse girmemektedir.

Hizmet süreleri olarak ele alındığında 1-5 yıldır görev yapan öğretmenler %9, 6-10 yıldır görev yapan öğretmenler %35, 11-15 yıldır görev yapan öğretmenler %31, 15 yıl ve üzeri görev süresine sahip öğretmenler ise %25'tir.

Eğitim durumlarına göre ele alındığında %88 oranında lisans mezunu, %12 oranında tezli yüksek lisans eğitimi tamamladıkları görülmektedir.

Mezun olunan yükseköğretim kurumu olarak ele alındığında ise %77' sinin Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalından, %17' sinin Türk Müziği Devlet Konservatuarından, %3' ünün Devlet Konservatuarı Müzik Bölümünden ve %3'ünün Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bilimleri Bölümünden mezun oldukları görülmektedir.

Müzik öğretmeni adaylarına uygulanan anket ile 68 kişiye ulaşılmıştır. Örneklem grubunun tamamı Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı son sınıf öğrencileridir.

3.3. Veri Toplama Araçlarının Geliştirilmesi

Bu araştırmada üç çeşit veri toplama aracı kullanılmıştır. Bunlar; müzik öğretmenlerinin uzaktan müzik eğitimine ilişkin görüşlerinin tespitine yönelik olarak hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu, araştırmacı tarafından geliştirilmiş öğretmenlerin uzaktan müzik eğitimine yönelik çalışmalarını ve bu çalışmaların uygulama aşamasındaki etkinliklerini kapsayan likert tipte anket formu ve kaynak tarama- doküman incelemesi metodudur. Objektif yaklaşım amacı ile birbirinden farklı veri toplama yöntemleri kullanılarak üçgenleme (triangulation) yapılmıştır. Çeşitleme araştırma sorularına yönelik toplanan verilerin farklı yöntemlerle elde edilmesi ve bu şekilde sağlanan bulguların inandırıcılığının test edilmesi için kullanılmakta ve araştırma sonuçlarının farklı boyutlarda değerlendirilmesine ve anlamlandırılmasına yardımcı olmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Araştırmada ele alınan alt problemlere ilişkin veriler anket soruları ile toplanmaya çalışılmıştır. Araştırmanın 1., 4., 5., 6. ve 7. alt problemleri anket verilerinin yanı sıra görüşme yöntemi ile de irdelenmiş bu şekilde verilerin doğruluğu teyit edilmeye çalışılmıştır. Araştırmanın 3. ve 4. Alt problemleri anket verilerinin yanı sıra kaynak taraması- doküman incelemesi ile elde edilen daha önceki çalışmaların bulguları ile karşılaştırılmış elde edilen verilerin doğruluğu teyit edilmeye çalışılmıştır. "Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Dokümanlar, nitel araştırmalarda etkili bir şekilde kullanılması gereken önemli bilgi kaynaklarıdır (Yıldırım, 2005).

3.3.1. Müzik Öğretmenlerinin ve Müzik Öğretmeni Adaylarının Uzaktan Müzik Eğitimine İlişkin Düşüncelerine Yönelik Anket

Thomas (1998) anketi, insanların yaşam koşullarını, davranışlarını, inançlarını veya tutumlarını betimlemeye yönelik bir dizi sorudan oluşan bir araştırma materyali olarak tanımlamaktadır. Wolf' a göre (1988) anketin diğer veri toplama tekniklerine göre farklı bölgelerden çok daha büyük gruplara hızla uygulama olanağının olması ve maliyetinin daha düşük olması gibi avantajlar vardır. Müzik öğretmenliği son sınıf öğrencileri ve müzik öğretmenlerinin uzaktan müzik eğitimine hazır bulunma durumlarına ilişkin 2020-2021 eğitim öğretim yılında görev yapan öğretmen ve eğitimlerini sürdüren müzik öğretmenliği son sınıf öğrencilerine anket uygulanmıştır. Bu anket müzik öğretmeni ve müzik öğretmeni adaylarının uzaktan müzik eğitimi konusuna ilişik düşünce ve görüşlerinin tespitini yapmaya yöneliktir.

Veri toplama aracının geliştirilmesi aşamasında ilk olarak, araştırmanın temelinin oluşturulması ve belirlenen amaçlara ulaşabilmesi için konuyla ilgili kaynaklar (tez, makale, kitap, bilimsel araştırma vb.) incelenmiş ve elde edilen veriler yardımıyla anketin kavramsal yapısı ve ana çerçevesi belirlenmiştir.

Her iki anket de iki bölümden oluşmaktadır. Müzik öğretmenlerine uygulanan anketin birinci bölümü, müzik öğretmenlerine ait demografik bilgileri ile hizmet bilgilerini içermektedir. Maddeler; Çalışmakta oldukları kurum, Öğretmenlik mesleğindeki hizmet süresi, eğitim durumu, mezun olunan kurum ile ilgili bilgileri toplamayı amaçlamaktadır. Müzik öğretmeni adaylarına uygulanan anketin birinci bölümü ise katılımcıların eğitim

aldıkları yükseköğretim kurumu ile ilgili bilgi toplamayı amaçlamaktadır. İkinci bölümde öğretmenlerine ve müzik öğretmeni adaylarına uzaktan müzik eğitimine yönelik görüşlerini saptamak amacıyla soru kökleri aynı olmak üzere 40 adet kapalı uçlu soru sorulmuştur. Bu bölümde yer alan sorular öğretmenlerin ve müzik öğretmeni adaylarının, öğretmenlik mesleğine bakış açıları, lisans eğitimleri süresince uzaktan eğitime yönelik çalışmaları, pandemi sürecinin müzik eğitimine etkilerine dair düşünceleri ve uzaktan eğitim araçlarını kullanma tercihlerine ilişkin görüşlerini almak için anket içerisinde bölümlendirilmiştir. Ankette bulunan sorular için ***"1-Kesinlikle Katılıyorum, 2-Katılıyorum, 3-Kararsızım, 4-Katılmıyorum, 5-Kesinlikle Katılmıyorum"*** seçeneklerinden oluşan "Beşli Likert" ölçeği kullanılmıştır. Araştırmada öğretmenlere uygulanan anketin bir örneği Ek-2'de, öğretmen adaylarına uygulanan anketin bir örneği ise Ek-3'te verilmiştir.

Anketin kapsam geçerliliğini belirlemek amacıyla müzik öğretmenleri, müzik alan uzmanları, müzik eğitimi uzmanları, eğitim uzmanları, eğitim denetçilerinin görüşleri alınmıştır. Anket gerekli düzeltme ve eklemeler yapılarak örneklem grubuna uygulanmıştır.

3.3.2. Yapılandırılmış Görüşme

Mason'a göre (1996), eğer diğer insanların sosyal gerçekliğe ilişkin bilgileri, kavramları, görüşleri, deneyimleri, etkileşimleri, anlamlandırmaları ve duyguları ile ilgileniliyorsa, tek yol, belki de en iyi yol görüşme tekniğiyle onlara ulaşmaktır (Mason, 1996). Kvale (1996), bu süreci bir madenci metaforu ile açıklamaya çalışmıştır. Görüşme süreci, bir madencinin maden aramak için derinlemesine yaptığı kazıya benzetilebilir. Nasıl bir madenci değerli bir madeni bulmak için kazı yapıyorsa, araştırmacı da ortaya çıkarmak istediği sonuçlar çerçevesinde sistematik sorularla kişilerin düşünüş tarzını, algılarını, düşüncelerini, duygularını ve yorumlarını gün ışığına çıkarmaya ve öğrenmeye çalışır. "Görüşme tekniği kullanmanın temel amacı genellikle bir hipotezi test etmek değil; bunun aksine diğer insanların deneyimlerini ve bu deneyimleri nasıl anlamlandırdıklarını anlamaya çalışmaktır. Bu nedenle odaklanılan nokta diğer insanların öyküleri, betimlemeleri ve düşünceleridir" (Seidman, 2006) "Yapılandırılmış görüşme tekniğinin kullanılmasının en

önemli avantajı birden fazla görüşmeci kullanıldığı takdirde görüşmeciler arasındaki farklılığı en aza indirmektir" (Patton, 1990).

Bu araştırma kapsamındaki yapılandırılmış görüşme, müzik öğretmenlerinin uzaktan müzik eğitimine ilişkin genel görüşlerini tespit etmek amacıyla hazırlanmıştır. Görüşme öğretmenlerin görüşlerinin yanı sıra genel olarak uzaktan müzik eğitiminin öğretmenler tarafından algılanma biçimini ve uzaktan eğitime yönelik yargı ve düşüncelerini almaya yöneliktir. Araştırmanın özellikle 3. ve 4. alt problemlerini değişik bir bakış açısıyla ele almaya yönelik olarak hazırlanmıştır. Uygulanan görüşme tekniği aynı zamanda uzaktan müzik eğitimine yönelik düşüncelerin ortaya çıkarılmasını farklı bir veri toplama tekniği ile sağlamak, öğretmenlerin verdikleri bilgiler arasındaki paralelliği ve farklılığı saptamak, karşılaştırmalar yapmak ve veri çeşitliliği yolu ile araştırmayı derinleştirmek amacındadır.

Görüşme formu geliştirilirken soruların araştırmanın alt problemlerini aydınlatacak türde sorular olmasına özen gösterilmiştir. Öncelikle araştırmanın alt problemleri ile ilgili açık ve anlaşılır birçok soru yazılmıştır. Sonrasında ise uzmanlara danışılmış ve yazılan sorulardan görüşmenin amacına en uygun olanlarına karar verilmiştir. Bunun yanı sıra her bir sorunun verilere detaylıca ulaşmayı sağlayacak şekilde açık uçlu olmasına ve farklı kişiler için farklı anlam taşımamasına özen gösterilmiştir.

Görüşme soruları belirlenirken öncelikle konu ile ilgili kaynak taraması yapılmış, temalar belirlenmiş, alan uzmanlarının görüşleri alınarak kapsam geçerliliği sağlanmış ve görüşme formu yeniden yapılandırılmıştır. Araştırmada kullanılan görüşme formunun örneği Ek-4'te verilmiştir. Bu bağlamda; görüşme müzik öğretmenlerinin uzaktan müzik eğitimine hazır bulunma durumlarına ilişkin genel görüşlerini belirlemeyi ve araştırmanın 3. ve 4. alt problemini çözmeyi amaçlamaktadır.

3.4. Verilerin Toplanması

Yukarıda tanımlanan anket ve görüşme formu hazırlandıktan sonra bir araştırma önerisi ile Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik (AYSE) bölümüne başvurulmuş ve araştırma verilerinin toplanabilmesi için izin istenmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı kurumlarda görev yapan öğretmenlerden sonra üniversite son sınıfta okuyan müzik öğretmeni adaylarına yapılacak olan anket uygulaması için etik kurul izni alınmıştır.

Anketlerin örneklem grubuna uygulanması 2020–2021 öğretim yılı Şubat- Mart-Nisan aylarında gerçekleştirilerek istatistiksel işlemleri yapılmıştır. Anketlerin örneklem grubundan önce pilot uygulaması gerçekleştirilmiş böylece anketlerin geçerliği ve güvenirliği sağlanmaya çalışılmıştır. Covid-19 salgını sebebiyle anketler belirlenen örneklem grubundaki öğretmenlere Google Forms uygulaması üzerinden ulaştırılmış örneklem grubunun tamamına bir seferde gönderilmek yerine beşli gruplar halinde gönderilerek cevap beklenmiş böylece geri dönüşte olası aksamaların önüne geçilmeye özen gösterilmiştir.

Araştırmacı tarafından hazırlanan ve yedi sorudan oluşan görüşme formu anketlerde de olduğu gibi konu ile ilgili uzman görüşleri alındıktan sonra araştırmada kullanılacak biçimine dönüştürülmüştür. Görüşmeler Covid-19 önlemleri doğrultusunda çevrimiçi olarak ZOOM programı üzerinden yapılmıştır. Örneklem grubundaki öğretmenlerle yapılacak çevrimiçi görüşme için, öğretmenlerin çalışma programları doğrultusunda çalışma takvimlerine göre en uygun zamanın seçilmesine özen gösterilmiştir. Görüşme işlemleri öğretmenlerin çalışma şartları ve ders programları göz önüne alınarak saat 10.00 ile 16.00 saatleri arasında yapılmaya çalışılmıştır. Her görüşmeden önce araştırmacı; araştırmanın amacını, verilerin nasıl ve nerede kullanılacağını, bu işlemin ortalama ne kadar süreceğini ve görüşme yapılan kişilere ait bilgilerin gizliliği konularını özellikle açıklamıştır. Soruların bitiminde, görüşme yapılan kişinin diğer düşünceleri de alınarak konu ile ilgili detaylara ulaşılmaya çalışılmıştır. Örneklem grubunda koşulları uygun ve gönüllü olan sekiz öğretmen ile yapılan ve ortalama 20 ile 40 dakika süren görüşmeler ZOOM programı üzerinden

bilgisayar ortamında kaydedilmiş ve daha sonra dinlenerek deşifre edilmiştir. Yapılan görüşmelerde öğretmenlerin içten ve samimi davranışları ve araştırma konusuna olan ilgileri çalışmaya önemli ölçüde katkı sağlamıştır. Deşifre edilen görüşme kayıtları yazıya aktarılarak görüşme yapılan her öğretmene ait bir görüşme metni oluşturulmuş ve bu metin daha sonra yeniden düzenlenerek bütün görüşme sonuçlarının aynı ortamda görülebileceği bir hale dönüştürülmüştür. Elde edilen verilerin analizi ve yorumlanması bu işlemlerden sonra gerçekleştirilmeye başlanmıştır.

3.5. Geçerlik ve güvenirlik

Geçerlik, ölçülmek istenen özelliğin ne derece doğru ölçüldüğü ile ilgili bir kavramdır. Geçerlik teknikleri için değişik sınıflandırmalar vardır. Bu sınıflandırmalardan en çok tercih edilenler kapsam geçerliği, ölçüt- bağımlı geçerlik ve yapı geçerliğidir. (Büyüköztürk, 2017) Güvenirlik ise, araştırma sonuçlarının tekrar edilebilirliğiyle ilgilidir. Araştırma sonuçlarının benzer ortamlarda aynı şekilde elde edilip edilemeyeceğine ve başka araştırmacıların aynı veriyi kullanarak aynı sonuçlara ulaşıp ulaşamayacağına ilişkindir (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Bu araştırmada geçerliğin sağlanabilmesi için araştırmanın modeli, katılımcıları, veri toplama araçları, veri toplama süreci, verilerin çözümlenmesi, verilerin yorumlanması ve bulguların nasıl düzenlendiği ayrıntılı bir biçimde açık, tutarlı ve başka araştırmacılar tarafından da kullanılabilecek ve incelenebilecek düzeyde tanımlanmıştır. Farklı veri kaynaklarından yararlanılarak veri çeşitlemesi yapılmıştır. Bu bağlamda araştırmada katılımcı verilerinin yanı sıra literatür taraması esnasında elde edilen veriler de veri analizi yoluyla irdelenmiştir. Katılımcı verileri görüşme ve anket formundan elde edilmiştir. Diğer bir anlatımla araştırmada görüşme, anket ve doküman incelemesi yapılmıştır.

Araştırmanın tüm aşamalarında, nitel ve nicel çalışmalar konusunda deneyimli uzman etkileşimleri yoluna gidilmiştir. Araştırmacı tarafından hazırlanan veri toplama araçları, müzik eğitimi program değerlendirme uzmanları ve müzik öğretmenlerinin

görüşleri alınarak yeniden yapılandırılmış, sorularda gerekli düzenlemeler yapılarak geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılması yoluna gidilmiştir. Uzmanlardan alınan görüş, öneri ve eleştiriler doğrultusunda veri toplama araçlarına son şekli verilmiş daha sonra veri toplama araçları yeniden gözden geçirilerek çalışmaya veri oluşturacak uygulamaya geçilmiştir. Araştırmada gerçekleşen süreçler ve bu süreçler sonunda ortaya konulan ürünler, birbiriyle tutarlılığı açısından incelenmiş, belirlenen tutarsızlıkların kaynaklarına inilerek yapıyı bozan özellikler araştırma sürecinden çıkarılmıştır. Araştırmacının sergilediği bu tutum, araştırmanın kendi içinde tutarlı bir bütün olmasına katkı getirmiştir. Araştırmacı, çalışmanın veri toplama araçlarının hazırlanması, geliştirilmesi, uygulanma ve çözümlenmesi aşamalarında tarafsız bir tutum ve davranış sergilemek için özen göstermiş; verileri elde ederken yanlı davranmamaya dikkat etmiştir. Bunun yanı sıra araştırmacı nitel araştırmada araştırmacının da bir veri kaynağı olduğunu düşünerek, kendi öznel algılarını nesnel bir açıklıkla araştırma raporuna yansıtmaya çalışmıştır. Bu durum, araştırmacının tüm süreçlerdeki rolü ayrıntılı bir biçimde tanımlandığında sorun olarak görülmemiş; üstelik geçerliği ve güvenirliği arttıran bir etmen olarak değerlendirilmiştir.

3.6. Verilerin analizi

"Veri analizi, faydalı bilgiler bulma, sonuçları bilgilendirme ve karar vermeyi destekleme amacı ile verileri inceleme, temizleme, dönüştürme ve modelleme işlemidir" (Xia ve Gong, 2015). "İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Toplanan verilerin önce kavramlaştırılması, daha sonra da ortaya çıkan kavramlara göre mantıklı bir biçimde düzenlenmesi ve buna göre veriyi açıklayan temaların saptanması gerekir" (Yıldırım ve Şimşek, 2017).

Öğretmenlere ve öğretmen adaylarına uygulanan anketler için nicel veri analizi, görüşme aşaması için de içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonunda elde edilen nicel ve nitel verilerin çözümlenmesi ve yorumlanmasında izlenen işlem basamaklarının ve bu basamaklarda yapılan çalışmaların nasıl şekillendiği aşağıda sırasıyla verilmiştir.

3.6.1. Uzaktan Müzik Eğitimine Dair Literatür Taramasından Elde Edilen Verilere Yönelik Çözümleme

Müzik eğitimcilerinin uzaktan eğitime hazır bulunma durumları, uzaktan eğitimde karşılaşılan problemler ve tutumlara yönelik kapsamlı bir literatür taraması yapılarak temel verilere ulaşılmaya çalışılmıştır. Veriler kodlandıktan sonra araştırmanın alt problemlerine uygun temalar oluşturulup, kodlar ve temalar alt problemlerle ilişkilendirilmiştir. Araştırmanın kuramsal çerçeve bölümünde ayrıntılı olarak sunulmaya çalışılan esaslar ile araştırmanın alt problemleri çözümlenmeye çalışılmıştır.

Müzik öğretmenlerinin uzaktan eğitime hazır bulunma durumları belirlenirken müzik öğretmenliğine bakış açısı, uzaktan eğitim hakkında düşünsel altyapı, teknolojik alt yapı hakkında düşünceler ve pandeminin müzik eğitimine etkileri ölçüt olarak ele alınmıştır.

Araştırmanın daha sağlam temellere dayanabilmesi için literatür taraması sonucundan çıkan verilerle aynı alt problemleri çözmeye yönelik anket ve görüşme soruları oluşturulmuş bir anlamda verilerin doğruluğu teyit edilmeye çalışılmıştır.

3.6.2. Anket Yoluyla Elde Edilen Verilerin Analizi

Verilerin çözümlenmesi bilgisayar ortamında, SPSS 23 (The Statistical Packet For The Social Sciences) istatistiksel bilgi veri analizi programında yapılmıştır. Kişisel bilgilerle ilgili verilerin analizinde ve nicel verilerin çözümlenmesi sırasında frekans (f) ve yüzde (%) değerlerinden yararlanılmıştır. Ancak araştırma grubunun sayıca az olmasından dolayı veriler yorumlanırken standart sapma üzerinden yorumlama yapılmamıştır.

3.6.3. Görüşme Yoluyla Elde Edilen Verilerin Analizi

Konu ile ilgili daha önceki çalışmalar ve ilgili literatür, araştırmanın kuramsal çerçevesi ve amaçları doğrultusunda incelenerek veri setinin çözümlenmesinde kullanılabilecek taslak kod listesi oluşturulmuştur. Taslak kod listesi çerçevesinde veri seti

detaylı olarak incelenmiş ve anlamlı verilere ulaşılıp ulaşılmadığı test edilmiştir. Böylelikle bir anlamda kod listesinin işlerliği denetlenmiştir. Araştırmacı taslak kod listesini kullanarak veri setini kodlamış bu süreçte veriden çıkan kodlar da taslak kod listesine eklenerek çözümlemede kullanılacak asıl kod listesine ulaşılmıştır. Kod listesi oluşturulurken araştırmacı, alan yazından elde ettiği kodları anlamlı birimler halinde sınıflandırmaya ve böylelikle taslak temalara ulaşmaya çalışmıştır.

Görüşme Kayıtlarının Kodlanmasına İlişkin Örnek
Ders Planı
İnternet üzerinden hazır planlar: Ö1, Ö2
Daha önceki planları revize ettim: Ö3, Ö4
Hazır planlar edindim: Ö5,Ö6
Kendim hazırladım: Ö7,Ö8
Ders süresi
Yeterli:Ö1, Ö2, Ö3, Ö4
Yetersiz: Ö5, Ö6, Ö7, Ö8
Derse katılan öğrenci sayısı
Öğrenciler derse gelmiyor: Ö1, Ö2, Ö3, Ö4
Az sayıda öğrenci derse giriyor: Ö5, Ö6
Yeterli sayıda öğrenci derse giriyor: Ö7, Ö8
Ders Saati
Yeterli: Ö1, Ö2, Ö3, Ö4
Yetersiz: Ö5, Ö6, Ö7, Ö8
Uzaktan eğitim için gerekli materyallere hakimiyet
Hakimim: Ö1, Ö2, Ö3, Ö4
Kendimi geliştirerek öğrendim: Ö5, Ö6
Hakim değilim: Ö7, Ö8
Uzaktan çalgı eğitimi uygulamaları
Uzaktan çalgı eğitimi verebiliyorum: Ö1, Ö2, Ö3, Ö4
Uzaktan çalgı eğitimi vermiyorum: Ö5, Ö6, Ö7, Ö8
Ölçme değerlendirme zamanı
Derse katılım durumlarına göre: Ö1, Ö2, Ö3,
Belirlenen bir tarihte sınav yapıyorum: Ö4
Her işlenen konu ile ilgili aldığım dönütlere göre değerlendirme yapıyorum: Ö5
Mevcut eğitim programının uzaktan eğitimde uygulanabilirliği
Şu an için uygun değil: Ö1, Ö2, Ö3, Ö4
Geliştirilmesi lazım: Ö5, Ö6
Mevcut haliyle uygulanabilir durumda: Ö7, Ö8
Uzaktan eğitimde karşılaştığınız en net sorun
Teknolojik alt yapı yetersizliği: Ö1, Ö2, Ö3, Ö4
Teknolojik araç gereç yetersizliği: Ö5, Ö6
İlgi ve derse katılımın az olması: Ö7, Ö8
Pandeminin müzik eğitimine etkileri
Olumlu etkileri oldu: Ö1, Ö2
Hem olumlu hem olumsuz etkileri oldu: Ö3, Ö4
Kesinlikle olumsuz etkiledi: Ö5, Ö6, Ö7, Ö8

Veri seti kodlanırken öncelikle taslak temalar oluşturulmuş ardından kesinleşmiş temalar oluşturulmuştur. Kesinleşmiş temalar belirlendikten sonra, temalarla birlikte kodların bir sütunda, söz konusu koda yönelik hangi katılımcının açıklamalarda bulunduğu da başka bir sütunda gösterilerek veri düzenlenmiştir. Görüşme yapılan öğretmenler (Ö) harfi ile kodlanmış, görüşme sırası ise rakamlarla ifade edilmiştir. Böylelikle yapılandırılmış görüşme formunun çözümlenmesi sırasında öğretmenler (Ö1, Ö2, Ö3,…) biçiminde kodlanarak belirtilmeye çalışılmıştır.

Okuyucuların elde edilen bulguları, bütün olarak algılayabilmelerini sağlamak için alt problemlerle ilgili başlıklar oluşturulmuştur. Her kod bu şekilde incelenerek temanın bütüncül resmine ulaşılmaya ve böylelikle tümevarımcı yaklaşımla bulguları okuyucuya sunmaya çalışılmıştır.

3.7. Bulguların Sunulması ve Yorumlanması

Araştırmada kullanılan veri toplama araçları ile elde edilen bulgular ve yorumlar alt problemlerin sırasına göre yapılmıştır. Her alt problemin altına öncelikle o alt probleme ait bulgular tablo halinde verilmiştir. Bulgular verilirken her soru için bir tablo oluşturulmamış, sorulara ilişkin bulgular ait oldukları alt problemlere göre gruplandırılarak bir tabloda toplanmıştır. Tabloların altındaki ilk paragraflarda tablonun sözel açıklamaları yapılmış, sonraki paragrafta ise yorumlara yer verilmiştir. Nitel verilerde ilgili alt problemler doğrultusunda bulgular gerekli görülen yerlerde nicel halde ifadelendirilerek tablolarla açıklanmaya çalışılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
ARAŞTIRMA BULGULARI

Bu bölümde araştırma bulguları ve bulgulara dayalı olarak yapılan yorumlar yer almaktadır. Araştırmada elde edilen bulgular ve yorumlar, araştırmanın alt problemlerine göre sıralanıp düzenlenerek verilmektedir.

4.1 Müzik öğretmenleri ve müzik öğretmeni adaylarına uygulanan anket ile elde edilen bulgular

Bu bölümde müzik öğretmenlerine Google Forms uygulaması üzerinden yapılan beşli likert tip anketten elde edilen bulgulara yer verilmektedir. Araştırmanın tüm alt problemlerini nicel bir yaklaşımla inceleyebilmek amacıyla halen görev yapan müzik öğretmeni ve müzik öğretmenliği programı son sınıf öğrencisi olan müzik öğretmeni adaylarına yöneltilen 40 adet sorudan elde edilen bulgular alt problemlerin sırasına göre sunulmuştur.

4.1.1 Müzik öğretmenlerinin mesleğe yönelik bakış açıları, beklentileri, müzik eğitimi programına dair görüşlerine ilişkin bulgu ve yorumlar

Bu bölümde araştırmanın birinci alt probleminde yer alan; “Müzik öğretmenlerinin mesleğe ve müzik eğitimi programına yönelik bakış açıları ve beklentilerine” ilişkin görüşlerin alınması amacıyla müzik öğretmenlerine uygulanan “anket” sonucunda elde edilen bulgular ve yorumlara yer verilmektedir.

Tablo 5

Ankete katılan öğretmenlerin müzik öğretmenliğine bakış açılarına ilişkin dağılımlar

Müzik Öğretmenliğine ilişkin Görüşler			Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	Toplam
	Müzik öğretmenliğine kendi isteğimle başladım	f	50	14	-	2	-	66
		%	76	21	-	3	-	100
	Lisans programını severek ve isteyerek okudum.	f	53	12	1	-	-	66
		%	81	18	1	-	-	100
	Öğretmenlik benim için ideal bir meslektir.	f	32	20	12	2	-	66
		%	49	30	18	3	-	100
	Öğretmenlik mesleği ile toplumun geleceğine katkı sağladığımı düşünüyorum.	f	50	9	4	2	1	66
		%	76	14	6	3	1	100
	Bilgi birikimimi öğrenciler ile paylaşabildiğimi düşünüyorum.	f	43	15	7	1	-	66
		%	65	23	11	1	-	100

Tablo 5'te görüldüğü gibi müzik öğretmenlerinin %76'sı "Kesinlikle Katılıyorum", %21'i "Katılıyorum", %3'ü "Katılmıyorum", yönünde görüş belirtmişlerdir. "Kararsızım" ve "Kesinlikle Katılmıyorum" seçeneği hiçbir öğretmen tarafından işaretlenmemiştir. Müzik öğretmenlerinin lisans programını severek ve isteyerek okumalarına ilişkin müzik öğretmenlerin %81'i "Kesinlikle Katılıyorum", %18'i "Katılıyorum", %1'i "Kararsızım", seçeneğini seçerek görüş belirtmişlerdir. "Katılmıyorum" ve "Kesinlikle Katılmıyorum" seçeneği hiçbir öğretmen tarafından işaretlenmemiştir. Öğretmenlerin öğretmenliği ideal meslek olarak görüp görmemelerine ilişkin öğretmenlerin %49'u "Kesinlikle Katılıyorum", %30'u "Katılıyorum", %18'i "Kararsızım", %3'ü "Katılmıyorum" yönünde görüş belirtmişlerdir. "Kesinlikle Katılmıyorum" seçeneği hiçbir öğretmen tarafından işaretlenmemiştir. Müzik öğretmenlerinin toplumun geleceğine katkı sağladıklarına ilişkin düşüncelerine yönelik öğretmenlerin %76'sı "Kesinlikle Katılıyorum", %14'ü "Katılıyorum", %6'sı "Kararsızım", %3'ü "Katılmıyorum", %1'i "Kesinlikle Katılmıyorum" seçeneğini seçerek bildirmişlerdir. Müzik öğretmenlerinin bilgi birikimlerini öğrencileri ile paylaşabildiklerine ilişkin öğretmenlerin %65'i "Kesinlikle Katılıyorum", %23'ü "Katılıyorum", %11'i "Kararsızım", %1'i "Katılmıyorum" seçeneğini seçerek görüş belirtmişlerdir. Bununla birlikte "Kesinlikle Katılmıyorum" seçeneği hiçbir öğretmen tarafından işaretlenmemiştir.

Bu bulgulara göre; müzik öğretmenlerinin, mesleğe büyük oranda kendi istekleri ile başladığı ve lisans programını severek ve isteyerek okudukları sonucuna varılabilir. Büyük bir çoğunluk öğretmenliği kendileri için ideal meslek olarak görüp bu yolla toplumun geleceğine katkı sağladıklarını düşünmektedirler. Bununla beraber öğretmenliğin ideal bir meslek olduğuna "Katılmıyorum" seçeneğini işaretleyen %3'lük bir kesim vardır. Öğretmenlik mesleği ile toplumun geleceğine katkı sağladığına "Katılmıyorum" seçeneğini işaretleyen %3'lük bir kesim ve "Kesinlikle Katılmıyorum" seçeneğini işaretleyen %1'lik bir kesim de vardır. Müzik öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğu bilgi birikimlerini öğrenciler ile paylaşabildiklerini düşünmektedirler.

Tablo 6

Ankete katılan öğretmenlerin müzik öğretmenliğinden beklentilerine ilişkin dağılımlar

Müzik öğretmenliğinden beklentilere ilişkin Görüşler			Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	Toplam
	Öğretmenlik mesleği ekonomik beklentimi karşılıyor	f	2	16	18	11	19	66
		%	3	24	27	17	29	100
	Öğretmenlik mesleğinde mutlu olduğumu düşünüyorum	f	22	21	15	5	3	66
		%	33	32	23	8	4	100
	Öğretmenliğin saygın bir meslek olduğunu düşünüyorum	f	24	17	11	6	8	66
		%	36	26	17	9	12	100
	Öğretmenlik mesleğini severek ve isteyerek yapıyorum	f	32	23	6	2	3	66
		%	48	35	9	3	5	100

Tablo 6'da görüldüğü üzere müzik öğretmenliğinin ekonomik beklentileri karşılamasına ilişkin öğretmenlerin %3' ü "Kesinlikle Katılıyorum", %24'ü "Katılıyorum", %27'si "Kararsızım", %17'si "Katılmıyorum", %29'u "Kesinlikle Katılmıyorum" yönünde görüş bildirmişlerdir. Öğretmenlik mesleğinde mutlu olunduğuna ilişkin öğretmenlerin %33'ü "Kesinlikle Katılıyorum", %32'si "Katılıyorum", %23'ü "Kararsızım", %8'i "Katılmıyorum", %4'ü "Kesinlikle Katılmıyorum" yönünde görüş bildirmişlerdir. Öğretmenliğin saygın bir meslek olduğuna ilişkin öğretmenlerin %36'sı "Kesinlikle Katılıyorum", %26'sı "Katılıyorum", %17'si "Kararsızım", %9'u "Katılmıyorum", %12'si

“Kesinlikle Katılmıyorum” yönünde görüş bildirmişlerdir. Öğretmenlik mesleğinin severek ve isteyerek yapıldığına ilişkin öğretmenlerin %48’i “Kesinlikle Katılıyorum”, %35’i “Katılıyorum”, %9’u “Kararsızım”, %3’ü “Katılmıyorum”, %5’i “Kesinlikle Katılmıyorum” yönünde görüş bildirmişlerdir.

Bu bulgulara göre müzik öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğu öğretmenliğin saygın bir meslek olduğu görüşündedir. Gene bu bulgular ışığında müzik öğretmenleri, öğretmenlik mesleğini yapmaktan mutlular ve mesleklerini severek yapmaktadırlar. Ancak müzik öğretmenlerini mesleklerine karşı her ne kadar olumlu bir bakış akışına sahip olsalar da müzik öğretmenliğinden sağlanan ekonomik gelirin yetersiz olduğunu düşünmekteler ve şartlarının daha iyileştirilmesi beklentisini ifade etmekteler. Müzik öğretmenlerinin ekonomik beklentilerini karşılamamasına rağmen mesleklerine olan sevgileri ve bu mesleği yaparken mutlu olmaları, öğretmenlik mesleğinin toplumda saygın bir meslek olmasından ileri geldiği düşünülmektedir.

4.1.2. Müzik Öğretmeni adaylarının Lisans eğitimi süresince uzaktan müzik eğitimine yönelik yapılan çalışmalara ilişkin bulgu ve yorumlar

Bu bölümde; araştırmanın ikinci alt probleminde yer alan “Müzik öğretmeni adaylarının lisans eğitimi süresince uzaktan müzik eğitimine yönelik yapılan çalışmalara” ilişkin görüşlerin alınması amacıyla müzik öğretmeni adaylarına ve müzik öğretmenlerine uygulanan “anket” sonucunda elde edilen bulgular ve yorumlara yer verilmektedir.

Tablo 7

Müzik öğretmeni adaylarının lisans eğitimi süresince uzaktan müzik eğitimine yönelik yapılan çalışmalara dair düşüncelerine ilişkin dağılımlar

			Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	Toplam
Lisans süresince uzaktan eğitime yönelik çalışmalara ilişkin görüşler	Lisans eğitimim süresince müzik yazılım programları konusunda kendimi geliştirebildim	f	21	14	13	12	8	68
		%	31	21	19	17	12	100
	Lisans eğitimi süresince teknolojik uzmanlık gerektiren etkinliklere katıldım.	f	18	14	15	14	7	68
		%	26	21	22	21	10	100
	Lisans eğitimim süresince uzaktan eğitme yönelik seminer, konferans, uygulama vb. etkinliklere yeterli oranda katıldım.	f	19	17	11	15	6	68
		%	28	25	16	22	9	100
	Lisans eğitimimde teknolojik destekli uygulama ve derslere yer verildiğini düşünüyorum.	f	17	15	20	7	9	68
		%	25	22	30	10	13	100

Tablo 7'de görüldüğü üzere müzik öğretmenlerini adaylarının, lisans eğitimi süresince müzik yazılım programları konusunda kendilerini geliştirebildiklerine ilişkin öğretmen adaylarının %31'i "Kesinlikle Katılıyorum", %21'i "Katılıyorum", %19'u "Kararsızım", %17'si "Katılmıyorum", %12'si de "Kesinlikle Katılmıyorum" seçeneğini seçerek görüş belirmişlerdir. Müzik öğretmeni adaylarının, lisans eğitimi süresince teknolojik uzmanlık gerektiren etkinliklere katılma durumlarına ilişkin öğretmen adaylarının %26'sı "Kesinlikle Katılıyorum", %21'i "Katılıyorum", %22'si "Kararsızım", %21'i "Katılmıyorum", %10'u da "Kesinlikle Katılmıyorum" seçeneğini seçerek görüş belirtmişlerdir. Müzik öğretmeni adaylarının lisans eğitimi süresince uzaktan eğitime yönelik seminer, konferans, uygulama vb. etkinliklere yeterli oranda katılmalarına dair

öğretmen adaylarının %28'i "Kesinlikle Katılıyorum", %25'i "Katılıyorum", %16'sı "Kararsızım", %22'si "Katılmıyorum", %9'u da "Kesinlikle Katılmıyorum" seçeneğini seçerek görüş belirtmişlerdir. Müzik öğretmeni adaylarının lisans eğitimlerinde teknoloji destekli uygulamalara yer verildiğine ilişkin öğretmen adaylarının %25'i "Kesinlikle Katılıyorum", %22'si "Katılıyorum", %30'u "Kararsızım", %10'u "Katılmıyorum", %13'ü de "Kesinlikle Katılmıyorum" seçeneğini seçerek görüş belirtmişlerdir.

Bu bulgulara göre müzik öğretmeni adaylarından lisans eğitimleri süresince müzik yazılım programları konusunda kendini geliştirdiğini düşünenler ile bu konuda kararsız kalan veya buna katılmayanların oranı birbirine çok yakındır. Neredeyse iki öğretmen adayından birinin müzik yazılım programları konusunda kendini yetersiz görmesi dikkat çekicidir. Bu kaygın yaratan sorun lisans programı ve içeriğindeki müzik teknolojilerine yönelik derslerin yeterli olmaması ile ilgili olabilir. Müzik yazılım programları konusunda kendini geliştiren müzik öğretmeni adaylarının bu durumu ise bireysel çabalarından veya ekonomik durumlarının bu teknolojilere sahip olabilmelerine olanak sağlamasından ileri geldiği düşünülmektedir. Lisans eğitimleri süresince teknolojik uzmanlık gerektiren etkinliklere katıldığını düşünen öğretmen adaylarının oranı %47'de kalmış iken, bu konuda kararsız kalan veya buna katılmayan öğretmen adaylarının oranı %63'tür. Burada öğretmen adaylarında çarpıcı bir teknolojik uzmanlık gerektiren etkinliklere katılım ihtiyacı göze çarpmaktadır. Uzaktan eğitimin giderek önem kazandığı günümüzde bu ihtiyacın giderilmemesi ciddi olumsuzluklara neden olabilir. Müzik öğretmeni adaylarından lisans eğitimleri süresince uzaktan eğitime yönelik seminer, konferans, uygulama vb. etkinliklere yeterli oranda katıldığını düşünenler ve buna katılmayanların da birbirine çok yakın oranlarda olduğu görülmektedir. Neredeyse her iki müzik öğretmeni adayından biri uzaktan eğitime yönelik seminer, konferans, uygulama vb. etkinliklere yeterli oranda katılamadığını düşünmektedir. Bu sorun pandemi süreci ile zorunlu bir şekilde uzaktan eğitime geçene kadar, yeterli oranda uzaktan eğitime yönelik çalışmalar yapılmamasından ve zorunlu uzaktan eğitime büyük oranda hazırlıksız başlamak zorunda kalınmasından dolayı olabilir. Müzik öğretmeni adaylarının lisans eğitimlerinde teknolojik destekli uygulama ve derslere yer verildiğini düşünenler %47 oranında iken buna katılmayanların oranı %53 oranındadır.

Müzik öğretmen adaylarının büyük oranda lisans eğitimleri süresince teknolojik destekli uygulama ve derslere yer verilmediğini düşünüyor olmaları dikkat çekicidir. Araştırmanın üçüncü alt problemi olan müzik öğretmeni adaylarının, lisans eğitimi süresince uzaktan müzik eğitimine yönelik yapılan çalışmalara dair düşüncelerine ilişkin bulgulara genel olarak bakıldığı zaman, müzik öğretmeni adaylarının lisans eğitimleri süresince uzaktan eğitime dair kendilerini geliştirme isteği ve ihtiyacı duyduklarını söylenebilir. Teknolojik destekli uygulamalar, müzik yazılımları ve uzaktan müzik eğitimi konusuna lisans düzeyinde daha fazla önem verilmesi gerektiği müzik öğretmeni adaylarının genel görüşleridir.

4.1.3. Müzik öğretmenlerinin Pandemi sürecinin müzik eğitimine etkilerine dair düşüncelerine ilişkin bulgu ve yorumlar

Bu bölümde; araştırmanın üçüncü alt probleminde yer alan müzik öğretmenlerinin; "Pandemi sürecinin müzik eğitimine etkilerine dair düşüncelerine" ilişkin görüşlerin alınması amacıyla müzik öğretmenlerine uygulanan anket sonucunda elde edilen bulgular ve yorumlara yer verilmektedir.

Tablo 8

Ankete katılan müzik öğretmenlerinin pandemi sürecinin müzik eğitimine etkilerine dair düşüncelerine ilişkin dağılımlar

Pandemi sürecinin müzik eğitimine etkilerine yönelik görüşler			Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	Toplam
	Pandemi'nin eğitim yaşamına yeni bir boyut getirdiğini düşünüyorum.	f	40	16	8	1	1	66
		%	61	24	12	1	1	100
	Pandemi'nin eğitim- öğretimi aksattığını düşünüyorum.	f	44	9	4	7	2	66
		%	67	14	6	1	3	100
	Pandemide öğretmenlik görevimi gerektiği gibi yapabiliyorum.	f	11	14	15	18	8	66
		%	17	21	23	27	12	100
	Pandeminin eğitime olumlu katkısı olduğunu düşünüyorum.	f	2	9	11	13	31	66
		%	3	13	17	20	47	100

Tablo 8'de görüldüğü üzere ankete katılan müzik öğretmenlerinin, pandemi sürecinin ülkemizde eğitim yaşamına yeni bir boyut getirdiğini dair düşüncelerine ilişkin müzik öğretmenlerinin %61'i "Kesinlikle Katılıyorum", %25'i "Katılıyorum", %12'si "Kararsızım", %1'i "Katılmıyorum", %1'i de "Kesinlikle Katılmıyorum" şeklinde görüş belirtmişlerdir. Müzik öğretmenlerinin pandemi sürecinin eğitim-öğretimi aksattığına dair düşüncelerine ilişkin müzik öğretmenlerinin %67'si "Kesinlikle Katılıyorum", %14'ü "Katılıyorum", %6,'sı "Kararsızım", %10'u "Katılmıyorum", %3'ü "Kesinlikle Katılmıyorum" şeklinde görüş belirtmişlerdir. Müzik öğretmenlerinin pandemi sürecinde öğretmenlik görevlerini gerektiği gibi yapabildiklerine dair düşüncelerine ilişkin müzik öğretmenlerinin %17'si "Kesinlikle Katılıyorum", %21'i "Katılıyorum", %23'ü "Kararsızım", %27'si "Katılmıyorum", %12'si de "Kesinlikle Katılmıyorum" şeklinde görüş belirtmişlerdir. Müzik öğretmenlerinin pandemi sürecinin eğitime olumlu katkısı olduğuna dair düşüncelerine ilişkin müzik öğretmenlerinin %3'ü "Kesinlikle Katılıyorum", %13'ü "Katılıyorum", %17'si "Kararsızım", %20'si "Katılmıyorum", %47'si de "Kesinlikle Katılmıyorum" seçeneğini seçerek görüş belirtmişlerdir.

Bu bulgulara göre müzik öğretmenleri pandeminin eğitim yaşamına büyük oranda yeni bir boyut getirdiğini düşünmekteler. Bunun nedeni pandemi şartları ile her eğitimcinin hayatına zorunlu ve beklenmedik bir şekilde giren uzaktan eğitim olgusu ve bu tarz bir eğitimin de geleneksel eğitim anlayışının dışında kalması olabilir. Eğitim sistemi uzaktan eğitime birdenbire ve büyük oranda hazırlıksız olarak yakalanmıştır. Bununla birlikte teknolojik alt yapının yetersiz kalması, eğitim için gerekli olan teknolojik araç gereçlerin yeterli sayı ve nitelikte olmaması gibi problemler ortaya çıkmıştır. Bu problemler öğretmenlerin büyük çoğunluğuna, pandemi sürecinin eğitim öğretim sürecini aksattığını düşündürmektedir. Müzik öğretmenlerinin, öğretmenlik görevlerini gerektiği gibi yapabildiklerine ilişkin soruda ise derin bir görüş ayrılığı ortaya çıkmıştır. Bu durum, müzik öğretmenlerinin uzaktan eğitime farklı oranlarda hâkim olmalarıyla, görev yaptıkları şehirlerin teknik alt yapı olanaklarıyla veya ders işlemek için gerekli teknolojik araç gereçlere sahip olup olmamalarıyla ilişkilendirilebilir. Özellikle merkezden uzak yerlerde görev yapan müzik öğretmenleri ders işleme aşamasında önemli aksaklıklar yaşamıştır. Balcı'ya göre (2020) on günlük eğitim, öğrencilerin bilgi kullanım testlerinde kristalize zekâ puanlarını artırmaktadır (Balcı, 2020). Bu açıdan çeşitli olanaksızlıklar sebebiyle uzaktan

eğitime katılamayan öğrencilerin kaybı dikkat çekicidir. Müzik öğretmenleri pandeminin zorunlu olarak ortaya çıkardığı bir sonuç olan uzaktan eğitime karşı henüz tamamen değilse bile önemli bir oranda olumlu bir tutum sergilemektedirler. Neredeyse ankete katılan her üç öğretmenden biri yeterli hazırlık yapılmadan uzaktan eğitime geçilmesi, alt yapıdaki yetersizlikler, uzaktan eğitim için gerekli olan teknolojik araç gereçlere yeterli oranda sahip olamama gibi olumsuzluklara rağmen, pandeminin uzaktan eğitime yönelimi artırdığını, uzaktan eğitimin de eğitim sürecine olumlu etkileri olduğunu düşünmektedir. Bu durumun uzaktan eğitimin önemli bir eğitim modeli olarak hayatımızda yer edeceğinin bir göstergesi olduğu düşünülmektedir.

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan müzik öğretmenlerinin pandemi sürecinin müzik eğitimine etkilerine dair düşüncelerine ilişkin bulgulara genel olarak bakıldığı zaman, pandemi sürecinin eğitim anlayışına uzaktan eğitimle yeni bir boyut getirdiği düşüncesinin hâkim olduğu görülmektedir. Ancak yeterli oranda hazırlık yapılmadan uygulamaya çalışılan uzaktan eğitim uygulaması sonucunda önemli aksaklıklar ortaya çıkmıştır. İnternet alt yapısının yetersizliği, ders işlemek için gerekli teknolojik gereçlerin yeterli oranda bulunmaması, uzaktan eğitime yönelik bir eğitim programının kullanılmaması gibi etkenler sebebiyle müzik öğretmenleri, öğretmenlik görevlerini ne derece gerektiği gibi yapabildikleri konusunda görüş ayrılıkları yaşamaktadır. Pandeminin eğitime etkisi büyük oranda olumsuz olsa da uzaktan eğitime karşı giderek artan olumlu bir tutum göze çarpmaktadır.

4.1.4. Müzik öğretmenlerinin uzaktan eğitimde genel olarak karşılaştıkları teknolojik altyapısal sorunlara ilişkin bulgu ve yorumlar

Bu bölümde; araştırmanın dördüncü alt probleminde yer alan müzik öğretmenlerin; "uzaktan eğitimde genel olarak karşılaştıkları teknolojik altyapısal sorunlara" ilişkin görüşlerin alınması amacıyla müzik öğretmenlerine uygulanan anket sonucunda elde edilen bulgular ve yorumlara yer verilmektedir.

Tablo 9

Müzik öğretmenlerinin uzaktan eğitimde karşılaşılan teknolojik ve altyapısal sorunlara dair düşüncelerine ilişkin bulgular

Uzaktan eğitimde genellikle karşılaşılan teknolojik altyapısal sorunlara ilişkin görüşler			Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	Toplam
	Uzaktan eğitim ve ülkemizdeki durumu hakkında bilgi sahibiyim.	f	28	22	11	5	-	66
		%	42	33	17	8	-	100
	Kullandığım internet bağlantısı ve hızı uzaktan eğitim için yeterlidir.	f	19	19	10	8	10	66
		%	29	29	15	12	15	100
	İhtiyaç duyduğum program ve uygulamaları internetten edinebiliyorum.	f	19	22	14	8	3	66
		%	29	33	21	12	5	100

Tablo 9'da görüldüğü üzere ankete katılan müzik öğretmenlerinin, uzaktan eğitim ve ülkemizdeki durumu hakkında bilgi sahibi olmalarına dair düşüncelerine ilişkin müzik öğretmenlerinin %42'si "Kesinlikle Katılıyorum", %33'ü "Katılıyorum", %17'si "Kararsızım", %8'i "Katılmıyorum" şeklinde görüş belirtmişlerdir. Hiçbir öğretmen "Kesinlikle Katılmıyorum" seçeneğini işaretlememiştir. Müzik öğretmenlerinin kullandıkları internet bağlantısı ve hızını uzaktan eğitim için yeterli bulduklarına dair düşüncelerine ilişkin öğretmenlerin %29'u "Kesinlikle Katılıyorum", %29'u "Katılıyorum", %15'i "Kararsızım", %12'si "Katılmıyorum", %15'i "Kesinlikle Katılmıyorum" şeklinde görüş belirtmişlerdir. Ankete katılan müzik öğretmenlerinin ihtiyaç duyulan program ve uygulamaları internetten edinebildiklerine dair düşüncelerine ilişkin öğretmenlerin %29'u "Kesinlikle Katılıyorum", %33'ü "Katılıyorum", %21'i "Kararsızım", %12'si "Katılmıyorum", %5'i ise "Kesinlikle Katılmıyorum" seçeneğini işaretleyerek görüş belirtmişlerdir.

Bu bulgulara göre müzik öğretmenleri uzaktan eğitim ve ülkemizdeki durumu ile ilgili yeterli bilgiye sahip olduklarını belirtmişlerdir. Uzaktan eğitime yönelik pandemi öncesinde yeterli bilgi ve alışkanlık olmasa dahi Covid-19 pandemisinin ülkemizde

görülmesiyle birlikte tüm yurtta uzaktan eğitime geçildiği için, her eğitimci uzaktan eğitimle tanışmış ve süregelen zaman içerisinde kendince belirli bir takım uzaktan eğitime yönelik çalışma metodu oluşturmuştur. Bundan dolayı öğretmenler kendilerini uzaktan eğitim hakkında bilgi sahibi olarak görmektedirler. Elde edilen verilere göre internet bağlantısı ve hızı konusunda dikkat çekici görüş ayrılıkları göze çarpmaktadır. Müzik öğretmenlerinden internet hızı ve mevcut teknolojik alt yapı olanaklarını yeterli bulanlar olduğu gibi, buna katılmayan azımsanamayacak oranda bir kesim vardır. Bu fikir ayrılığının temeli, sunulan uzaktan eğitimin niteliği ile beraber öğretmen ve öğrencilerin uzaktan eğitimden beklentileri olabileceği gibi, öğretmenlerin görev yaptıkları yerlerin şehir merkezi ya da merkezden uzak olması gibi sosyokültürel ve sosyoekonomik değişkenlerden de ileri gelebileceği düşünülmektedir. Müzik eğitimine yönelik program ve uygulamalar teknolojinin de gelişmesi ile paralel olarak ileri seviyelere taşınmıştır. Bu programlar vasıtasıyla oluşturulan dijital sınıflar, sanal orkestralar, müzik eğitimine yönelik uygulamalar giderek daha çok kişiye ulaşmakta ve uzaktan eğitimin gelişimine katkıda bulunmaktadır. Müzik öğretmenleri derslerinde kullanabilecekleri program ve uygulamaları internetten edinebildiklerini belirtmişlerse de kullanılan programların nitelikleri ve hangi oranda faydalı olabildikleri üzerinde düşünülmesi gereken bir konudur.

Araştırmanın dördüncü alt problemi olan uzaktan eğitimde karşılaşılan teknolojik alt yapısal sorunlara ilişkin bulgulara bakıldığı zaman müzik öğretmenleri uzaktan eğitim konusunda ve ülkemizdeki durumu hakkında giderek daha çok bilgi sahibi olmaktalar. Müzik öğretmenleri uygun hızda ve kalitede internete erişebildikleri sürece ihtiyaç duydukları program ve uygulamaları internet üzerinden edinebilmektedirler. Ancak altyapının daha da geliştirilmesi ve internet kalitesi ve hızının daha da artması gereksinimi duyulmaktadır.

4.1.5. Uzaktan eğitimde kullanılan eğitim araçları ve öğretmenlerin bu araçları kullanabilme düzeylerine ilişkin bulgu ve yorumlar

Bu bölümde; araştırmanın beşinci alt probleminde yer alan müzik öğretmenlerinin uzaktan eğitimde kullandıkları eğitim araçları ve öğretmenlerin bu araçları kullanabilme

düzeylerine ilişkin görüşlerin alınması amacıyla müzik öğretmenlerine uygulanan anket sonucunda elde edilen bulgular ve yorumlara yer verilmektedir.

Tablo 10

Müzik öğretmenlerinin uzaktan eğitimde kullandıkları eğitim araçları ve bu araçları kullanabilme düzeylerine ilişkin bulgular

			Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	Toplam
Uzaktan eğitimde kullanılan eğitim araçları ve öğretmenlerin bu araçlara hâkimiyetlerine ilişkin görüşler	Bir bilgisayara sahibim ve müzik eğitimi için gereği gibi kullanabiliyorum.	f	32	20	8	2	4	66
		%	49	30	12	3	6	100
	Bilgisayar benim için önemli eğitim ve öğrenme araçlarından biridir.	f	39	22	3	2	-	66
		%	59	33	5	3	-	100
	Tablet bilgisayar benim için önemli eğitim araçlarından biridir.	f	30	20	7	5	4	66
		%	45	30	11	8	6	100
	Mobil telefon benim için önemli eğitim araçlarından biridir.	f	24	26	6	6	4	66
		%	36	40	9	9	6	100
	Kullandığım teknolojik ve mobil araçların yeterli sayı ve nitelikte olduğunu düşünüyorum.	f	30	16	11	4	5	66
		%	45	24	17	6	8	100

Ankete katılan müzik öğretmenlerinin bir bilgisayara sahip olmaları ve uzaktan eğitim için gerektiği gibi kullanabildiklerine ilişkin öğretmenlerin %49'u "Kesinlikle Katılıyorum", %30'u "Katılıyorum", %12'si "Kararsızım", %3'ü "Katılmıyorum", %6'sı ise "Kesinlikle Katılmıyorum" seçeneğini işaretleyerek görüş belirtmişlerdir. Müzik öğretmenlerinin bilgisayarı önemli bir eğitim ve öğrenme aracı olarak görmelerine ilişkin öğretmenlerin %59'u "Kesinlikle Katılıyorum", %33'ü "Katılıyorum", %5'i "Kararsızım", %3'ü "Katılmıyorum", seçeneğini işaretleyerek görüş belirtmişlerdir. Hiçbir öğretmen bu konuda "Kesinlikle Katılmıyorum" seçeneğini işaretlememiştir. Müzik öğretmenlerinin

tablet bilgisayarı önemli eğitim araçlarından görmelerine ilişkin öğretmenlerin %45'i "Kesinlikle Katılıyorum", %30'u "Katılıyorum", %11'i "Kararsızım", %8'i "Katılmıyorum", %6'sı ise "Kesinlikle Katılmıyorum" seçeneğini işaretleyerek görüş belirtmişlerdir. Ankete katılan müzik öğretmenlerinin mobil telefonu önemli eğitim araçlarından biri olarak görmelerine ilişkin öğretmenlerin %36'sı "Kesinlikle Katılıyorum", %40'ı "Katılıyorum", %9'u "Kararsızım", %9'u "Katılmıyorum", %6'si ise "Kesinlikle Katılmıyorum" seçeneğini işaretleyerek görüş belirtmişlerdir. Müzik öğretmenlerinin kullandıkları teknolojik ve mobil araçların yeterli sayı ve nitelikte olduğunu dair düşüncelerine ilişkin öğretmenlerin %45'i "Kesinlikle Katılıyorum", %24'ü "Katılıyorum", %17'si "Kararsızım", %6'sı "Katılmıyorum", %8'i ise "Kesinlikle Katılmıyorum" seçeneğini işaretleyerek görüş belirtmişlerdir.

Bu bulgulara göre müzik öğretmenlerinin oldukça büyük bir çoğunluğu bir bilgisayara sahiptir ve bilgisayarı uzaktan eğitim için gerektiği gibi kullanabildiğini belirtmiştir. Öğretmenler ders materyali olarak tablet bilgisayar ve mobil telefonları da önemli oranda kullansalar da bilgisayarı en önemli eğitim aracı olarak görmektedirler. Bunun sebebi olarak bu teknolojiler arasında en uzun süredir günlük hayatta aktif olarak kullanılan cihazın bilgisayarlar olması düşünülebilir. Mobil telefonların giderek gelişmesinin bir sonucu olarak eğitim materyaline dönüşmüş olması dikkat çekicidir. Tablet bilgisayar ve mobil telefon, uzaktan eğitim gereçleri içerisinde en uygun fiyata edinilebilen iki eğitim materyali haline gelmiştir. Ankete katılan müzik öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğu kullanılan teknolojik araçların yeterli sayı ve nitelikte olduğunu düşünüyor olsalar da bu fikre katılmayan öğretmenlerin oranı oldukça yüksektir. Neredeyse her üç öğretmenden biri kullandıkları teknolojik araçların yeterli sayı ve nitelikte olmadığı görüşündedir. Bu verilere dayanarak öğretmenlerin ekonomik olanaklarının, sürekli gelişen ve pahalılaşan bir teknolojiye sahip olmalarına yeterli gelmediği, bu sebeple de eğitim için gerekli materyallerin ve alt yapı hizmet bedellerinin karşılanma noktasında devlet tarafından daha fazla destek görmeye ihtiyaç duydukları söylenebilir.

Araştırmanın beşinci alt problemi olan uzaktan eğitimde kullanılan eğitim araçları ve müzik öğretmenlerinin bu araçları kullanabilme düzeylerine ilişkin bulgulara genel olarak

bakıldığı zaman müzik öğretmenlerinin birincil eğitim öğretim aracı olarak bilgisayarı tercih ettikleri görülmektedir. Öğretmenlerin ellerindeki imkânlar dâhilinde tablet ve telefon ile de uzaktan eğitim sürecine dâhil oldukları anlaşılmıştır. Müzik öğretmenleri kullandıkları teknolojik araçların belli bir oranda yeterli sayı ve nitelikte olduğunu düşünmekle birlikte bu konuda desteklenme beklentisi içerisindedirler.

4.1.6. Uzaktan müzik eğitiminde ders işleme uygulamalarına ilişkin bulgu ve yorumlar

Bu bölümde araştırmanın altıncı alt probleminde yer alan müzik öğretmenlerinin uzaktan eğitimde ders işleme uygulamalarına ilişkin görüşlerin alınması amacıyla müzik öğretmenlerine uygulanan anketten edilen bulgular ve yorumlara yer verilmektedir.

Tablo 11

Müzik öğretmenlerinin uzaktan eğitimde kullandıkları eğitim araçları ve bu araçlara hâkim olma düzeylerine ilişkin bulgular

Uzaktan müzik eğitiminde ders işleme uygulamalarına ilişkin görüşler			Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	Toplam
	Uzaktan eğitimle çalgı dersi veriyorum.	f	15	15	8	18	10	66
		%	23	23	12	27	15	100
	Uzaktan eğitimle konser/ performans izletiyorum.	f	27	22	6	6	5	66
		%	41	33	9	9	8	100
	Uzaktan eğitimle temel nota ve teori dersleri yapıyorum.	f	37	22	3	2	2	66
		%	56	33	5	3	3	100
	Uzaktan eğitimde şarkı, türkü, marş öğretiyorum.	f	26	18	12	4	6	66
		%	40	27	18	6	9	100

Müzik öğretmenlerinin uzaktan eğitimle çalgı dersi vermelerine dair öğretmenlerin %23'ü "Kesinlikle Katılıyorum", %23'ü "Katılıyorum", %12'si "Kararsızım", %27'si "Katılmıyorum", %15'i ise "Kesinlikle Katılmıyorum" seçeneğini işaretleyerek görüş belirtmişlerdir. Ankete katılan müzik öğretmenlerinin uzaktan eğitimle konser/ performans

izletmelerine dair öğretmenlerin %41'i "Kesinlikle Katılıyorum", %33'ü "Katılıyorum", %9'u "Kararsızım", %9'u "Katılmıyorum", %8'i de "Kesinlikle Katılmıyorum" seçeneğini işaretleyerek görüş belirtmişlerdir. Müzik öğretmenlerinin uzaktan eğitimle temel nota ve teori dersleri işlemesine ilişkin öğretmenlerin %56'sı "Kesinlikle Katılıyorum", %33'ü "Katılıyorum", %5'i "Kararsızım", %3'ü "Katılmıyorum", %3'ü de "Kesinlikle Katılmıyorum" seçeneğini işaretleyerek görüş belirtmişlerdir. Müzik öğretmenlerinin uzaktan eğitimde şarkı, türkü, marş öğretmelerine ilişkin öğretmenlerin %40'ı "Kesinlikle Katılıyorum", %27'si "Katılıyorum", %18'i "Kararsızım", %6'sı "Katılmıyorum", %9'u ise "Kesinlikle Katılmıyorum" seçeneğini işaretleyerek görüş belirtmişlerdir.

Bu bulgulara göre müzik öğretmenlerinin uzaktan çalgı eğitimi verme konusunda görüş ayrılıkları yaşadıkları görülmektedir. Uzaktan eğitim için zaten son derece sınırlı alt yapı olanakları bulunduğu için ve çalgı eğitminde senkronize ses ve görüntü olma zorunluluğu bulunduğu için bu olanağa sahip olmayan müzik öğretmenlerinin çalgı eğitimi vermemeyi tercih ettikleri düşünülmektedir. Müzik öğretmenlerinin oldukça büyük bir kesimi uzaktan eğitimde temel nota ve teori dersleri yaptıklarını, konser ve performans izlettiklerini, şarkı, türkü, marş öğretimi yaptıklarını belirtmişlerdir. Öğrenci ile bire bir etkileşim sağlanamayacak öğrenciye pasif dinleyici ve izleyici rolü verilerek yapılan bu eğitimlerin büyük oranlarda tercih edilmesinin temel sebebi internet hızı ve kullanılan elektronik cihazların yeterli nitelikte olmamasından ileri geldiği düşünülebilir.

Araştırmanın altıncı alt problemi olan uzaktan müzik eğitiminde ders işleme uygulamalarına ilişkin bulgulara genel olarak bakıldığı zaman müzik öğretmenleri uzaktan eğitimde konser/ performans izletmekte, temel nota ve teori dersleri işlemekte, şarkı, türkü, marş öğretimi yapmaktadırlar. Müzik öğretmenlerinin uzaktan eğitimde çalgı eğitimi vermelerinde ise ortak bir tutum sergilemedikleri bir kısmının çalgı eğitimi verdiği bir kısmının da vermediği görülmüştür.

4.2. Görüşme yolu ile elde edilen bulgu ve yorumlar

Bu bölümde müzik öğretmenleri ile zoom uygulaması üzerinden yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler sonucu elde edilen bulgulara yer verilmektedir. Araştırmanın 1, 4, 5 ve 7. alt problemlerini nitel bir yaklaşımla incelemek için öğretmenlere yöneltilen 7 adet sorudan elde edilen bulgular sunulmuştur. Aşağıdaki tablo 12'de görüldüğü gibi öğretmen görüşlerinin genel bir biçimde nicel olarak ifadesi, çalışmanın bu boyutunda elde edilen verilere özet bir görünüm sağlayacağı düşünülmektedir. Tabloda görüşme yapılan öğretmenlerin görüşme sorularına verdikleri yanıtlar ve bu yanıtların hangi öğretmenler tarafından ne sıklıkta verildiği belirtilmektedir. Tablo bu anlamda araştırmanın "görüşme" boyutunun genel olarak ifade edilmiş bir biçimi olarak düşünülebilir.

Tablo 12

Müzik öğretmenleri ile yapılan yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen bulgular

Sorular		GÖRÜŞLER	F	%
1. Uzaktan eğitime yönelik olarak kullandığınız ders planları nasıldır?	Ne şekilde hazırlandı?	Uzaktan eğitime uygun olacak şekilde hazırlandı Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8	8	100
		Yüz yüze eğitime uygun olacak şekilde hazırlanan planlarımı kullanmaya devam ediyorum	-	-
		TOPLAM	8	100
	Hangi Kaynaklar kullanıldı	İnternetten hazır planlar edindim Ö3,Ö4,Ö6	3	38
		Eski planları uzaktan eğitime göre revize ettim Ö1,Ö2,Ö5	3	38
		Kendim en baştan uzaktan eğitime göre hazırladım Ö7,Ö8	2	24
		TOPLAM	8	100
2. Uzaktan eğitimde müzik derslerindeki öğretim uygulamalarınız nasıldır?	Ders Süresi bakımından?	Ders süresini yeterli buluyorum Ö2,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8	7	88
		Ders süresini yetersiz buluyorum Ö3	1	12
		TOPLAM	8	100
	Derse katılan öğrenci sayısı olarak?	Derse yeterli sayıda öğrenci katılmaktadır. Ö1,Ö2,Ö7	3	38
		Derse yeterli sayıda öğrenci katılmamaktadır. Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8	5	62
		TOPLAM	8	100
3. Uzaktan müzik eğitimini yürütmek için gerekli materyallere ne	Ücretli programlar kullanıyor musunuz?	Evet ücretli program kullanıyorum Ö2,Ö3, Ö4, Ö5, Ö8	5	62
		Hayır ücretli program kullanmıyorum Ö1, Ö6, Ö7,	3	38
		TOPLAM	8	100
	Çalgı eğitimi verebiliyor musunuz?	Evet çalgı eğitimi veriyorum Ö1, Ö3, Ö7	3	38
		Hayır çalgı eğitimi vermiyorum Ö2, Ö4, Ö5, Ö6,Ö8	5	62,5

		TOPLAM	8	100
	Yeterli sayıda araç ve gerece sahip misiniz?	Evet yeterli araç gerece sahibim Ö2, Ö4,Ö5,	3	38
		Hayır yeterli araç gerece sahip değilim	-	-
		Elimdeki imkanlar kadar kısmen sahibim Ö1,Ö3, Ö6, Ö7, Ö8	5	62,5
		TOPLAM	8	100
4. Sınama, ölçme ve değerlendirmelerinizi yaparken nelere dikkat edersiniz?	Sınav yapar mısınız?	Sınav yapıyorum	-	-
		Derse katılıma göre not veriyorum Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8	8	100
		TOPLAM	8	100
	Ne zaman yaparsınız?	Dönem başında belirlediğim zamanlarda sınav yaparım	-	-
		Ders esnasında anında geri dönütler alarak not veririm Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8	8	100
		TOPLAM	8	100
	Nasıl bir ölçme yöntemi uygularsınız?	Yazılı sınav yaparım	-	-
		Sözlü sınav yaparım Ö3, Ö4,	2	25
		Uygulamalı sınav yaparım Ö1, Ö2, Ö5, Ö6,Ö7,Ö8	6	75
		TOPLAM	8	100
5. Mevcut eğitim programının uzaktan eğitim modeline uygunluğu konusundaki düşünceleriniz nelerdir?	İşlevsellik bakımından?	Mevcut eğitim programını uzaktan eğitim için işlevsel buluyorum	-	-
		Mevcut eğitim programını uzaktan eğitim için işlevsel bulmuyorum Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8	8	100
		TOPLAM	8	100
	Ortak bir repertuvar oluşturabilmesi bakımından?	Mevcut eğitim programı ortak bir repertuvar oluşturmak için uygun Ö1,Ö4,Ö5,Ö6.Ö7,Ö8	6	75
		Mevcut eğitim programı ortak bir müzik repertuvarı oluşturmak için uygun değil Ö2,Ö3	2	25
		TOPLAM	8	100
	Toplumun beklenti ve isteklerine uygunluk bakımından?	Mevcut eğitim programını toplumun beklentisine uygun Ö1, Ö4,Ö8	3	38
		Mevcut eğitim programı toplumun beklentisine uygun değil Ö2, Ö3,Ö5,Ö6,Ö7	5	62
		TOPLAM	8	100
6. Uzaktan müzik eğitiminde mevcut sorunların çözülebilmesi ve derslerin daha verimli olması için sizce ne yapılabilir?	Karşılaşılan temel sorunlar	İnternet erişimi ve hızındaki sorunlar Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö8	5	62
		Kullanılan araç gereçlerin standart olmaması Ö5,Ö6,Ö7	3	38
		TOPLAM	8	100
	Temel saptamalar	Derse az sayıda öğrencinin katılması Ö3,Ö4,Ö5,Ö8	4	50
		Uygulamalı ders yapılamaması Ö1,Ö2,Ö6,Ö7	4	50
		TOPLAM	8	100
	Öneriler	Oyun ve etkinlik destekli ders Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö8	5	62
		Uzaktan eğitme uygun bir program Ö5,Ö6,Ö7	3	38
		TOPLAM	8	100
7. Pandemi sürecinin müzik eğitimine etkileri	Etkileri	Olumlu etkileri oldu uzaktan eğitimle beraber yeni bir boyut getirdi Ö2,	1	12
		Çok olumsuz etkileri oldu Ö1,Ö3,Ö5,Ö6,Ö7	5	62
		Hem olumlu hem de olumsuz etkileri oldu Ö4,Ö8	2	25
		TOPLAM	8	100

4.2.1 Müzik öğretmenlerinin uzaktan eğitimde ders planlamaları ve mevcut öğretim programına dair düşüncelerine ilişkin bulgu ve yorumlar

Bu bölümde müzik öğretmenleri ile yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler sonucunda araştırmanın birinci alt probleminde yer alan ders planı, öğretim programına dair düşüncelere ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Bulgular öğretmenlerin kodları ile belirtilmekte ve frekans (f), yüzde (%) olarak ifade edilmektedir.

Tablo 13

Müzik öğretmenleri ile yapılan görüşmelerden ders planı ve mevcut öğretim programına dair düşüncelere ilişkin elde edilen bulgular

Sorular		GÖRÜŞLER	f	%
1. Uzaktan eğitime yönelik olarak kullandığınız ders planları nasıldır?	Ne şekilde hazırlandı?	Uzaktan eğitime uygun olacak şekilde hazırlandı Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8	8	100
		Yüz yüze eğitime uygun olacak şekilde hazırlanan planlarımı kullanmaya devam ediyorum	-	-
		TOPLAM	8	100
	Hangi Kaynaklar kullanıldı	İnternetten hazır planlar edindim Ö3,Ö4,Ö6	3	38
		Eski planları uzaktan eğitime göre revize ettim Ö1,Ö2,Ö5	3	38
		Kendim en baştan uzaktan eğitime göre hazırladım Ö7,Ö8	2	24
5. Mevcut eğitim programının uzaktan eğitim modeline uygunluğu konusundaki düşünceleriniz nelerdir?	İşlevsellik bakımından?	Mevcut eğitim programını uzaktan eğitim için işlevsel buluyorum	-	-
		Mevcut eğitim programını uzaktan eğitim için işlevsel bulmuyorum Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8	8	100
		TOPLAM	8	100
	Ortak bir repertuvar oluşturabilmesi bakımından?	Mevcut eğitim programı ortak bir repertuvar oluşturmak için uygun Ö1,Ö4,Ö5,Ö6.Ö7,Ö8	6	75
		Mevcut eğitim programı ortak bir müzik repertuvarı oluşturmak için uygun değil Ö2,Ö3	2	24
		TOPLAM	8	100
	Toplumun beklenti ve isteklerine uygunluk bakımından?	Mevcut eğitim programını toplumun beklentisine uygun Ö1, Ö4,Ö8	3	38
		Mevcut eğitim programı toplumun beklentisine uygun değil Ö2, Ö3,Ö5,Ö6,Ö7	5	62
		TOPLAM	8	100

Tablo 13'te görüldüğü gibi yapılan görüşmeler sonucunda müzik öğretmenleri ders planlarını uzaktan eğitime uygun olacak şekilde hazırlamışlardır. (Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8). Yüz yüze eğitime uygun olacak şekilde hazırlanan planları kullanmaya devam eden öğretmene rastlanmamıştır.

(Ö3, Ö4, Ö6) ders planlarını internet ortamından hazır bir şekilde aldıklarını belirtmişlerdir. (Ö1, Ö2, Ö5) eski ders planlarını uzaktan eğitime uygun olacak şekilde revize ettiklerini belirtmiş, (Ö7, Ö8) ise sıfırdan kendileri yeni planlar oluşturduklarını belirtmişlerdir. İnternet üzerinden hazır planlar kullanan öğretmenlerden (Ö3) *"İnternet üzerinden hazır planlar edinerek onları kullanmayı tercih ettim."* ifadesini kullanmıştır. Eski ders planlarını uzaktan eğitime göre revize ettiğini belirten öğretmenlerden (Ö1) ise *"Geçen yılki planlar üzerinden hazırladım. Onları revize ettim." i*fadesi ile görüş bildirmiştir. Kendileri sıfırdan yeni bir plan oluşturduklarını belirten öğretmenlerden (Ö7) ise *"Uzaktan eğitimin gereklerine göre kendim en baştan bir plan hazırladım."* İfadesini kullanmıştır.

Görüşme yapılan müzik öğretmenlerinin tamamı mevcut öğretim programını işlevsel bulmadıklarını belirtmiştir. (Ö2) bu konuda "*Yüz yüze olan eğitim programını uzaktan eğitimde uygulamaya çalışmak bence çok yanlış. Kesinlikle işlevsel bulmuyorum."* ifadesiyle görüş belirtmiştir.

(Ö1, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8) mevcut eğitim programını ortak bir müzik repertuarı oluşturmak için uygun bulduğunu belirtmişlerdir. (Ö2 ve Ö3) ise eğitim programının ortak bir müzik repertuvarı oluşturmak için uygun bulmadıklarını belirtmişlerdir. (Ö2) *"Ortak bir müzik repertuvarı oluşmuyor. Çünkü her öğretmenin uzaktan eğitimi kullanma düzeyi aynı değil."* ifadesiyle görüş bildirmiştir.

(Ö1, Ö4, Ö8) Mevcut eğitim programının toplumun beklenti ve isteklerine uygun olduğunu belirtmişlerdir. (Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö7) mevcut eğitim programının toplumun beklenti ve isteklerine uygun olmadığını belirtmişlerdir. (Ö6) toplumun sanata ve müzik dersine bakış açısından yakınarak görüşlerini şu şekilde belirtmiştir. *"Toplum müziği eğlence olarak gördüğü için beklenti ve isteklerini tam karşıladığını düşünmüyorum"* .

Tablo 13'teki veriler doğrultusunda; görüşme yapılan öğretmenlerin ders planlarını uzaktan eğitime uygun olacak şekilde hazırladıkları görülmektedir. Müzik öğretmenleri ders planlarını uzaktan eğitime uygun hale getirirken eski planlardan, internetteki hazır planlardan ve kendi deneyimlerinden yararlandıkları söylenebilir. Görüşme yapılan müzik öğretmenlerinin hiçbirinin mevcut eğitim programını işlevsel bulmaması dikkat çekicidir. Müzik öğretmenleri ile yapılan görüşmelerden çıkan sonuca göre kullanılan mevcut program ile ortak bir repertuvar oluşturabileceği söylenebilir. Ancak mevcut programın toplumun beklenti ve isteğine uygunluğu konusunda görüş ayrılığı yaşandığı yargısına varılmaktadır.

4.2.2 Müzik öğretmenlerinin pandemi sürecinin müzik eğitimine etkilerine dair düşüncelerine ilişkin bulgu ve yorumlar

Bu bölümde müzik öğretmenleri ile yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler sonucunda araştırmanın dördüncü alt probleminde yer alan pandemi sürecinin müzik eğitimine etkilerine ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Bulgular öğretmenlerin kodları ile belirtilmekte ve frekans (f), yüzde (%) olarak ifade edilmektedir.

Tablo 14

Müzik öğretmenleri ile yapılan görüşmelerden pandemi sürecinin müzik eğitimine etkilerine dair düşüncelere ilişkin elde edilen bulgular

Sorular		Görüşler	f	%
7. Pandemi sürecinin müzik eğitimine etkileri hakkında ne düşünüyorsunuz?	Etkileri	Olumlu etkileri oldu uzaktan eğitimle beraber yeni bir boyut getirdi Ö2,	1	12
		Çok olumsuz etkileri oldu Ö1, Ö3, Ö5,Ö6,Ö7	5	62
		Hem olumlu hem de olumsuz etkileri oldu Ö4, Ö8	2	24
		TOPLAM	8	100

Tablo 14'te görüldüğü gibi (Ö2) pandemi sürecinin müzik eğitimine olumlu etkileri olduğunu belirtmiştir. Bu konudaki düşüncelerini *"Öğrencilerim müzik dersini dört gözle bekliyorlar. Ben çok olumlu etkileri olduğunu düşünüyorum. Hatta hibrit olarak bu uzaktan eğitim süreci devam edecekse ben uzaktan eğitim yapmaya gönüllüyüm. Çünkü çocuklar web tabanlı eğitimi çok sevdiler ancak yarın öbür gün sınıflara döndüğümüzde çocuklar bu ortamı bulamayacaklar."* Şeklinde ifade etmiştir. (Ö1, Ö3, Ö5, Ö6, Ö7) pandemi sürecinin müzik eğitimini olumsuz yönde etkilediğini belirtmiştir. (Ö1) bu konudaki düşüncelerini *"Müzik dersi uygulamalı bir ders olduğu için bunu uzaktan yürütmek çok zorlayıcı oldu. Her ne kadar teoride çocuklara ulaşabilsek ve dönütler alabilsek de uygulama gerektiren çalma söyleme koro gibi derslerde çocuklara pek ulaşabildiğimi düşünmüyorum."* İfadesiyle görüş bildirmiştir. (Ö5) *"Pandemi süreci müzik eğitimini özellikle performans anlamında kesinlikle olumsuz yönde etkiledi."* Şeklinde görüş bildirmiştir. (Ö4 ve Ö8) ise pandemi sürecinin müzik eğitimine hem olumlu hem olumsuz etkileri olduğunu belirtmişlerdir. (Ö4) *"Çalma söyleme anlamında olumsuzlukları olsa da teknolojiyi daha iyi kullanabilmek müziği de geliştirebilmeyi sağlar. Bu anlamda yeni ufuklar açtığını da düşünüyorum."* İfadesini kullanmıştır. (Ö8) de *"Pandeminin hem olumlu hem olumsuz etkileri oldu. Teknolojiyi hayatımıza dahil etmesi iyi oldu. Uygulamalı derslerde ise olumsuz etkileri oldu."* İfadesiyle görüş bildirmiştir.

Tablo 14'te elde edilen veriler doğrultusunda; görüşme yapılan öğretmenlerin çoğunluğu pandemi sürecinin müzik eğitimini olumsuz yönde etkilediği görüşündedir. Bunun nedeninin pandeminin getirmiş olduğu zorlukların yanı sıra, beklenmedik bir şekilde hızlı, hazırlıksız ve zorunlu bir şekilde uzaktan eğitime geçilmesi olduğu düşünülmektedir. Müzik öğretmenleri için eski ders işleme alışkanlıklarını değiştirmek, yeni materyaller oluşturmak ve hatta uzaktan eğitime uygun bir planı en baştan tasarlamak gerekliliği doğmuştur. Bu düzene alışmak da zaman almış gerekli teknolojik aletleri edinmek, uzaktan eğitime uygun bir internet altyapısına kavuşmak maddi zorluklar yaratmış ve tüm bunlar eğitimin bir oranda sekteye uğramasına neden olmuşlardır. Bununla birlikte bazı öğretmenlerde teknolojiyi eğitime dâhil etmenin önemini kavrama ve teknolojinin sunduğu imkânları yüz yüze eğitimde sunamama kaygısının oluşması dikkat çekicidir.

4.2.3 Müzik öğretmenlerinin uzaktan eğitimde genel olarak karşılaştıkları teknolojik ve alt yapısal sorunlar ile çözüm önerilerine ilişkin bulgu ve yorumlar

Bu bölümde müzik öğretmenleri ile yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler sonucunda araştırmanın beşinci alt probleminde yer alan uzaktan müzik eğitiminde karşılaşılan genel sorunlara ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Bulgular öğretmenlerin kodları ile belirtilmekte ve frekans (f), yüzde (%) olarak ifade edilmektedir.

Tablo 15

Müzik öğretmenleri ile yapılan görüşmelerden uzaktan müzik eğitiminde karşılaşılan temel sorunlar ve önerilere dair düşüncelere ilişkin elde edilen bulgular

Sorular		Görüşler	f	%
6. Uzaktan müzik eğitiminde mevcut sorunların çözülebilmesi ve derslerin daha verimli olması için sizce ne yapılabilir?	Karşılaşılan temel sorunlar	İnternet erişimi ve hızındaki sorunlar Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö8	5	62
		Kullanılan araç gereçlerin standart olmaması Ö5,Ö6,Ö7	3	38
		TOPLAM	8	100
	Temel saptamalar	Derse az sayıda öğrencinin katılması Ö3,Ö4,Ö5,Ö8	4	50
		Uygulamalı ders yapılamaması Ö1,Ö2,Ö6,Ö7	4	50
		TOPLAM	8	100
	Öneriler	Oyun ve etkinlik destekli ders Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö8	5	62
		Uzaktan eğitme uygun bir program Ö5,Ö6,Ö7	3	38
		TOPLAM	8	100

Tablo 15'te görüldüğü gibi yapılan görüşmeler sonucunda (Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö8) karşılaşılan temel sorunun internet erişimi ve hızındaki sorunlar olarak belirtmiştir. (Ö2) bu konuda gerekli teknolojik ve altyapısal desteğin sağlanmamasından yakınarak görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir.

"… Temel sorun internet bağlantısı, öğrencilerin standart bir teknolojik donanıma sahip olmaması. Biz sınıfa girdiğimizde sınıf ortamını bize hazırlayan çalıştığımız kurumdur.

Ama bu dönemde şunu gördük ki öğretmenler evlerinden ders yapmaya başladıkları zaman öğretmenlerin evde ders işlemesi için devlet ve özel kurumların hiçbiri öğretmene evde ders işleyeceği ortamı hazırlamadı. Bunları öğretmenden beklediler. Bununla ilgili herhangi bir ek ödeme de yapılmadı sadece dersleri evlerinizden işleyeceksiniz dediler. Sizin evinizde çocuğunuz var mı demediler. Ben evimde ders yaparken kızım diğer odada ders yapamıyor olabilir. Benim bir tane daha bilgisayarım, tabletim olmayabilir. Olmak zorunda da değil. Ve bunları düşünen ben olmak zorunda da değilim. Şu an oturduğum oda benim sınıfım ve buradaki imkânları ben kendi çabamla yarattım. Bana kimse senin bilgisayarın var mı? Senin bir şeye ihtiyacın var mı? Evine internet bağlatınca faturanı ödeyebiliyor musun? Diye sormadı. Biz maaşı veririz öğretmen istediğini yapar diyorlar. Diyorlar ki eylül ayında ödenek veriyoruz. Verilen 1000tl ile bana ders işlenebilecek bir teknolojik cihaz gösterin ben de onunla ders yapayım o halde. Ne yazık ki en büyük sorun sınıf ortamını eve taşıyacak bir sistem geliştirilmedi. Bize sadece alın size ücretsiz Eba, Zoom veya Teams programı dendi. Ama bunları kullanacağım bir hardware yani bir donanıma ihtiyacın var mı diye sormadılar. En büyük problem budur bence." (Ö2)

(Ö5, Ö6, Ö7) karşılaşılan temel sorunun derste kullanılan teknolojik araç ve gereçlerin belli bir standartta olmaması olduğunu belirtmiştir. (Ö6) bu konudaki görüşünü *"Temel sorun öğrencilerin tamamının eşit imkânlara sahip olmaması. Fırsat eşitsizliği öğrencilerin derse katılımlarını doğrudan etkiliyor. Öğrencilerin ve öğretmenlerin birbirine denk cihazlar kullanmaları gerekiyor diye düşünüyorum."* İfadesi ile görüş bildirmiştir.

(Ö3, Ö4, Ö5, Ö8) uzaktan müzik eğitiminde temel saptamalarının derse az sayıda öğrenci katılması olduğunu belirtmiştir. (Ö1, Ö2, Ö6, Ö7) da uzaktan müzik eğitimine dair temel saptamalarının uygulamalı derslerin yapılamaması olduğunu belirtmişlerdir.

Görüşme yapılan müzik öğretmenlerinden (Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö8) uzaktan eğitimde derse katılımın yükseltilebilmesi, uygulama gerektiren konuların işlenebilmesi için oyun ve etkinlik tabanlı dersler yapılabileceği önerisini sunmaktadırlar. (Ö1) bu konudaki düşüncesini *"Oyun tabanlı uygulamalar ile eğitimle olabilir. Bu öğrencileri daha istekli hale getirebilir."* ifadesi ile ortaya koymuştur. (Ö5, Ö6, Ö7)' de uzaktan eğitimde mevcut

sorunların çözülmesi için öncelikle uzaktan eğitime uygun bir ders programı kullanılması gerektiğini belirtmişlerdir.

Tablo 15'teki veriler doğrultusunda; görüşme yapılan öğretmenler temel sorun olarak internete erişim hızı ve farklı nitelikte teknolojik araç gereçlerin kullanılmasını görmektedirler. Uzaktan müzik eğitimine dair temel saptamaları ise öğrencilerin derslere yeteri kadar katılmamaları ve çalgı aleti çalma ve toplu söyleme gibi uygulamalı derslerin yapılamaması olduğu görülmektedir. Derse katılan öğrencilerin ses ve görüntü aktarımını kapalı tutmaları ise öğretmen ve öğrenci arasındaki iletişimi olumsuz etkilemektedir. Öğretmenler öğrencinin derste aktif olup olmadığını görememekte ve duyamamaktadır. Bu iletişimsizlik anlatım yoluyla öğretmen merkezli bir eğitime sebep olmakta öğrenciyi derste giderek pasif bir duruma itmektedir. Müzik öğretmenlerinin bu konudaki önerileri ise eğitim programının uzaktan eğitime uygun olarak yeniden yapılandırılması ve uygulama gerektiren konularda oyun ve etkinlik temelli dersler işlenerek öğrencileri derslere daha aktif ve istekli bir şekilde dâhil etme yoluna gidilmesi olmuştur.

4.2.4 Müzik öğretmenlerinin uzaktan müzik eğitiminde ders işleme, çalgı eğitimi ve değerlendirme uygulamalarına ilişkin bulgu ve yorumlar

Bu bölümde müzik öğretmenleri ile yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler sonucunda araştırmanın yedinci alt probleminde yer alan müzik öğretmenlerinin uzaktan müzik eğitiminde ders işleme uygulamalarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Bulgular öğretmenlerin kodları ile belirtilmekte ve frekans (f), yüzde (%) olarak ifade edilmektedir.

Tablo 16

Müzik öğretmenleri ile yapılan görüşmelerden elde edilen ders işleme, çalgı eğitimi ve değerlendirmeye ilişkin bulgular

Sorular		Görüşler	f	%
2. Uzaktan eğitimde müzik derslerindeki öğretim uygulamalarınız nasıldır?	Ders Süresi bakımından?	Ders süresini yeterli buluyorum Ö1, Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8	7	88
		Ders süresini yetersiz buluyorum Ö3	1	12
		TOPLAM	8	100
	Derse katılan öğrenci sayısı olarak?	Derse yeterli sayıda öğrenci katılmaktadır. Ö1,Ö2,Ö7	3	38
		Derse yeterli sayıda öğrenci katılmamaktadır. Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8	5	62
		TOPLAM	8	100
3. Uzaktan müzik eğitimini yürütmek için gerekli materyallere ne kadar hâkimsiniz?	Ücretli programlar kullanıyor musunuz?	Evet ücretli program kullanıyorum Ö2,Ö3, Ö4, Ö5, Ö8	5	62
		Hayır ücretli program kullanmıyorum Ö1, Ö6, Ö7,	3	38
		TOPLAM	8	100
	Çalgı eğitimi verebiliyor musunuz?	Evet çalgı eğitimi veriyorum Ö1, Ö3, Ö7	3	38
		Hayır çalgı eğitimi vermiyorum Ö2, Ö4, Ö5, Ö6,Ö8	5	62
		TOPLAM	8	100
	Yeterli sayıda araç ve gerece sahip misiniz?	Evet yeterli araç gerece sahibim Ö2, Ö4,Ö5,	3	38
		Hayır yeterli araç gerece sahip değilim	-	-
		Elimdeki imkanlar kadar kısmen sahibim Ö1,Ö3, Ö6, Ö7, Ö8	5	62
		TOPLAM	8	100
4. Sınama, ölçme ve değerlendirmelerinizi yaparken nelere dikkat edersiniz?	Sınav yapar mısınız?	Sınav yapıyorum	-	-
		Derse katılıma göre not veriyorum Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8	8	100
		TOPLAM	8	100
	Ne zaman yaparsınız?	Dönem başında belirlediğim zamanlarda sınav yaparım	-	-
		Ders esnasında anında geri dönütler alarak not veririm Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8	8	100
		TOPLAM	8	100
	Nasıl bir ölçme yöntemi uygularsınız?	Yazılı sınav yaparım	-	-
		Sözlü sınav yaparım Ö3, Ö4,	2	25
		Uygulamalı sınav yaparım Ö1, Ö2, Ö5, Ö6,Ö7,Ö8	6	75
		TOPLAM	8	100

Tablo 16'da görüldüğü gibi müzik öğretmenleri (Ö1, Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8) ders süresini yeterli bulduklarını belirtmişlerdir. (Ö4) bu konuda *"30 dakika ders süresi uygun ancak dersin haftada bir saat olması sorun."* İfadesiyle görüş bildirmiştir. (Ö3) ise ders süresini yetersiz bulduğunu belirtmiştir. Düşüncesini *"30 dakika ders süresi bütün sınıfa çalgı aleti eğitiminde yeterli olmuyor."* İfadesi ile belirtmiştir.

(Ö1, Ö2, Ö7) uzaktan eğitimde derslere yeterli sayıda öğrenci katılımı olduğunu belirtmişlerdir. (Ö7) *"Slaytlar videolar ile ders içeriğini zenginleştiriyorum bunun derse katılımı arttırdığını düşünüyorum. Derse katılım konusunda bir sıkıntı yaşamıyorum."* İfadesi ile düşüncesini belirtmiştir. (Ö2) bu konuda *"Derse katılımda bir sorun olmuyor. Sınıf tam olarak katılıyor. Soundtrap isimli web tabanlı bir yazılım program kullanıyorum. Bunun derse etkin katılımı artırdığını düşünüyorum."* İfadesi ile düşüncesini belirtmiştir. (Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8) ise uzaktan eğitimde derslere yeterli sayıda öğrenci katılmadığını belirtmişlerdir. (Ö6) konu ile ilgili olarak *"Kimi öğrencilerimin evinde dört kardeşe iki bilgisayar düşüyor. Bu yüzden belki de derslerimize katılmıyorlar."* İfadesi ile düşüncesini belirtmiştir.

(Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö8) uzaktan eğitimde ücretli programlar kullandıklarını belirtmişlerdir. (Ö1, Ö6, Ö7) ise uzaktan eğitimde ücretli programlar kullanmadıklarını belirtmişlerdir.

Görüşme yapılan müzik öğretmenlerinden (Ö1, Ö3, Ö7) uzaktan eğitimle çalgı eğitimi yapabildiklerini belirtmişlerdir. (Ö1) *"…Çalgı öğrettiğim zaman ise öğrencilerin eseri çalıp videoya kaydedip bana göndermesini istiyorum. Ve dönütler ile sorunlu yerleri düzeltiyorum."* İfadesi ile görüş bildirmiştir. (Ö3) konu ile ilgili olarak *"Çalgı eğitimi veriyorum. Melodika çaldırıyorum ancak süre ve ders saati açısından çalgı eğitiminde sıklıkla sorun yaşıyorum."* İfadesi ile görüş bildirmiştir. (Ö7) ise konu ile ilgili olarak *"Çalgı eğitimi yapıyorum melodika öğretmeye çalışıyorum."* İfadesini kullanmıştır. Görüşme yapılan müzik öğretmenlerinden (Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8) ise uzaktan eğitimde çalgı eğitimi yapmadıklarını belirtmişlerdir. (Ö2) konu ile ilgili olarak *"Çalgı eğitimi ve koro eğitimi*

yapamıyorum internet hızı sorunu ve ping sorunu bunun başlıca sebebi." İfadesini kullanarak görüş bildirmiştir.

(Ö2, Ö4, Ö5) uzaktan müzik eğitimi için yeterli araç gerece sahip olduğunu belirtmiştir. (Ö1, Ö3, Ö6, Ö7, Ö8) ise uzaktan müzik eğitimi için yeterli araç gerece eldeki imkânlar dâhilinde kısmen sahip olduklarını belirtmişlerdir. (Ö1) konu ile ilgili olarak *"Eldeki imkânlarımız dâhilinde çalışıyoruz. Tablet ve bilgisayar üzerinden ders yapıyoruz."* İfadesini kullanmıştır. (Ö3) ise *"Kendi imkânlarımız ile aldığımız kişisel bilgisayarlarımız ile işi götürmeye çalışıyoruz"*. İfadesini kullanarak görüş bildirmiştir. Müzik öğretmenleri uzaktan eğitimde kullanmak üzere yeterli araç gerece sahip olamadıklarını düşünmektedir.

Görüşme yapılan bütün müzik öğretmenleri sınama ölçme ve değerlendirme uygulamalarını nasıl yaptıklarına ilişkin soruya yazılı bir sınav yapmadıklarını, öğrencilerin derse katılımlarına göre değerlendirmelerini yaptıkları yanıtını vermişlerdir (Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8).

Görüşmeye katılan müzik öğretmenlerinin tamamı dönem başında belirledikleri günlerde sınav yapmadıklarını bunun yerine ders esnasında öğrencilerden aldıkları dönütlere göre not verdiklerini belirtmişlerdir (Ö1, Ö2, Ö3,Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8).

(Ö3, Ö4) sözlü bir ölçme yöntemi uyguladıklarını belirtmişlerdir. (Ö4) konu ile ilgili olarak *"…Öğrencinin o derste anlattığım konuyu anlayıp anlamadığını ders sonunda konu ile ilgili sorular sorup aldığım dönütlere göre değerlendiriyorum."* İfadesini kullanmıştır. (Ö1, Ö2, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8) ise uygulamalı ve etkinlik temelli ölçme yöntemleri kullandıklarını belirtmişlerdir. (Ö1) konu ile ilgili olarak *"Ödev dönüşlerine göre veya teorik dersleri kahoot ya da quiziz gibi uygulamalar üzerinden sınavlar oluşturarak denetliyorum."* İfadesini kullanmıştır. (Ö5) değerlendirme uygulamalarına ilişkin olarak "*Ölçme değerlendirmede çocukları not ile değerlendirmek yerine etkinlikler üzerinden değerlendirmeyi doğru buluyorum. Not işin içine girdiği zaman öğrenci öğrenmek yerine not kazanmaya pekiştirilmiş oluyor."* İfadesi ile görüş bildirmiştir. (Ö6) ise konu ile ilgili

olarak *"Öğrencilerime araştırma görevleri veriyorum ve sunmalarını istiyorum. Ölçme ve değerlendirmemi de buna göre yapıyorum."* İfadesini kullanarak görüş bildirmiştir.

Tablo 16'daki veriler doğrultusunda; müzik öğretmenlerinin müzik eğitimi için ders süresini yeterli buldukları ancak haftalık bir ders saatini yetersiz buldukları sonucu çıkmaktadır. Görüşme yapılan müzik öğretmenlerinin derse sayıca katılımın yeterli olup olmadığı konusundaki görüş ayrılığı dikkat çekicidir. Derse yeterli sayıda öğrenci katıldığını düşünen müzik eğitimcileri bunu derste kullanılan teknoloji tabanlı uygulama ve görsel işitsel materyale bağlamaktadır. Müzik dersine yeterli sayıda öğrenci katılmadığını düşünen müzik öğretmenleri ise bunu ekonomik imkân ve olanaklardaki eşitsizliklerden dolayı olduğunu düşünmektedir. Görüşme yapılan müzik öğretmenlerinin birçoğunun uzaktan müzik eğitiminde ücretli yazılım ve uygulamalar kullandığını belirtmesinden, müzik öğretmenlerinin uzaktan eğitim teknolojileri konusunda donanımlı ve hazır olduklarını yargısına varılabilir. Müzik öğretmenlerinin uzaktan eğitimde çalgı derslerine ise teknolojik alt yapıdan kaynaklanan ping sorunu ve internet hızı yetersizliği sebebi ile mesafeli durdukları söylenebilir. Uzaktan eğitim ile çalgı dersi veren öğretmenlerin ise çalgı aleti tercihi melodikadan yana olmuştur. Müzik öğretmenleri her ne kadar yeterli donanımda teknolojik araç gerece sahip olduklarını düşünseler de bu konuda bir standarttın olmamasından ve eğitim materyallerinin kendi kişisel bilgisayar, tablet ve telefonlarından oluşmasından rahatsızlık duymaktadırlar. Görüşme yapılan müzik öğretmenlerinin ölçme değerlendirme uygulamalarını derse etkin katılıma göre yaptıkları görülmüştür. Uzaktan müzik eğitiminde ölçme ve değerlendirmenin klasik yazılı sınavlar yerine web tabanlı uygulamalar, araştırma konuları sunma ve yapılan etkinlikler ile yapıldığı söylenebilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM
SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma bulgularına ve yorumlarına dayalı olarak varılan sonuçlar ve bunlara bağlı olarak oluşturulan-geliştirilen öneriler yer almaktadır. Sonuçlar alt problemlerin sırasına göre verilmektedir.

5.1. Sonuçlar

Müzik öğretmenleri ve müzik öğretmenliği son sınıf öğrencilerinin uzaktan müzik eğitimine hazır bulunma durumları başlıklı çalışma öncelikle bir mevcut durum çalışmasıdır. Bunun yanında, araştırmada kullanılan veri toplama araçları, kullanılan yöntem ve genel olarak elde edilen bulgular ile uzaktan müzik eğitimine yönelik olarak müzik öğretmenlerinin algı, görüş ve beklentileri ve bu doğrultuda önemli sonuçların ortaya çıkması bakımından önemlidir. Müzik öğretmeni ve müzik öğretmeni adaylarının, mesleğe bakış açıları, beklentileri, müzik eğitimi programına bakışları, müzik öğretmeni adaylarının lisans eğitimleri süresince uzaktan eğitime yönelik çalışmaları, pandemi sürecinin müzik eğitimine etkilerine dair görüşleri, müzik öğretmenlerinin uzaktan eğitimde karşılaştıkları genel problemler, müzik öğretmenlerinin uzaktan eğitim araçlarına hâkim olma düzeyleri ve uzaktan eğitimde ders işleme uygulamaları aşamalarında elde edilen bulgular doğrultusunda ulaşılan sonuçlar alt problemler sırasına göre verilmektedir.

5.1.1. Müzik öğretmenlerinin mesleğe yönelik bakış açıları, beklentileri, ders planlamaları ve mevcut öğretim programına dair görüşlerine ilişkin sonuçlar

- Müzik öğretmenlerinin çoğunluğu bu mesleğe kendi istekleri ile başlamış lisans eğitimlerini severek tamamlamış ve meslekleri ile toplumun geleceğine katkı sağladıklarını düşünmektedirler. Öğretmenler müzik alanındaki bilgi birikimlerini öğrencileri ile paylaşabildiklerini düşünmektedir.

- Müzik öğretmenleri mesleklerini saygın bir meslek olarak görmektedir. Öğretmenlik mesleğini severek yapmaktadırlar. Bununla birlikte öğretmenlik mesleğinden elde ettikleri ekonomik gelirin iyileştirilmesi beklentisi içerisindedirler.
- Müzik öğretmenleri ders planlarını uzaktan eğitime uygun olacak şekilde düzenlemişlerdir. Bu düzenleme için kaynak olarak internetteki hazır planları ve daha önceki yıllarda kullandıkları planları kullanmışlardır.
- Müzik öğretmenleri mevcut öğretim programının uzaktan müzik eğitimi için uygun olmadığı görüşündeler. Yüz yüze eğitim için planlanmış olan bu programın uzaktan eğitim için işlevselliğinin olmadığını düşünmektedirler.
- Uygulanmakta olan mevcut programın ülke genelinde ortak bir repertuvar oluşturabileceğine dair önemli görüş ayrılıkları vardır. Kimi öğretmenler mevcut programla ortak bir repertuvar oluşturulabileceğini savunurken kimi öğretmenlerinse bunun mümkün olmadığı görüşünü savunuyor olmaları dikkat çekicidir.
- Mevcut müzik eğitim programının toplumun istek ve beklentilerini karşılamasına ilişkin önemli görüş ayrılıkları vardır. Bazı öğretmenler mevcut programın toplumun ihtiyaç, beklenti ve isteklerini karşıladığını savunurken, bazı öğretmenler ise programın ihtiyaca cevap vermediğini savunmaktadır. Bunun sebebinin toplumdaki sanatsal algı düzeyinin çok çeşitli olması ve sosyal pozisyonlara göre önemli farklılıklar göstermesi olduğu düşünülmektedir. Müzik öğretmenleri toplumun beklenti ve isteğindense, öğrecilerde müzikal algının geliştirilmesi ve sanatsal kaygının oluşumuna daha fazla önem verdikleri görülmektedir.

5.1.2. Müzik öğretmeni adaylarının lisans eğitimi süresince uzaktan müzik eğitimine yönelik çalışmalarına ilişkin sonuçlar

- Müzik öğretmeni adayları lisans eğitimleri süresince müzik eğitimi içerikli yazılımlar konusunda kendilerini daha çok geliştirme isteğindedirler.
- Lisans süresince müzik eğitiminde kullanılmak üzere teknolojik uzmanlık gerektiren çalışmalara yeteri ölçüde katılmadıklarını düşünen müzik öğretmenleri sayısı oldukça fazladır. Bu durum uzaktan eğitimin son derece önem kazandığı bu dönemde, temel uzaktan eğitim araçlarına hâkim olamama sonucunu doğurabileceği için dikkat çekicidir.

- Lisans eğitimleri süresince uzaktan eğitime yönelik seminer, konferans, uygulama gibi etkinliklere yeterli oranda katılmadıklarını düşünen müzik öğretmeni adayları sayısı dikkat çekicidir. Müzik öğretmeni adayları lisans süresince teknoloji destekli konferans seminer ve kullanacakları uzaktan eğitim araçları konusunda daha yoğun bir eğitim alma isteği ve beklentisi içerisindedir.

5.1.3. Müzik öğretmenlerine göre pandemi sürecinin müzik eğitimine etkilerine ilişkin sonuçlar

- Müzik öğretmenleri pandemi sürecinin etkisi ile birlikte şu ana kadar hiç olmadığı kadar yoğun bir şekilde hayatımıza giren uzaktan eğitimin modelinin eğitim anlayışını kökten değiştirdiğini ifade etmektedir.
- Müzik öğretmenleri pandemi sürecinin müzik eğitimini aksattığı yargısında birleşmektedir ancak bunun sebebinin uzaktan eğitime geçiş değil, öğretmenlerin kendi imkânları ile edindikleri teknolojik araç ve gerecin çoğu çalışma için yetersiz kalması, internet hızının yavaşlığı, alınan teknolojik cihazların ve internet hizmetinin ekonomik yükümlülüğü gibi etkenler olduğunu ifade etmektedirler. Özellikle çalgı eğitimi, ses eğitimi ve toplu yapılan etkinlikler için internet hızı ve kullanılan teknolojik cihazların yeterliliği büyük önem taşımaktadır.
- Bu süreçte müzik öğretmenleri açısından uzaktan eğitim; uygun plan, öğretim programı, öğretmen ve öğrencinin kullandığı birbirine uygun ders materyali ve daha hızlı ve yaygın bir internet alt yapısı ile müzik eğitimine yeni bir soluk kazandırmıştır. Ve geleceğin eğitim modeli olarak görülmektedir.
- Teknolojiyi gerektiği gibi kullanan müzik öğretmenleri ders uygulamaları esnasında kullandıkları görsel ve işitsel materyaller ile yapay zekâya dayalı oyun etkinlik, sunum vb. materyaller ile öğrencilere sundukları sanal sınıf ortamını yüz yüze eğitimde sunamayacakları kaygısı yaşamaktadır.

5.1.4. Müzik öğretmenlerinin uzaktan eğitimde genel olarak karşılaştıkları teknolojik ve alt yapısal sorunlara ilişkin sonuçlar

- Müzik öğretmenleri uzaktan eğitim ve ülkemizdeki durumu hakkında bilgi sahibi olduklarını ve kendilerini yeterli bulduklarını belirtmişlerdir. Uzaktan eğitime uygun bir öğretim programı oluşturulmadığına, yüz yüze eğitim için hazırlanmış olan programda uzaktan eğitim yapmak zorunda kaldıkları için eğitimde aksamaların olmasının kaçınılmaz olduğunu belirtmeleri dikkat çekicidir.
- İnternet alt yapısı ve hızı uzaktan eğitimde birçok probleme neden olmakla birlikte bu durum öğretmen ve öğrenci arasındaki etkileşimin de sınırlanmasına sebep olmaktadır. Ses ve görüntü aktarımında oluşan gecikmeler yüzünden birçok öğretmen ders işleme şekillerini değiştirmek durumunda kalmışlardır. Müzik öğretmenleri internet erişiminin yavaşlığı sebebiyle çalgı eğitimi ve ses eğitimi gibi uygulamalı derslerin gereğince işlenemediğini belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra öğrencilere uzaktan eğitimde kamera veya mikrofon açma zorunluluğunun olmaması öğretmen öğrenci etkileşimini son derece olumsuz yönde etkilemektedir. Kamera ve mikrofonun kapalı olduğu durumlarda öğrenci çok pasif bir konumda kalmakta, derse gereken dikkati verememekte öğretmen ise anında dönüt alamadığı için bu eksikliği fark etmemektedir. Özellikle eşzamanlı bir şekilde uzaktan eğitim sağlanması gereken müzik dersi gibi derslerde, öğretmen ve öğrenci arasındaki görsel ve işitsel temas, çalgı ve şarkı öğretimi gibi çalışmalarda büyük önem taşımaktadır.
- Müzik öğretmenleri arasında uzaktan eğitimde kullanılan uygulama ve programlara sahip oldukları ve gereğince kullandıkları düşüncesi hâkimdir. Müzik öğretmenleri ihtiyaç duydukları taktirde internet üzerinden bu programlara erişebildiklerini ancak sürekli gelişen bir teknolojiyi kendi kendilerine satın almakta zorlandıklarını ifade etmişlerdir.
- Öğrenci ve öğretmenlerin kullandıkları teknolojik iletişim cihazlarının belli bir standartta olmaması da uzaktan müzik eğitimini olumsuz yönde etkilemektedir. Müzik öğretmenleri bu noktada tüm eğitim camiasına belli bir standartta teknolojik araç gereç desteği sağlanması gerektiğini düşünmektedir.
- Uzaktan müzik eğitiminde yaşanan bir diğer problem ise derslere katılımın sayıca az olmasıdır. Öğretmenler öğrencilerin imkânsızlıklar yüzünden mi, yoksa keyfi

olarak mı derse katılmadıklarını bilemediklerini belirtmişlerdir. Bu durumun öğretmen öğrenci arasındaki güveni sarsacağı düşünülmektedir.

5.1.5. Uzaktan eğitimde kullanılan eğitim araçları ve müzik öğretmenlerinin bu araçlara hâkim olma düzeylerine ilişkin sonuçlar

- Müzik öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun uzaktan eğitimde kullanmak üzere bir bilgisayara sahip oldukları ve bunu derslerde gereğince kullandıkları yargısına varılmıştır.
- Uzaktan eğitimde bilgisayarın yanı sıra en uygun fiyata edinilebilen uzaktan eğitim materyallerinden, tablet bilgisayar ve mobil telefon önemli bir ders araç gereci olarak görülmektedir. Müzik öğretmenlerinin ellerindeki tüm elektronik cihazları ders araç gereci olarak kullandıkları ancak bu cihazları kendi çabaları ile edinmeleri konusunda rahatsızlık duydukları yargısına varılmıştır. Müzik öğretmenleri bu cihazların MEB tarafından temin edilmesi beklentisi içerisindedirler.
- Uzaktan eğitimde kullanılan elektronik cihazların yeterli sayı ve nitelikte olması ile kaliteli ve verimli bir eğitim süreci geçirilmesi doğru orantılıdır. Uzaktan eğitimde kimi ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de bu cihazlar ücretsiz olarak dağıtılmıştır. Ancak ücretsiz dağıtılan bu eğitim materyallerinin sayısı ve niteliği ihtiyacı karşılamaktan çok uzaktır. Bunun yanı sıra eğitim için kullanılan bu materyallerin yüksek vergi dilimlerine sahip olması hem öğretmenler hem de öğrenciler tarafından ulaşılmasını zorlaştırmaktadır.

5.1.6. Uzaktan müzik eğitiminde ders işleme uygulamalarına ilişkin sonuçlar

- Müzik öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğu internet temelli problemler sebebiyle uzaktan eğitimde çalgı eğitimi yapamamaktadır.
- Temel nota ve teori eğitimi, şarkı, türkü, marş öğretimi, performans ve konser izleme gibi ders işleme uygulamaları uzaktan müzik eğitiminde öğretmenlerin sıklıkla başvurduğu eğitim uygulamalarındandır. Müzik öğretmenlerinin kendi imkânları ile edindikleri bir takım web tabanlı uygulamaları derslerde kullanmaları dikkat çekicidir. Dersi

bu şekilde zenginleştirmenin öğrencilerin ilgisini de artırdığı düşüncesi hakimdir ve bu gibi bir alt yapının MEB tarafından nitelikli biçimde sağlanması beklentisi vardır.

- Müzik öğretmenleri ders süresini yeterli, haftalık ders saati sayısını ise yetersiz bulmaktadır.
- Derslere yeterli sayıda öğrencinin katılmadığı düşüncesi hâkimdir. Derse katılan az sayıda öğrencinin ise kamera ve ses aktarımını kapatarak son derece pasif bir şekilde dinleyici olarak derste bulunması müzik öğretmenlerinin öğrenciler ile iletişim kurmasını zorlaştırmaktadır.
- Uzaktan müzik eğitiminde müzik öğretmenleri ölçme ve değerlendirmelerini belirlenen günlerde sınavlar yapmak yerine ders esnasında öğrenciden dönütler almaya çalışarak ve öğrencinin derse aktif katılımını göz önüne alarak yapmaktadır. Bu değerlendirmeler genel olarak uygulama ve etkinlik temelli olmaktadır. Ancak derse kamera ve mikrofon açık olarak katılım zorunluluğu bulunmadığı için, öğrencilerin gelişimlerinin doğru bir şekilde takip edilmesinin mümkün olmadığı görülmektedir. Bu durum da yapılan değerlendirmelerin tam olarak doğru olmayabileceğini göstermektedir.

5.2 Öneriler

- Müzik öğretmeni adaylarına lisans eğitimleri süresince, mesleklerine devam eden müzik öğretmenlerine de uzaktan eğitim yolu ile uzaktan müzik eğitimi içerikli yazılım, program ve uygulamaların eğitimi verilebilir.
- Müzik öğretmeni adaylarının lisans eğitimi süresince uzaktan eğitime yönelik daha fazla seminer, konferans ve çevrim içi etkinliğe katılmaları sağlanarak uzaktan eğitime yönelik farkındalıklarının artması sağlanabilir.
- Öğretmenlerin motivasyonlarını yükseltme ve kendini daha değerli hissetme ihtiyaçlarını sağlama amacı ile gelirleri iyileştirilebilir.
- Öğrencilerde müzikal algıyı geliştirerek sanatsal kaygıyı oluşturmaya daha çok önem veren, toplumun beklentilerini karşılayan ve uzaktan eğitime uygun bir öğretim programı geliştirilmelidir.
- Uzaktan eğitimi doğrudan etkileyen unsurlar olan teknolojik alt yapı ve internet hızı iyileştirilmeli.

- Hane içinde eğitimle doğrudan ilgili bir kişi varsa birçok ülkede olduğu gibi devlet desteği ile belirli bir standartta ve ücretsiz olarak teknolojik araç gereç sağlanmalı, derse erişim için gerekli olan internet hizmeti ücretsiz hale getirilmelidir.
- Müzik öğretmenleri ve müzik öğretmeni adaylarına uzaktan eğitimde kullanacakları bilgisayar, tablet, telefon gibi eğitim araçlarını ders materyali olarak etkili kullanmalarını sağlayacak eğitimler verilmelidir.
- Uzaktan müzik eğitimde kullanılan nota yazım programları, internet tabanlı eğitim uygulamaları, ders esnasında kullanılabilecek görsel ve işitsel materyal sunumları (konser, dinleti vb.) MEB tarafından oluşturularak nitelikli bir şekilde sağlanmalıdır.
- Öğretmen ve öğrencinin etkileşimini artırmak için gerekli destek ve teknik alt yapı sağlandıktan sonra, derse katılım ses ve görüntü aktarımı açık olacak şekilde yüz yüze derslerde olduğu gibi zorunlu hale getirilmelidir.
- Daha nitelikli ve verimli bir müzik eğitimi için haftada bir saat olan ders saati artırılmalı, müzik eğitiminin şarkı çalıp söylemenin yanı sıra kuşaklar arasındaki kültürel aktarımın en önemli basamaklarından biri olduğu unutulmamalıdır.
- Birinci sınıfta sekizinci sınıfa kadar müzik dersi zorunlu olmalı ve derse muhakkak müzik öğretmeni girmelidir. Müzik eğitimcileri tamamen kapsayıcı bir yaklaşımla müzikal birikimlerini bir sonraki kuşaklara aktarma çabasında olmalılar, değişen sanat anlayışları ve peş peşe gelen sanat akımlarını görmezden gelmemeli, geleneksel ve modern arasında dengeli bir köprü kurmaya çalışmalılardır.

KAYNAKÇA

Akbulut, E. (2006) "Müzik Öğretmeni Adaylarının Mesleklerine İlişkin Öz Yeterlik İnançları" *Eğitim Fakültesi Dergisi* sayı 2

Alkan, C. (1997). Eğitim Teknolojisi (Educational Technology). Ankara: Anı Publications.

Alkan, C. (1996). Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi. Türkiye, 1, 12-15.

Antalyalı, Ö. L. (2004). "Uzaktan Eğitim Algısı ve Yöneylem Araştırması Dersinin Uzaktan Eğitim ile Verilebilirliği" (Yüksek Lisans Tezi) Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta

Altıparmak vd. (2011). E-öğrenme ve uzaktan eğitimde açık kaynak kodlu öğrenme yönetim sistemleri. XI. Akademik Bilişim Kongresi.

Arar, A., ve Çakmakçı, B. (1999). Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi, Uzaktan Eğitim Uygulama Modelleri ve Maliyetleri. Birinci Uzaktan Eğitim Sempozyumu 15-16 Kasım 1999, 25-28.

Aziz, A. (1977). Türkiye'de radyo televizyon ile eğitim uygulamaları. Eğitim ve bilim, 2(7).

Balcı, A. (2005). Sosyal Bilimlerde Araştırma. (5. Baskı). Ankara: Pegem Yayınları

Balcı, A. (2020). Covid- 19 Özelinde Salgınların Eğitime Etkileri. *Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi: Kuram ve Uygulama*, 3 (3), 75-85.

Başaran, S. (2010). "Müzik Öğretmeni Adaylarının Sürekli Kaygı Düzeyleri, Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutumları ve Öz- Yeterlik Algılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi" (Yüksek Lisans Tezi) Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı, Zonguldak

Basaran, vd. (2002). 'Net-Class', A Multilingual Web Based Learning Management Tool.

Bulut, D. (2012) "Müzik Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri Kapsamında Kazandıkları Yeterliklerin Öğretmenlik Uygulaması Dersine Yansıması" *Milli Eğitim Dergisi* Sayı 196

Büyüköztürk vd. (2017). Bilimsel araştırma yöntemleri. Pegem Atıf İndeksi, 2017, 1-360.

Bozkurt, A. (2017) Türkiye'de Uzaktan Eğitimin Dünü Bugünü Ve Yarını *Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Uygulamaları Ve Araştırmaları Dergisi* Cilt 3, Sayı 7

Canbay, A. (2007). "İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı Müzikte Örgü, Doku, Biçim, Tür Ünitesi ve Uygulamalarının Değerlendirilmesi" (Doktora Tezi) Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara

Canbay, A. (2016). Müzik Öğretmenlerinin İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programına Yaklaşımları ve Görüşleri. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1)

Canbay, A. ve Nacakçı, Z. (2011). "Mektupla Keman Öğretim Uygulamasına Yönelik İçerik Analizi" *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 21, Haziran 2011

Can, A. ve Yungul, O. (2017). Müzik Eğitimi Kurumlarında Çalgı Eğitimi Alan Lisansüstü Öğrencilerin Uzaktan Eğitime Yönelik Görüşlerinin Belirlenmesi *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi* Yıl 5, Sayı 45, Mayıs

Çuhadar H. (2016). Müzik ve Müzik Eğitimi *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 25, Sayı 1

Çukadar, S., ve Çelik, S. (2003). İnternete Dayalı Uzaktan Öğretim ve Üniversite Kütüphaneleri.

Demir, E. (2014) Uzaktan Eğitime Genel Bir Bakış *Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* Sayı 39

Duru, E. (2014) "Müzik Öğretmeni Adaylarının Gözüyle Müzik Eğitimciliği" International Journal of Social Science sayı 25

Dalkıran, E ve Yıldız, G (2016) "Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleği Tutumlarının İncelenmesi" *Fine Arts Dergisi Sayı* 11

Edman, I. (1977). Sanat ve insan estetiğe giriş (2. Baskı). Çev: T. Oğuzkan). İstanbul: İnkılap ve Aka Kitabevleri.

Ekici, G. (2003) "Uzaktan Eğitim Ortamlarının Seçiminde Öğrencilerin Öğrenme Stillerinin Önemi" *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* Sayı 24

Fidan, N. Okan. K. (1975). Açık Yükseköğretim Sistemleri ve Uzaktan Eğitim.

Gök, M. ve Tufan, E. (2015) "Müzik Öğretmenlerinin 2006 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programına İlişkin Görüşleri (Ankara Örneği)" *Kastamonu Eğitim Dergisi* Cilt 24, No 3

Güdek, B. (2007). "Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 1. Ve 4. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutumlarının Öğrenciye Ait Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi" (Doktora Tezi) Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara

Gökçe Toker, A. (2008). Küreselleşme Sürecinde Uzaktan Eğitim. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi* Sayı 11

Hall, P. (2006). An Investigation Of Strategies Developed By Music Learners In A Cross-Cultural Setting. Research Studies In Music Education, 26(1), 63-70.

İşman. A. (2008). Uzaktan Eğitim, Pegem Akademi Yayınları, Ankara

İpşiroğlu, N (1998). Sanattan Güncel Yaşama. (Birinci Basım). İstanbul: Pan Yayınları

İşman, A. (2005). Uzaktan Eğitim, Öğreti yayınları, Ankara.

İşman, A. (1998). Uzaktan Eğitim: Genel Tanımı, Türkiye'deki Gelişimi, Proje Değerlendirmeleri. Değişim Yayınları.

İşman, A. (1998). İnternet ve Eğitim. Uzaktan Eğitim, Yaz. Türkiye II. Uzaktan Eğitim Sempozyumu, Ankara: Uzaktan Eğitim Vakfı, MEB, FRTEB.

İşseveroğlu, E. (2019) "Müzik Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları" (Yüksek Lisans Tezi) Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Dalı, Muğla

Karasar, N. (2002). Bilimsel Araştırma Yöntemi, Ankara, Nobel Yayınları, s.77

Koçer, H. E. (2001). "Web Tabanlı Uzaktan Öğretim" (Yüksek Lisans Tezi) Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Konuk, N. E. (2011). Müzik Öğretmeni Adaylarının Öğretmenliğe İlişkin Tutum Ve Mesleki Yeterlik Algı Düzeylerinin Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi (Doktora Tezi) Marmara Üniversitesi, Ankara

Köse, S. (2006). Müzik Öğretmeni Adaylarının Mesleki Kaygıları *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* Sayı 12

Kırık, A. (2014) Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi ve Türkiye'deki Durumu *Marmara Üniversitesi Marmara İletişim Dergisi* Sayı 21

Küçük, Piji D. (2012) "Müzik Öğretmenlerinin Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutumları" *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi* Sayı 19

Kvale, S. (1996). InterViews: An introduction to qualitative researcti interviewing. Thousaiid oaks: sage

MacLaughlin, E. J., Supemaw, R. B., Howard, K. A. (2004). Impact Of Distance Learning Using Videoconferencing Technology On Student Performance. *American Journal of Pharmaceutical Education*, 68(3).

MEB (1994). İlköğretim Kurumları Müzik Dersi Öğretim Programı. Ankara: Millî Eğitim Basımevi

MEB (2000). İlköğretim Okulu Müzik Programı. MEB İlköğretim Genel Müdürlüğü İstanbul: Milli Eğitim Basımevi

Okan, S. ve Arapgirlioğlu, H. (2020) Uzaktan Eğitim Modelinin Orta Seviye Keman Öğrenimine Etkisi *Milli Eğitim Dergisi* Cilt 49, Sayı 226

Okan, S. (2015). Keman Öğretiminde Teknolojik Unsurlardan Yararlanmanın Gerekliliği. Uluslararası Müzik ve Dans Kongresi Bildiriler Kitabı, 1-7.

Özbay, Ö. (2015). Dünyada ve Türkiye'de Uzaktan Eğitimin Güncel Durumu. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, (5), 376-394.

Papi, C., Ve Büyükaslan, A. (2007). Türkiye ve Fransa'daki Uzaktan Eğitimde Gelişmeler: Hangi Eğitim Hakkı. In Marsilya: Colloque Tice Mediterranee-Uzaktan Eğitimde İnsan/Değişim Sorunsalı (Vol. 2).

Patton, M. Q. (1990). Qualitative evaluation and research methods. SAGE Publications, inc.

Romiszowski, A., Mason, R. (2013). Computer-mediated communication. In Handbook of research on educational communications and technology (pp. 402-436). Routledge.

Rossman, G. B., Rallis, S. F. (2003). Qualitative research as learning. Learning in the field: an introduction to qualitative research, Sage, London, 1-30.

Ruismäki, H., Juvonen, A. (2009). The New Horizons For Music Technology In Music Education. The Changing Face of Music Education. Music and Environment, 98-104.

Sağlam, A. Ç. (2008). "Müzik Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları" *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* Sayı 5

Sağer, vd. (2014) Müzik Eğitiminde Uzaktan Eğitim ve Orkestra Uygulamaları *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, Cilt 4, Sayı 9

Sağer, T. (2002). Okul Müzik Eğitiminde Türk Müziğinin Kullanılması, İTÜ, Türk Musikisi Devlet Konservatuar Mezunları Derneği

Seidman, I. (2006). Interviewing as qualitative research: A guide for researchers in education and the social sciences. Teachers college press.

Simonson, vd. (2007). Definitions, History And Theories of Distance Education. Educación a distancia: Retos y Tendencias, 55-81.

Simonson, M. (2007). Evaluation And Distance Education: Five steps. Quarterly Review of Distance Education, 8(3), Vi.

Tecimer, B. (2006). Geleceğin Müzik Öğretim Elemanlarının Yetiştirilmesi Üzerine Bir Model Program Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi, 26-28 Nisan 2006, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Denizli

Thomas, P., Carswell, L., Price, B., Petre, M. (1998). A holistic approach to supporting distance learning using the Internet: transformation, nottranslation. British Journal of Educational Technology, 29(2), 149-161.

Uşun, S. (2006). Uzaktan Eğitim, Nobel Yayıncılık, Ankara.

Uçan, A. (1997). Müzik Eğitimi Temel Kavramlar–İlkeler–Yaklaşımlar ve Türkiye'de Cumhuriyetin ilk Altmış Yılındaki Durum. Ankara, Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Uçan, A. (1989). Türkiye'de Cumhuriyetin İlk Altmış Yılında Müzik Eğitimi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 5(1), 55.

Yeniad, M. (2006). Uzaktan eğitimde kullanılmak üzere web tabanlı bir portal yazılımı geliştirme (Yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi.

Yıldız, G. (2002). İlköğretimde Müzik Öğretimi (Birinci Kademe). Ankara: Anı yayıncılık.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, T., Şimşek, A. (2017). Erken cumhuriyet döneminde "biz" in inşası: Tarih ders kitapları üzerine bir değerlendirme. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 37(1).

Yıldırım, vd. (2011). "Uzaktan Eğitimde Kullanılan Eşzamanlı Sanal Sınıf Araçlarının Karşılaştırılması" Akademik Bilişim'11-XIII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri, 451-456.

Yin, R. K. (2003). Designing case studies. Qualitative Research Methods, 5, 359-386.

Yungul, O. (2018). Müzik Eğitiminde Web Tabanlı Uzaktan Eğitim *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi* Sayı 7/2

Wolf, W., Madsen, J. (2000). Embedded systems education for the future. *Proceedings of the IEEE*, 88(1), 23-30.

Xia, M., Gong, L., Lyu, Y., Qi, Z., Liu, X. (2015, May). Effective real-time android application auditing. *In 2015 IEEE Symposium on Security and Privacy* (pp. 899-914).

EKLER

1. Bilgilendirilmiş Onam Formu
2. Öğretmenlere Uygulanan Anket Formu
3. Öğrencilere Uygulanan Anket Formu
4. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu
5. Etik Kurul Onayı

EK 1 Bilgilendirilmiş Onam Formu

BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ ONAM METNİ

Sizi Sonat BAŞPINAR tarafından yürütülen "Müzik Öğretmenliği Son Sınıf Öğrencileri ve Müzik Öğretmenlerinin Uzaktan Müzik Eğitimine Hazır Bulunma Durumları " başlıklı araştırmaya davet ediyoruz. Bu araştırmanın amacı müzik öğretmenliği son sınıf öğrencileri ve müzik öğretmenlerinin uzaktan müzik eğitimine hazır bulunma durumlarını ölçmektir. Araştırmada sizden tahminen 20 dakika ayırmanız istenmektedir. Araştırmaya sizin dışınızda tahminen 100-120 kişi katılacaktır. Bu çalışmaya katılmak tamamen **gönüllülük** esasına dayanmaktadır. Çalışmanın amacına ulaşması için sizden beklenen, bütün soruları eksiksiz, kimsenin baskısı veya telkini altında olmadan, size en uygun gelen cevapları içtenlikle verecek şekilde cevaplamanızdır. Bu formu okuyup onaylamanız, araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Ancak, çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmayı bırakma hakkına da sahipsiniz. Bu çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacaktır.

☐ Araştırmaya katılmayı kabul ediyorum.

☐ Araştırmaya katılmayı kabul etmiyorum.

EK 2 ÖĞRETMENLERE UYGULANAN ANKET FORMU ÖRNEĞİ

Kişisel Tanıma Formu

1. Çalışmakta olduğunuz bir kurum var mı?
   a. Yok
   b. Devlet Okulu
   c. Özel Okul
   d. Özel Kurs Merkezi
   e. Konservatuar

2. Öğretmenlik mesleğindeki hizmet süreniz nedir?
   a. Yok
   b. 1- 5 yıl
   c. 6- 10 yıl
   d. 11- 15 yıl
   e. 15 yıl ve üzeri

3. Eğitim durumunuz nedir?
   a. Ön lisans (2 yıllık eğitim enstitüsü ya da eğitim yüksek okulu)
   b. Lisans (4 yıllık eğitim fakültesi)
   c. Tezli yüksek lisans
   d. Doktora

4. Eğitiminizi hangi yükseköğretim kurumunda sürdürüyorsunuz ya da tamamladınız?
   a. Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı
   b. Devlet Konservatuarı Müzik Bölümü
   c. Türk Müziği Devlet Konservatuarı
   d. Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bilimleri Bölümü

Sorular

		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1.	Müzik öğretmenliğine kendi isteğimle başladım.					
2.	Lisans programını severek ve isteyerek okudum.					
3.	Öğretmenlik benim için ideal bir meslektir.					
4.	Öğretmenlik mesleği ile toplumun geleceğine katkı sağladığımı düşünüyorum.					
5.	Bilgi birikimimi öğrenciler ile paylaşabildiğimi düşünüyorum.					
6.	Öğretmenlik mesleği ekonomik beklentimi karşılıyor.					
7	Öğretmenlik mesleğinde mutlu olduğumu düşünüyorum.					
8.	Öğretmenliğin saygın bir meslek olduğunu düşünüyorum.					
9.	Öğretmenlik mesleğini severek ve isteyerek yapıyorum.					
10.	Öğretmenlik yapabilmek için KPSS sınavının gerekli olduğunu düşünüyorum.					
11.	Müzik öğretmenleri için KPSS sınavının müzik alanıyla ilgili olması gerektiğini düşünüyorum.					
12.	Öğretmenlik mesleğine başlamadan önce yaşadığım KPSS sınavı kaygısı beni olumsuz yönde etkiledi.					
13.	Lisansta aldığım seçmeli derslerin müzik öğretmenliğinin gereklerine uygun olduğunu düşünüyorum.					
14.	Lisans süresince aldığım müzik eğitimi çağdaş müzik eğitimi ilkelerine uygundu.					
15.	Öğretmenliğim süresince müzik yazılım programları konusunda kendimi geliştirebildim.					
16.	Lisans eğitimimi uzman ve alanında yetkin kişilerden aldım.					
17.	Müzik öğretmenliği programındaki eğitimin ilk ve orta dereceli okullardaki öğrencilerin beklentilerini karşıladığını düşünüyorum.					
18.	Lisans eğitimimde müzik öğretmenliği mesleğini gerektiği biçimde yürütebileceğim ortak bir repertuvar eğitimi(şarkı, türkü vb.) aldığımı düşünüyorum.					
19.	İlk ve ortaokul öğrencilerinin müzikal becerilerini ve beğenilerini yükseltebilecek donanımda olduğumu düşünüyorum.					
20.	İlk ve ortaokullarda kullanılan müzik dersi öğretim programına hâkimim.					
21.	Lisans eğitimi süresince teknolojik uzmanlık gerektiren etkinliklere katıldım.					
22.	Lisans eğitimim sürecinde uzaktan eğitime yönelik seminer, konferans, uygulama vb. etkinliklere yeterli oranda katıldım.					

23.	Lisans eğitimimde teknolojik destekli uygulama ve derslere yer verildi.					
24.	Lisans öğretmenlerim beni öğretmenlik mesleğine yeterince motive ettiler.					
25.	Pandemi sürecinin tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de eğitim yaşamına yeni bir boyut getirdiğini düşünüyorum.					
26.	Pandemi sürecinin eğitim- öğretim sürecini aksattığını düşünüyorum.					
27.	Pandemi sürecinde öğretmenlik görevimi gerektiği gibi yapabiliyorum.					
28.	Pandemi sürecinin eğitime olumlu katlısı olduğunu düşünüyorum.					
29.	Uzaktan eğitim ve ülkemizdeki durumu hakkında bilgi sahibiyim.					
30.	Bir bilgisayara sahibim ve müzik eğitimi için gereği gibi kullanabiliyorum.					
31.	Bilgisayar benim için önemli eğitim ve öğrenme araçlarından biridir.					
32.	Tablet bilgisayar benim için önemli eğitim araçlarından biridir.					
33.	Mobil telefon benim için önemli eğitim araçlarından biridir.					
34.	Kullandığım teknolojik ve mobil araçların yeterli sayı ve nitelikte olduğunu düşünüyorum.					
35.	Kullandığım internet bağlantısı ve hızı uzaktan eğitim için yeterlidir.					
36.	İhtiyaç duyduğum program ve uygulamaları internetten edinebiliyorum.					
37.	Uzaktan eğitimle çalgı dersi veriyorum.					
38	Uzaktan eğitimle konser/ performans izletiyorum.					
39.	Uzaktan eğitimle temel nota ve teori dersleri yapıyorum.					
40.	Uzaktan eğitimde şarkı, türkü, marş öğretiyorum.					

EK 3 ÖĞRENCİLERE UYGULANAN ANKET FORMU ÖRNEĞİ

	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1. Müzik Öğretmenliği Lisans Programına kendi isteğim ile başladım					
2. Lisans programını severek ve isteyerek okudum.					
3. Öğretmenlik benim için ideal bir meslektir.					
4. Öğretmenlik mesleği ile toplumun geleceğine katkı sağladığımı düşünüyorum.					
5. Bilgi birikimimi öğrenciler ile paylaşabileceğimi düşünüyorum.					
6. Öğretmenlik mesleği ekonomik beklentimi karşılayacaktır.					
7. Öğretmenlik mesleğinde mutlu olacağımı düşünüyorum.					
8. Öğretmenliğin saygın bir meslek olduğunu düşünüyorum.					
9. Öğretmenlik mesleğini severek ve isteyerek yapacağımı düşünüyorum.					
10. Öğretmenlik yapabilmek için KPSS sınavının					

gerekli olduğunu düşünüyorum.					
11. Müzik öğretmenleri için KPSS sınavının müzik alanıyla ilgili olması gerektiğini düşünüyorum.					
12. KPSS sınavı kaygısı beni olumsuz yönde etkiliyor.					
13. Lisans eğitimim süresince aldığım seçmeli derslerin müzik öğretmenliğinin gereklerine uygun olduğunu düşünüyorum.					
14. Lisans süresince aldığım müzik eğitimi çağdaş müzik eğitimi ilkelerine uygundur.					
15. Lisans eğitimim süresince müzik yazılım programları konusunda kendimi geliştirebildim.					
16. Lisans eğitimimi uzman ve alanında yetkin kişilerden aldığımı düşünüyorum.					
17. Müzik öğretmenliği programındaki eğitimin ilk ve orta dereceli okullardaki öğrencilerin beklentilerini karşıladığını düşünüyorum.					
18. Lisans eğitimimde müzik					

öğretmenliği mesleğini gerektiği biçimde yürütebileceğim ortak bir repertuvar eğitimi(şarkı, türkü vb.) aldığımı düşünüyorum.					
19. İlk ve ortaokul öğrencilerinin müzikal becerilerini ve beğenilerini yükseltebilecek donanımda olduğumu düşünüyorum.					
20. İlk ve ortaokullarda kullanılan müzik dersi öğretim programına hakimim.					
21. Lisans eğitimi süresince teknolojik uzmanlık gerektiren etkinliklere katıldım.					
22. Lisans eğitimim sürecinde uzaktan eğitime yönelik seminer, konferans, uygulama vb. etkinliklere yeterli oranda katıldım.					
23. Lisans eğitimimde teknolojik destekli uygulama ve derslere yer verildiğini düşünüyorum.					
24. Lisans süresince öğretmenlerimin					

beni öğretmenlik mesleğine yeterince motive ettiklerini düşünüyorum.					
25. Pandemi sürecinin tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de eğitim yaşamına yeni bir boyut getirdiğini düşünüyorum.					
26. Pandemi sürecinin eğitim-öğretim sürecini aksattığını düşünüyorum.					
27. Pandemi sürecinde öğretmenlik görevimi gerektiği gibi yapabileceğimi düşünüyorum.					
28. Pandemi sürecinin eğitime olumlu katlısı olduğunu düşünüyorum.					
29. Uzaktan eğitim ve ülkemizdeki durumu hakkında bilgi sahibiyim.					
30. Bir bilgisayara sahibim ve müzik eğitimi için gereği gibi kullanabileceğimi düşünüyorum.					
31. Bilgisayar benim için önemli eğitim ve öğrenme araçlarından biridir.					
32. Tablet bilgisayar benim için önemli eğitim araçlarından biridir.					
33. Mobil telefon benim için					

önemli eğitim araçlarından biridir.					
34. Kullandığım teknolojik ve mobil araçların yeterli sayı ve nitelikte olduğunu düşünüyorum.					
35. Kullandığım internet bağlantısı ve hızı uzaktan eğitim için yeterlidir.					
36. İhtiyaç duyduğum program ve uygulamaları internetten edinebiliyorum.					
37. Lisans eğitiminde çalgı eğitimi derslerimi uzaktan alıyorum.					
38. Lisans eğitimimde uzaktan eğitimle konser/ performans izleyebiliyorum.					
39. Lisans eğitimimde uzaktan eğitimle müzik teorisi- nazariyat derslerini alabiliyorum.					
40. Lisans eğitimimde uzaktan eğitimle bireysel ses eğitimi, koro derslerini alabiliyorum.					

EK 4 ÖĞRETMENLERE UYGULANAN YARI YAPILANDIIRLMIŞ GÖRÜŞME FORMU

Araştırma Sorusu;

Müzik öğretmenliği son sınıf öğrencileri ve müzik öğretmenlerinin uzaktan müzik eğitimine dair hazır bulunma durumları nedir?

Okul:

Tarih ve Saat (Başlangıç- Bitiş):

Görüşmeci:

Giriş

Merhaba benim adım Sonat Başpınar, Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi Lisans Üstü Eğitim Enstitüsü'nde yüksek lisans öğrencisi ve aynı zamanda Çan Şehit Engin Eker Ortaokulu'nda müzik öğretmeniyim. "Müzik öğretmenliği son sınıf öğrencileri ve müzik öğretmenlerinin uzaktan müzik eğitimine hazır bulunma durumları" konulu yüksek lisans tez çalışması yapıyorum. Bu görüşmedeki amacım ilköğretim okullarında görev yapmakta olan müzik öğretmenlerimizin uzaktan müzik eğitimi hakkındaki düşünce ve çalışmalarını çeşitli boyutları ile ele almaktır. Yapmakta olduğum bu tez çalışmamda ortaya çıkacak sonuçların, bundan sonra yapılacak çalışmaların niteliğinin arttırılmasına katkı sağlayacağını ümit ediyorum. Bu nedenle sizin uzaktan müzik eğitimi ile ilgili düşünceleriniz öğrenmek istiyorum.

- Bana bu görüşmemizde söyleyecekleriniz tümü gizlidir. Bu bilgileri araştırmacıların dışında herhangi bir kimsenin görmesi mümkün değildir. Ayrıca, araştırma sonuçları yazarken, görüştüğüm bireylerin isimlerini kesinlikle rapora yansıtmayacağım.
- Başlamadan önce bu söylediklerimle ilgili belirtmek istediğiniz bir düşünce ya da sormak istediğiniz soru var mı?
- Görüşmeyi izin verirseniz kaydetmek istiyorum. Bunun sizce bir sakıncası var mı?
- Bu görüşmemizin yaklaşık 20 dakika süreceğini tahmin ediyorum. İzin verirseniz sorulara başlamak istiyorum.

Görüşme Soruları

1) Uzaktan müzik eğitimine yönelik olarak kullandığınız ders planı nasıldır?
   a) Ne şekilde hazırladınız?
   b) Ders planı hazırlarken hangi kaynakları kullandınız? (internet, hazır planlar vb)
2) Uzaktan eğitimde müzik derslerindeki öğretim uygulamalarınız nasıldır?
   a) Derslerin süresi hakkında ne düşünüyorsunuz?
   b) Derse katılan öğrencilerin sayısal yeterliliği hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?
3) Uzaktan müzik eğitimini yürütmek için gereksli materyallere ne kadar hâkimsiniz?
   a) Ücretli program veya yazılımları ne ölçüde kullanabiliyorsunuz?
   b) Çalgı eğitimi yapabiliyor musunuz bu konudaki sıkıntılarınız nelerdir?
   c) Teknoloji destekli eğitim için yeterli sayıda araç- gerece sahip olduğunuzu düşünüyor musunuz? (bilgisayar, tablet, yazılım programı vs.)
4) Sınama ölçme ve değerlendirmelerinizi yaparken nelere dikkat edersiniz?
   a) Ne(ler) yaparsınız?
   b) Nasıl yaparsınız?
   c) Ne zaman yaparsınız?
5) Mevcut eğitim programlarının uzaktan eğitim modeline uygunluğu konusundaki düşünceleriniz nelerdir?
   a) İşlevsellik bakımından?
   b) Ortak bir müzik repertuarı oluşturması bakımından?
   c) Toplumun beklenti ve isteklerine uygunluk bakımından?
6) Uzaktan müzik eğitiminde mevcut sorunların çözülebilmesi ve derslerin daha verimli olması için sizce neler yapılmalıdır?
   a) Temel saptamalarınız nelerdir?
   b) Karşılaşılan sorunlar nelerdir?
   c) Önerileriniz nelerdir?
7) Pandemi sürecinin müzik eğitimine etkileri hakkında ne düşünüyorsunuz?

EK 5 Etik Kurul Onayı

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Etik Kurulu

Sayı : E-84026528-050.01.04-2100041474 15.03.2021
Konu : Başvuru İncelenmesi

Sayın Sonat BAŞPINAR

Yürütücülüğünüzü yapmış olduğunuz 2021-YÖNP-0122 nolu projeniz ile ilgili Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'nun almış olduğu 11.03.2021 tarih ve 05/31 sayılı kararı aşağıdadır.

Bilgilerinize rica ederim.

KARAR:31- Sonat BAŞPINAR'ın sorumlu yürütücülüğünü yaptığı "Müzik Öğretmenliği Son Sınıf Öğrencilerinin ve Müzik Öğretmenlerinin Uzaktan Müzik Eğitimine Hazır Bulunma Durumları" başlıklı araştırmanın, ilgili kurumun izninin alınması ve Bilimsel Araştırmalar Etik Kuruluna sunulması koşulu ile Etik Kurul ilkelerine **uygun olduğuna** oy birliği ile karar verilmiştir.